

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A
REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**INFODEMIE A DEZINFORMACE
V KONTEXTU PANDEMIÍ A EPIDEMIÍ**

Autor práce: Ondřej Lacina, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Ing. Mgr. Marie Klečková, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Ondřej Lacina, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Infodemie a dezinformace v kontextu pandemií a epidemií

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Infodemics and Disinformation in the Context of Pandemics and Epidemics

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Mgr. Marie Klečková, Ph.D.

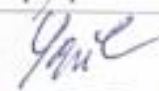

Datum zadání bakalářské práce: říjen 2025

Cíl bakalářské práce: Cílem bakalářské práce je identifikovat klíčové dezinformační narativy spojené s pandemií covid-19 v České republice a zhodnotit jejich dopad na veřejné mínění a krizovou komunikaci.

Vedlejší cíl bakalářské práce: Vedlejším cílem práce je formulovat doporučení pro orgány krizového řízení zaměřená na efektivnější komunikaci a účinnější zvládnání dezinformací v budoucích mimořádných situacích.

Student: Ondřej Lacina, DiS.	5.11.2025 datum	 podpis
Vedoucí práce: Ing. Mgr. Marie Klečková, Ph.D.	5.12.2025 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	9.1.2026 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	14.1.2026 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	15.1.2026 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucí bakalářské práce Ing. Mgr. Marii Klečkové, Ph.D za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

LACINA, O. *Infodemie a dezinformace v kontextu pandemií a epidemií*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2026. 103 s. Vedoucí bakalářské práce: Ing. Mgr. Marie Klečková, Ph.D.

Klíčová slova: infodemie, dezinformace, krizové řízení, bezpečnostní složky, mimořádná opatření, výkon služby.

Bakalářská práce se zabývá problematikou infodemické krize během pandemie Covid-19 v České republice, se zaměřením na šíření dezinformací a jejich dopad na veřejné mínění a krizovou komunikaci. Teoretická část práce vymezuje základní pojmy, modely krizové komunikace a institucionální rámec regulace nepravdivých informací. Praktická část kombinuje kvalitativní obsahovou analýzu mediálních výstupů a sociálních sítí s kvantitativním dotazníkovým šetřením pracovníků zapojených do prosazování opatření a komunikace s veřejností. Analýza odhalila opakující se dezinformační narativy, jejich mechanismy šíření a dopad na pracovní procesy. Na základě zjištěných výsledků jsou formulována doporučení pro krizové řízení, zahrnující systematický monitoring informací, koordinovanou komunikaci, školení pracovníků, cílené informační kampaně a mechanismy zpětné vazby, s cílem efektivněji zvládat dezinformace a minimalizovat negativní dopady na důvěru veřejnosti a výkon služby.

ABSTRACT

LACINA, O. *Infodemics and Disinformation in the Context of Pandemics and Epidemics*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2026. 103 pp. Supervisor: Ing. Mgr. Marie Klečková, Ph.D.

Key words: infodemie, disinformation, crisis management, security forces, emergency measures, performance of duties.

This bachelor's thesis addresses the issue of infodemic crises during the Covid-19 pandemic in the Czech Republic, focusing on the spread of disinformation and its impact on public opinion and crisis communication. The theoretical part defines key concepts, crisis communication models, and the institutional framework for regulating false information. The practical part combines qualitative content analysis of media outputs and social networks with a quantitative survey of personnel involved in implementing measures and communicating with the public. The analysis revealed recurring disinformation narratives, their dissemination mechanisms, and their impact on operational processes. Based on the findings, recommendations for crisis management are formulated, including systematic monitoring of information, coordinated communication, staff training, targeted information campaigns, and feedback mechanisms, aiming to effectively manage disinformation and minimize negative effects on public trust and service performance.

Obsah

Úvod.....	1
1 Cíl a metodika bakalářské práce	3
2 Teoretická východiska infodemie a dezinformací	4
2.1 Vymezení pojmů: dezinformace, misinformace a malinformace	5
2.1.1 Dezinformace	6
2.1.2 Misinformace	8
2.1.3 Malinformace	9
2.1.4 Fáze šíření infodemie	9
2.2 Infodemie jako fenomén moderní doby	11
2.3 Psychologické aspekty a mechanismy šíření	13
3 Krizová komunikace a boj proti dezinformacím.....	15
3.1 Modely a principy krizové komunikace.....	15
3.2 Právní a institucionální rámec v ČR.....	17
3.3 Mezinárodní kontext a doporučení.....	24
4 složky integrovaného záchranného systému v kontextu infodemie.....	27
4.1 Vliv infodemie na výkon činnosti složek IZS a krizové řízení.....	28
4.2 Komunikace bezpečnostních sborů s veřejností	29
5 Analytická část	32
5.1 Metodika práce.....	32
5.2 Výsledky analýzy dezinformačních narativů	37
5.2.1 N1: Zpochybňování závažnosti pandemie	38
5.2.2 N2: Očkování jako hrozba / nástroj kontroly.....	42
5.2.3 N3: Nedůvěra ve stát a oficiální informace.....	46
5.2.4 N4: Policie ČR a IZS jako represivní nástroj moci.....	50
5.2.5 N5: Nelegitimnost a protiústavnost opatření.....	54
5.2.6 Shrnutí analyzovaných dezinformačních narativů	57
5.3 Dotazníkové šetření.....	59

6	Diskuse a návrhy	68
6.1	Shrnutí výsledků šetření	68
6.2	Diskusní část	73
6.3	Návrhová část	76
	Závěr	78
	Seznam použitých zdrojů	79
	Seznam zkratk	84
	Seznam Obrázků a tabulek	85
	Seznam příloh	86
	Přílohy	87

ÚVOD

Lidská společnost se vyvíjí a mění, proměňuje se smýšlení lidí a jejich postoje, jejich jednání a důvěra v systém. Současná doba je často nazývána také jako informační, protože díky rozvoji výpočetních technologií došlo k zásadním změnám v oblasti předávání informací. Zatímco dříve snaha o získání informací byla spojena s návštěvou knihovny, čtením denního tisku či poslechem rozhlasu nebo sledováním televizního zpravodajství, v současné době jsou tyto informační kanály postupně vytlačovány výpočetními technologiemi. Ty poskytují široké spektrum informací o jakýchkoliv tématech v aktuální době a napříč vzdáleností. Množství informací zesiluje tehdy, pokud se ve společnosti vyskytuje nějaká mimořádná událost, krize. V posledních letech byla (kromě války na Ukrajině) zásadní událostí pandemie onemocnění Covid-19, která zasáhla svět nepřípravený a došlo k bezprecedentní situaci.

Základním problémem řešeným v bakalářské práci je infodemie, tedy rychlé a nekontrolované šíření neověřených, zavádějících či záměrně manipulativních informací, které během pandemie Covid-19 významně ovlivnilo veřejné mínění, institucionální důvěru a průběh krizového řízení v České republice. Tento jev přispěl k polarizaci společnosti, oslabení legitimacy mimořádných opatření a zvýšeným nárokům na krizovou komunikaci bezpečnostních složek.

Teoretická část se zaměřuje na vymezení pojmů infodemie, dezinformace a misinformace, přičemž je vycházeno z odborných definic a mezinárodně uznávaných přístupů. Pozornost je věnována také základním modelům krizové komunikace a institucionálnímu rámci regulace a potírání nepravdivých informací v době mimořádných situací. Metodologický přístup kombinuje kvalitativní a kvantitativní metody. Kvalitativní analýza vychází z obsahové analýzy mediálních výstupů, webových zdrojů a sociálních sítí za účelem identifikace opakujících se narativů a způsobů jejich šíření. Kvantitativní část je založena na dotazníkovém šetření zaměřeném na zjištění dopadů infodemie na výkon služby a krizovou komunikaci osob, které byly během pandemie zapojeny do prosazování opatření a komunikace s veřejností.

Hlavním cílem bakalářské práce je identifikovat klíčové dezinformační narativy spojené s pandemií Covid-19 v České republice a zhodnotit jejich dopad na veřejné mínění a krizovou komunikaci.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jak již bylo nastíněno v úvodu, hlavním cílem bakalářské práce je identifikovat klíčové dezinformační narativy spojené s pandemií Covid-19 v České republice a zhodnotit jejich dopad na veřejné mínění a krizovou komunikaci. Vedlejším cílem práce je formulovat doporučení pro orgány krizového řízení zaměřená na efektivnější komunikaci a účinnější zvládání dezinformací v budoucích mimořádných situacích. Aby mohly být tyto cíle naplněny, práce obsahuje teoretická východiska a následně praktickou část

Teoretická část práce je založena na studiu odborné literatury, která je zaměřena na problematiku infodemie a dezinformací, krizové komunikace a státního aparátu. Využita je nejen adekvátní monografie, ale také dokumenty zveřejněné Českou republikou v podobě různorodých strategických a koncepčních rámců, ale i zahraniční studie, např. v podobě publikací Světové zdravotnické organizace (World Health Organization, dále jen WHO). Nedílnou součástí jsou taktéž legislativní ustanovení. Byl kladen důraz na to, aby se jednalo výhradně o odborné a důvěryhodné zdroje. Veškeré tyto vhodné zdroje byly podrobeny cyklu práce s daty, který je nezbytný pro jejich zahrnutí do práce. Nejdříve byla provedena analýza informací, to znamená, složité komplexy dat byly rozloženy na elementární informace, které je možno snadno uchopit. Téma infodemie je poměrně novou záležitostí a bezchybná znalost pojmů je proto klíčová pro správné zpracování tématu. Následně byla implementována metoda syntézy, to znamená, že elementární částice byly složeny do ucelených odstavců, podkapitol a kapitol práce tak, aby na sebe logicky navazovaly a v důsledku napomáhaly ke zpracování praktické části práce. Metoda komparace slouží pro porovnávání informací a kombinaci zdrojů vhodným způsobem.

Praktická část práce spočívá v kvalitativní a kvantitativní metodě šetření. Kvalitativní analýza je realizována v podobě obsahové analýzy informací, které byly zveřejňovány a šířeny v době pandemie Covid-19. Analýze jsou podrobeny nejen sociální sítě, ale také další webové zdroje. Smyslem této analýzy je provést identifikaci opakujících se narativů a nalézt nejčastější způsoby šetření. Kvantitativní šetření spočívá v realizaci dotazníkového šetření, které je zacíleno na respondenty, kteří v době pandemie Covid-19 prosazovali opatření a komunikovali s veřejností. Výstupem kvantitativního šetření je nalézt silné a slabé stránky chování respondentů v tehdejší době.

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA INFODEMIE A DEZINFORMACÍ

Rozvoj výpočetních technologií, rozmach internetu a hojně užívání sociálních sítí vede k tomu, že lidé jsou v každodenním kontaktu s nadměrným množstvím informací. Tyto informace proudí za pomoci různých informačních kanálů, nejčastěji jsou využívány zdroje jako mobilní telefon, počítač nebo tablet. Za pomoci těchto technologií se pak každý jedinec může připojit k internetu kdykoliv a kdekoliv a má přístup k mediálnímu obsahu, který každý den nabízí tisíce nových zpráv. V minulosti bylo množství médií omezené, každá zveřejňovaná zpráva procházela pečlivou kontrolou, byla ověřována platnost a věrohodnost zprávy, široká veřejnost byla pasivním příjemcem, nepodílela se na tvorbě obsahu. V posledních letech se však situace zásadním způsobem změnila, každý jedinec má svobodnou možnost si vytvořit webovou stránku, blog, kanál, stránku na sociálních médiích, kde může sdílet obsah, který považuje za adekvátní. Bohužel tyto jednotlivé zveřejňované informace neprocházejí kontrolou správnosti uváděných informací, protože uživatel může sdílet zavádějící, nezáměrně či účelně nepravdivý obsah, který se posléze rychle šíří a mohou jím být ovlivněny tisíce dalších uživatelů.¹

Fakt, že je třeba věnovat informacím zveřejňovaným za pomoci výpočetních technologií dostatečnou pozornost, potvrzují také statistická šetření. Dle výsledků průzkumů v době pandemie Covid-19 vzrostla návštěvnost internetu o více než 20 %. Z toho tedy plyne, že dezinformace v této době zasahovaly větší množství osob, než by tomu bylo v běžné situaci, neovlivněné pandemií.²

To, že bude pandemie Covid-19 spojována také s infodemií, zdůraznil generální ředitel WHO již v únoru 2020, tedy v době, kdy ještě nedošlo k celosvětovému šíření tohoto onemocnění. Tedros Adhanom Ghebreyesus uvedl, že se nebude šířit pouze samotný virus, ale dojde také k šíření paniky, jakožto důsledku neověřených sdělení a fám. Dle jeho úsudku je samotné šíření dezinformací rychlejší, snadnější a závažnější,

---

¹ GYÜRE, Klára. *Mediální výchova v kontextu infodemie a nových médií*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2024. s. 24. ISBN 978-80-244-6450-3.

² HALADA, Jan a kol. *Čtenáři, autoři, nakladatelé a knihkupci v době covidové a postcovidové*. Praha: Karolinum, 2024. s. 37. ISBN 978-80-246-5795-0.

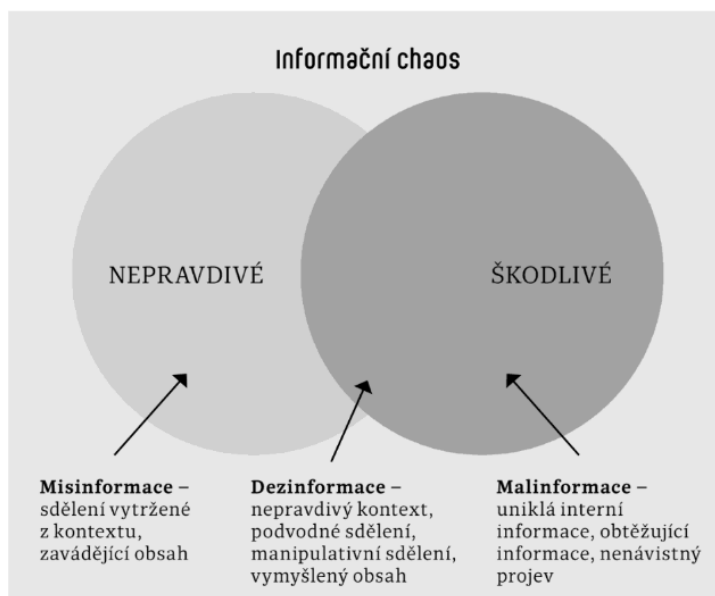
než samotné šíření viru a považuje tak dezinformace za stejně nebezpečné jako je pandemie.³

2.1 Vymezení pojmů: dezinformace, misinformace a malinformace

V souvislosti s infodemií je možno hovořit o větším množství různorodých pojmů – jde např. o dezinformace, misinformace, malinformace, ale také hoaxy a mediální stereotypy. Všechny tyto pojmy napomáhají ovlivňovat příjemce zpráv žádoucím způsobem, pracují s kognitivním zkreslením. Důvodem toho, proč se tyto informace hojně a rychle šíří je svoboda slova na internetu, přičemž porušování legislativních ustanovení v této oblasti často nebývá trestáno.⁴

Je patrné, že na internetu je množství informací nadměrné, ač je lze nazvat jako informační chaos, který na uživatele působí. Při nedostatečné míře jeho mediální gramotnosti nedokáže rozeznat mezi správnou a pravdivou informací a nepravdivou a škodlivou informací. Následující obrázek 1 vyobrazuje informační chaos, který je základem infodemie.

Obrázek 1 Informační chaos⁵

³ COSENTINO, Gabriele. *The Infodemic: Disinformation, Geopolitics and the COVID-19 Pandemic*. London: I.B. Tauris/Bloomsbury Academic, 2023. s. 17. ISBN 978-1-83860-565-4.

⁴ GYÜRE, Klára. *Mediální výchova v kontextu infodemie a nových médií*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2024. s. 25. ISBN 978-80-244-6450-3.

⁵ SARVAŠ, Štefan a kol. *Proč věříme dezinformacím?* Praha: Albatros Media, 2024. s. 22. ISBN 978-80-766-2658-4.

V následujících podkapitolách budou popsány klíčové pojmy, které přímo souvisí s infodemií, tedy pandemií informací, které se šíří a které jsou často zkreslené a vedou ke zhoršení situace a atmosféry ve společnosti.

2.1.1 Dezinformace

V souvislosti s infodemií je nejčastěji využívaným výrazem dezinformace. Předpona „dis“, v tomto případě využita předpona „dez“ značí, že jde o zápor, tedy negaci následovného výrazu. Slovo informace značí data, která utváří mínění, postoje a názory příjemců daných dat. V okamžiku, kdy propojíme tyto dva pojmy, vzniká tzv. dezinformace, která značí, že podávaná informace je nepravdivá nebo zkreslená a zcela záměrně šířená informace, jejímž cílem je ovlivnit příjemce této informace. Příjemcem může být nejen jednotlivec, ale také skupina lidí, někdy i celá komunita a společnost. Lidé vytvářejí své mínění na základě informací, které přijímají. Tyto informace mají potenciál ovlivňovat občany pozitivním i negativním způsobem, tento způsob se primárně odvíjí od toho, o jakou informaci se jedná a jakým způsobem je podávána. Je třeba také zdůraznit, že dezinformace nemusí šířit nutně pouze jedinci, může jít také o skupiny osob, kdy se její členové společně dohodnou na šíření dezinformací. Ty mohou být zveřejňovány také prostřednictvím zpravodajských služeb, vlády nebo jako součást informačních operací v rámci různých krizí či konfliktů.⁶

Šíření dezinformací probíhá za pomoci různorodých sdělovacích prostředků, může se jednat o rozhlas, tisk, televizi, nejčastěji je však možno dezinformace nalézt na sociálních sítích, kde se informace šíří velmi rychle. Zatímco v minulosti trvalo poměrně dlouhou dobu, než se k široké veřejnosti dostaly aktuální informace, nyní je lidé mohou obdržet během několika málo minut. Příjemci dezinformací jsou tvořeni buď specifickou částí obyvatelstva, nebo naopak širokou neinformovanou veřejností, která nedisponuje potřebnými a požadovanými informacemi, proto přijímá i tyto dezinformace. Aby však bylo šíření a přijetí dezinformací úspěšné, musí být splněny tři podmínky. První z těchto podmínek je to, že dezinformace musí být do určité míry založena na věrohodných informacích. Tedy nesmí se jednat o informace, které jsou na první pohled nesmyslné a kterým uvěří jen malá hrstka konspiračních teoretiků a specificky smýšlejících osob. (Pokud odpůrci kandidáta prezidenta uvedou, že ho uneslo UFO, je patrné, že se jedná o nesmyslnou zprávu, které téměř nikdo

---

⁶ SARVAŠ, Štefan a kol. *Proč věříme dezinformacím?* Praha: Albatros Media, 2024. s. 20, 21. ISBN 978-80-766-2658-4.

neuvěří, pokud však odpůrci vypustí zprávy o tom, že financování jeho kampaně proběhlo mimo legislativní rámec, jde o informaci, které je veřejnost ochotná věřit, protože zní realisticky.). Druhou podmínkou je fakt, že dezinformace musí nutně zapadat do kulturního kontextu dané země, tedy musí odpovídat místním společenským zvyklostem a vyznávaným hodnotám, standardním etickým normám. (Pokud bude někdo v České republice, která je obecně vnímána jako ateistický stát, obviněn ze spálení bible, jde o čin bez jakýchkoliv právních následků a s minimem veřejného pohoršení, avšak obvinít někoho v Pákistánu z pálení koránu je možno přirovnat k rozsudku smrti.). Dezinformace také musí být šířena za pomoci většího množství kanálů, jen to zajistí její uvěřitelnost. Pokud je dezinformace zveřejněna pouze jednou a pouze za pomoci jedné stránky na sociálních sítích a uživatel se s ní nikde jinde neseťká, pak je pravděpodobné, že bude pochybovat o její správnosti. Pokud však daná informace uživatele zasáhne za pomoci televize, rozhlasu a internetu a bude jí číst opakovaně, pak jí pravděpodobně uvěří.⁷

Důležitým pojmem jsou také tzv. konspirační teorie, jde o různé spiklenecké teorie, které vysvětlují určitou událost jako spiknutí mocných skupin, které ve snaze o zvýšení své politické moci nebo jiného prospěchu vyvolávají určité krize, realizují činnosti, které vedou ke katastrofám nebo hrozbám. Konspirační teorie mají velkou historii, je možno je nalézt již v době před vznikem internetu a sociálních sítí. Byly zmiňovány také v souvislosti s pandemií Covidu-19.⁸

Určitým druhem dezinformace je také tzv. hoax. Jde o falešnou zprávu, která se zabývá nějakým vyhoceným a velmi emotivním tématem, s čímž souvisí také její účel – vyvolat emotivní reakci u příjemce. Hoaxy mají často podobu vtípů, poplašných zpráv, jsou šířeny řetězově. Jejich základem je velmi poutavý a kontroverzní titulek, který u čtenáře okamžitě vzbuzuje aktivní zájem o téma. Uživatel pak rychle a často bez hlubšího rozmyslu kliká na odkaz. Ten však může být výsledkem práce kyberpodvodníků, kteří díky prokliku získávají citlivé údaje, mohou do zařízení uživatele nainstalovat virus apod.⁹

---

⁷ MIKULCOVÁ, Klára a KOPECKÝ, Kamil. *Aktuální problémy mediální výchovy a mediální gramotnost žáků 2. stupně ZŠ*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2020. s. 12, 13. ISBN 978-80-244-5901-1.

⁸ BIRCHALL, Clare. *Conspiracy Theories in the Time of Covid-19*. London: Routledge, 2022. s. 4. ISBN 978-0-367-70888-0.

⁹ SARVAŠ, Štefan a kol. *Proč věříme dezinformacím?* Praha: Albatros Media, 2024. s. 23. ISBN 978-80-766-2658-4.

Dezinformace mohou také mít podobu tzv. falešných příběhů. Právě ty v období pandemie Covid-19 hrály klíčovou roli. Správně vytvořený falešný příběh je zakořeněn v kultuře a historii, je obohacen fotografiemi, popř. také videem. Jde o příběh reálného člověka, což napomáhá přiblížit se čtenáři, který si pak výsledek příběhu spojí se svou vlastní osobou, se svou rodinou, přáteli – je pak pro něj snazší se ztotožnit s hrdinou příběhu, uvěřit mu a nepochybovat o jeho pravdivosti. Navíc ověření takového příběhu je náročnou záležitostí, často až nemožnou.¹⁰

2.1.2 Misinformace

Méně užívaným, avšak také důležitým pojmem jsou tzv. misinformace. Stejně jako u dezinformací se jedná o nepravdivou nebo nějakým způsobem zkreslenou a zmanipulovanou informaci, ta však v tomto případě není aktivně šířena se záměrem někoho uvést v omyl, oklamat, žádoucím způsobem čtenáře ovlivnit. Misinformace je založena na neznalosti autora dané zprávy, kdy on sám špatně interpretuje fakta, která nepochopil správným způsobem. V souvislosti s misinformacemi je možno jako příklad zmínit vyjádření Donalda Trumpa, který uvedl, že je vhodné jako lék na Covid-19 užívat hydroxychlorochin, přičemž tento lék skutečně napomáhal tlumit některé příznaky této nemoci a někteří lékaři ho skutečně doporučovali. Následně však světová zdravotnická organizace zakázala v souvislosti s pandemií užívání tohoto léku, protože bylo zjištěno, že vedlejší účinky převyšují pozitiva užívání tohoto léku. Šlo tedy o mylnou informaci, která však nebyla šířena se zájmem někomu uškodit nebo ublížit či ho zmanipulovat takovým způsobem, aby došlo k prospěchu určitých osob nebo ke změně veřejného mínění. Její šíření bylo v danou chvíli považováno za správné, nicméně se ukázalo, že informace byla špatná.¹¹

V souvislosti s pandemií byla situace týkající se šíření misinformací bezprecedentní. Bylo zjištěno, že „lidé sdílejí falešné zprávy o onemocnění Covid-19, protože při sdílení nepřemýšlejí o jejich pravdivosti“. Důvodem tohoto faktu bylo to, že lidé neměli dostatek informací, u kterých by si byli jistí, že jsou pravdivé, ověřené a ty by pak porovnávaly s těmi, které jsou šířeny. Lidé sami nevěděli, co je pravdivé

---

¹⁰ GILL, Roselyn, ed. *COVID-19 Disinformation: A Multi-National, Whole-of-Society Perspective*. Cham: Springer, 2022. s. 11, 12. ISBN 978-3-031-10827-0.

¹¹ SARVAŠ, Štefan a kol. *Proč věříme dezinformacím?* Praha: Albatros Media, 2024. s. 21. ISBN 978-80-766-2658-4.

a co je nepravdivé, proto když obdrželi informaci, kterou považovali za důležitou, přirozeně ji dále šířili.¹²

2.1.3 Malinformace

Pojem malinformace je v České republice v podstatě téměř nevyužívaný, patří sice do oblasti infodemie, avšak v minulosti tento pojem nebyl příliš preferovaný, do popředí se dostal až v posledních letech – primárně v souvislosti s válkou na Ukrajině. Malinformace je sice pravdivá informace, avšak je šířena takovým způsobem, aby poškodila konkrétní osobu, skupinu osob, firmu, značku, stát, národnost apod. V této souvislosti se může jednat např. o únik soukromých informací, které jsou silně osobní a člověk, kterého se tyto informace týkají, si nepřeje, aby byly veřejně známé. Přesto dojde k jejich zveřejnění a rychlému šíření. V souvislosti, s již zmiňovanou válkou na Ukrajině je možno hovořit o proruské propagandě, kdy jsou zveřejňovány pravdivé informace tak, aby vedly k podpoře Ruska a degradaci Ukrajiny a jejích uprchlíků.¹³

2.1.4 Fáze šíření infodemie

Každá krize působí na komunitu občanů velmi silně. S ohledem na společenské zvyklosti, morální hodnoty a etické principy vyznávané v daném státu, komunitě, skupině občanů, lidé volí určité vzorce chování. Ty jsou ovlivňovány tím, v jaké fázi se krize právě nachází a jak rychle danými fázemi prochází. V rámci jednotlivých fází by také měla veřejná správa spolu s bezpečnostními složkami volit vhodnou komunikační strategii a nástroje boje proti dezinformacím.

První fáze krize je: **fáze před bouří**, kdy krize ještě nenastala a je možno ji předvídat, ale v některých případech předvídatelná být nemusí. Mezi krize, které nelze snadno předem predikovat, patří např. teroristické útoky, zemětřesení, ale také válka na Ukrajině, kterou ani politologové a odborníci z oboru bezpečnosti neočekávali. V oblasti pandemie Covid-19 je možno konstatovat, že samotná pandemie byla ještě před propuknutím několik let na předních příčkách žebříčku globálních hrozeb, bylo tedy možno očekávat, že k nějakému druhu pandemie může dojít, přesto však Covid-19 zasáhl svět zcela nepřipravený. V této fázi občané nevěří, že by skutečně mohla být

---

¹² VORÁČ, Dominik a KOPECKÝ, Kamil. *Nová média ve výuce mediální výchovy*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2023. s. 16. ISBN 978-80-244-6300-1.

¹³ SARVAŠ, Štefan a kol. *Proč věříme dezinformacím?* Praha: Albatros Media, 2024. s. 21, 22. ISBN 978-80-766-2658-4.

daná hrozba uskutečněna, je bagatelizována důležitost a problematika, úroveň dezinformací je zde na minimu, protože lidé neposlouchají varování před potenciální hrozbou, dokud k ní nedojde a nezasáhne je osobně.

Následuje druhá: **fáze impaktu**, kdy se zhmotnila konkrétní krize. Zásadní rozdíl je v tom, zda se jedná o krátkodobou katastrofu, kdy není dostatek času pro rozvoj různorodých informací a jejich sdílení, nebo o dlouhodobou krizi, která trvá měsíce nebo i roky. Na počátku fáze impaktu je typické informační ticho, které je spojeno s šokem či panikou. Toto ticho je následně vytlačeno velkým množstvím informací.

Třetí fáze je: **hrdinská fáze** spočívá ve vysoké míře aktivity. Lidé cítí potřebu něco dělat, pokud nejsou schopni zapojit se do řešení krize fakticky a reálně, rozhodnou se často alespoň sdílet informace.

Čtvrtá fáze je: **fáze líbánek** přichází v okamžiku, kdy se emoce lidí uklidňují, tato fáze je typická právě pro infodemii. Jde o pandemii informací, kdy jsou lidé zasaženi desítkami, stovkami zpráv o krizi, některé zprávy jsou velmi podobné, jiné se navzájem vyvrací. Toto sdílení informací je obvykle chaotické, neúčinné, nekoordinované a může přinášet větší množství problémů než přínosů. Délka této fáze může být různorodá, je přímo závislá na délce trvání krize. Může se jednat o týdny, měsíce. V souvislosti s krizovou komunikací je právě tato fáze klíčová, je nezbytné implementovat taková opatření, která pomohou k eliminaci nepravdivých a zkreslených informací, které budou nahrazeny správnými daty.

Následuje pátá fáze: **fáze deziluze** následuje poté, kdy lidé začínají být unaveni tím, že o dané události neustále čtou informace. Téma je všudypřítomné, v podstatě se mu nelze vyhnout, každý informační kanál o něm neustále hovoří. Lidé ztrácí své iluze, důvěru v instituce, přestávají být optimističtí, nemají náladu se aktivně snažit pomáhat podílet se na vyřešení krize. V této fázi může docházet ke konfliktům, protože lidé si vytváří svůj vlastní názor, tyto názory jsou často velmi odlišné a dochází tak k neshodám a zhoršení atmosféry ve společnosti. Je zde zásadní prostor pro konspirační teorie, které jsou některými jedinci vytvářeny, zveřejňovány a šířeny. Nastupují také tzv. „trollové“, tedy uživatelé, kteří záměrně zveřejňují nesmyslné, pobuřující a konflikty vyvolávající zprávy. Informační média jsou zahlcena obrovským množstvím

informací, rozeznat, které informace jsou pravdivé a které ne, je téměř nemožné. Samotná infodemie silně kulminuje, tato fáze může trvat až roky.

Poslední fází je: **rekonstrukce**, kdy dochází k zotavení stavu, návratu k rovnováze, která je však ovlivněna průběhem krize a infodemií, ke které došlo. Vzniká tedy nový normál, který může trvat roky – obvykle do další krize.¹⁴

2.2 Infodemie jako fenomén moderní doby

Infodemie je zásadním fenoménem moderní doby, internet umožňuje nadměrně rychlé šíření jakýchkoliv informací, přičemž zastavit virální zprávu je téměř nemožné. Infodemii je možno charakterizovat jako „*příliš mnoho rychle se šířících informací včetně těch nepravdivých či zavádějících v digitálním i fyzickém prostředí*“. Jedná se o poměrně nový pojem, který začal být aktivně využíván v souvislosti s pandemií Covid-19. V mediálním prostoru bylo možno v době rozpuku a následovného šíření tohoto onemocnění nalézt obrovské množství informací týkajících se pandemie. Bohužel však velké množství informací, které byly veřejně sdíleny a hojně občany diskutovány, byly nepravdivé, zavádějící a s výrazným potenciálem způsobit ve společnosti rozruch, konflikt, zmatek. S ohledem na závažnost onemocnění a některá doporučení, která se v rámci infodemie šířila, mohlo být v důsledku těchto nepravdivých či zavádějících informací poškozeno zdraví jedinců. Různorodé informace, které se navzájem rozporovaly a byly v nesouladu, dále vedly k nedůvěře občanů vůči státu a jeho institucím. Lidé si přestávali být jisti tím, že stát se skutečně snaží chránit jejich zdraví, pochybovali o správnosti zaváděných restrikcí. Vzhledem k tomu, že situace byla nadmíru kritická, navíc podpořená sociální izolací a strach občanů, bylo nutno řešit infodemii a hledat opatření, která povedou k potírání nesprávných a rychle se šířících informací.¹⁵

Klíčovým prostředím, ve kterém dochází nejčastěji a nejaktivněji k šíření nepravdivých a zkreslených informací, je kyberprostor. Konkrétně je možno uvést webové stránky, sociální sítě, online komunikační prostředky (v podobě různorodých messengerů) a e-maily. Přestože administrátoři sociálních sítí proti dezinformacím bojují tím způsobem, že je mažou, blokují osoby, které je opakovaně zveřejňují, stále

---

¹⁴ CÍLEK, Václav a IBRAHIM, Amar. *Nové ostrovy: texty o odvaze, připravenosti a odolnosti*. Praha: Dokořán, 2024. s. 96, 97. ISBN 978-80-767-5201-6.

¹⁵ GYÜRE, Klára. *Mediální výchova v kontextu infodemie a nových médií*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2024. s. 24. ISBN 978-80-244-6450-3.

dochází k jejich dalšímu šíření. Důvodem je to, že mazání těchto zpráv je označováno jako potlačování svobody projevu, která je jednou ze zásadních hodnot demokracie. Administrátoři pak stojí před problémem, zda závadný obsah aktivně mazat a čelit kritice za potlačení svobody projevu nebo ho ponechat a sledovat tak šíření nepravdivých informací. Ty jsou často šířeny s cílem získat finanční prospěch, znevěrohodnit veřejnoprávní média a potlačit pravdivé informace.¹⁶

Základním preventivním nástrojem, jak potlačovat množství dezinformací, je posilování mediální gramotnosti na systematické a komplexní úrovni. Tato mediální gramotnost pak musí být podpořena novinářskou a sociální etikou a odpovědností politiků, zdravotnických expertů a dalších zúčastněných odborníků.¹⁷ Infodemie jakožto silný a doposud společností nevídaný fenomén moderní informační společnosti přinesla zásadní změny, co se týče mediální výchovy, přičemž tato mediální výchova by neměla být cílena pouze na děti či dospívající, ale na celou společnost. V důsledku této nové reality je důležité, aby každý uživatel, který čerpá informace za pomoci informačních technologií v podobě sociálních sítí, kanálů na YouTube, podcastů apod., pečlivě ověřoval a kriticky vyhodnocoval každou informaci, se kterou se setkává. Pouze silná úroveň mediální gramotnosti všech jedinců ve společnosti může napomoci eliminovat infodemii jakožto negativní vliv, který může vést k celkovému zhoršení atmosféry a nálady ve společnosti.¹⁸ Z průzkumu, který byl v roce 2022 proveden, jednoznačně vyplynulo, že mediální gramotnost má zásadní význam pro schopnost odlišit pravdivé a relevantní zprávy od dezinformací. Výzkumník Dame Adjin-Tettey pracoval se dvěma skupinami studentů vysoké školy, přičemž jedna ze skupin absolvovala školení trvající dvě hodiny, které bylo zaměřeno na mediální gramotnost s přímým zacílením za zjišťování pravosti dat a druhá skupina toto školení neabsolvovala. Zatímco skupina, která se školení nezúčastnila, dokázala správně vyhodnotit falešné zprávy ve 46,4 %, druhá skupina dosáhla výsledku 73,3 %. Zde je tedy v reálu jednoznačně prokázáno, že klíčovým nástrojem pro potírání dezinformací je osvěta v podobě vysoké úrovně mediální gramotnosti široké veřejnosti. Tato gramotnost je v případě infodemie

---

¹⁶ KOPECKÝ, Kamil a KREJČÍ, Veronika. *Sociální síť – úvod do problematiky*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2023. s. 67. ISBN 978-80-244-6370-4.

¹⁷ HALADA, Jan a OSVALDOVÁ, Barbora. *Slovník žurnalistiky*. Praha: Karolinum, 2023. s. 117. ISBN 978-80-246-5592-5.

¹⁸ GYÜRE, Klára. *Mediální výchova v kontextu infodemie a nových médií*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2024. s. 25. ISBN 978-80-244-6450-3.

založena na tom, že čtenář vždy informaci analyzuje ze tří úhlu pohledů – kdo informaci vytvořil, na jakých důkazech ji založil, co k informaci uvádí jiné zdroje.¹⁹

2.3 Psychologické aspekty a mechanismy šíření

Nepravdivé a zavádějící zprávy mají velký potenciál žít v lidech pudový strach. Člověk, aniž by si to uvědomoval, se řídí svými pudy, přičemž jedním z hlavních pudů je přežití. V okamžiku, kdy se šíří informace o vážné nakažlivé nemoci, člověk přirozeně cítí obavy o své zdraví a život a o své blízké. Infodemie je v takové situaci zdrojem zmatku, nedůvěry a eliminuje aktivní snahy odborníků o správné informování občanů a zajištění jejich bezpečí.²⁰

V souvislosti s infodemií a dezinformacemi v období pandemie Covid-19 byly mechanismy dynamického šíření nepravdivých informací založeny na celé řadě faktorů, které aktivně přispívaly k tomu, že nerelevantních informací bylo nadměrné množství. Jednalo se o tyto faktory:

- globální rozsah pandemie, která zasáhla celý svět, což znamená, že informace se šířily napříč jednotlivými státy i kontinenty, což přispělo k nadměrnému množství zkreslených dat,
- neznámý původ a povaha nového onemocnění, o kterém široká veřejnost do dané doby neslyšela, tudíž neměla dostatek informací,
- systém zdravotnické péče, ochrany obyvatelstva, orgánů veřejného zdraví a vlády (nejen na úrovni České republiky, ale i na úrovni jiných států) nebyl připraven čelit pandemii, která zasáhla celý svět a ohrozila a fakticky zasáhla obrovské množství občanů,
- současná společnost je celkově informačně přetížena, občané sledují informace, které jsou v danou dobu aktuální a hojně diskutované, v době pandemie Covid-19 se zpravodajství zaměřovalo nejvíce právě na toto onemocnění,
- chování uživatelů na sociálních sítích, které bylo (a stále je) ovlivněno nízkou úrovní mediální gramotnosti,

---

¹⁹ VORÁČ, Dominik a KOPECKÝ, Kamil. *Nová média ve výuce mediální výchovy*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2023. s. 16. ISBN 978-80-244-6300-1.

²⁰ HALADA, Jan a OSVALDOVÁ, Barbora. *Slovník žurnalistiky*. Praha: Karolinum, 2023. s. 117. ISBN 978-80-246-5592-5.

- někteří uživatelé sociálních sítí v situaci viděli příležitost, jak svůj kanál či stránku zviditelnit, získat větší množství sledujících, proto aktivně vytvářeli příspěvky týkající se této pandemie.²¹

Jak již bylo uvedeno, dezinformace a další typy nevhodných informací jsou primárně šířeny za pomoci sociálních sítí. Sociální sítě jsou některými jedinci nadužívány, důvodem toho je fakt, že jsou vytvořeny takovým způsobem, aby přinášely radost a potěšení, vyvolávají uvolnění dopaminu, člověk se při jejich užívání cítí spokojený, radostný. Z toho důvodu je pak motivován k opakovanému a častému využívání těchto sítí. To ho může negativně ovlivňovat ve schopnosti hodnotit tyto sítě a informace, které prezentují, kritickým způsobem. Někdy však může také docházet k tomu, že člověk se při užívání sociálních sítí cítí nespokojeně, snižuje se jeho sebevědomí, zvyšují a zhoršují se pocity úzkosti a depresí. Proto je třeba je užívat vždy maximálně obezřetně.²²

---

²¹ HALADA, Jan a OSVALDOVÁ, Barbora. *Slovník žurnalistiky*. Praha: Karolinum, 2023. s. 117. ISBN 978-80-246-5592-5.

²² KOPECKÝ, Kamil a KREJČÍ, Veronika. *Sociální sítě – úvod do problematiky*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2023. s. 69, 70. ISBN 978-80-244-6370-4.

3 KRIZOVÁ KOMUNIKACE A BOJ PROTI DEZINFORMACÍM

Krizová komunikace je chápána jako soubor plánovaných komunikačních aktivit organizace v situaci ohrožení, jejichž cílem je: snížit nejistotu, stabilizovat chování veřejnosti, chránit reputaci a legitimitu institucí a umožnit koordinované zvládnutí události. Pro veřejné zdraví a krizové řízení je zvláště významná integrace krizové komunikace s risk communication: komunikace má nejen „informovat“, ale aktivně snižovat rizikové chování a posilovat compliance prostřednictvím důvěry, srozumitelnosti a konzistence sdělení (WHO RCCE).²³

RCCE (Risk Communication and Community Engagement) je v rámci WHO operacionalizováno jako klíčová součást preparedness a response: kombinuje komunikaci rizika (evidence-based guidance, transparentnost, jasné instrukce) se zapojením komunit (naslouchání, práce s lokálními lidry, sběr zpětné vazby, práce s bariérami). WHO poskytuje konkrétní RCCE strategie a check-listy pro státy.

Infodemic management (IM) rozšiřuje krizovou komunikaci o systematické řízení informačního prostředí: zahrnuje monitoring a analýzu narativů, „social listening“, identifikaci informačních mezer, cílené korekce (myth-busting), práci s platformami a adaptaci sdělení podle publika. WHO a partneři ve společném prohlášení zdůrazňují, že zvládnutí infodemie vyžaduje „whole-of-society“ přístup a koordinaci mezi státem, mezinárodními organizacemi, technologickým sektorem a občanskou společností.²⁴

3.1 Modely a principy krizové komunikace

Pro správné uchopení krizové komunikace je třeba pochopit, co je to krize. „Krise je náhlá, svízelná situace, která způsobuje nejistotu a zmatek a vyžaduje urgentní řešení a komunikační zajištění.“ Již ze samotné definice tedy vyplývá, že každá krize musí být adekvátně komunikována, přičemž správně zvolená komunikace má schopnost

---

²³ WHO. Managing the COVID-19 infodemic: joint statement. 2020. Dostupné z: <https://www.who.int/news/item/23-09-2020-managing-the-covid-19-infodemic-promoting-healthy-behaviours-and-mitigating-the-harm-from-misinformation-and-disinformation>

²⁴ WHO. Managing the COVID-19 infodemic: joint statement. 2020. Dostupné z: <https://www.who.int/news/item/23-09-2020-managing-the-covid-19-infodemic-promoting-healthy-behaviours-and-mitigating-the-harm-from-misinformation-and-disinformation>

snížit množství a velikost negativních důsledků krize.²⁵ Krizová komunikace, která probíhá ze strany státu či státních institucí a orgánů, musí být vždy nezbytně přizpůsobena tomu, o jakou krizi se jedná. Krize se dělí různými způsoby, přičemž komunikační model musí odpovídat tomu, o jakou krizi se jedná. Je proto klíčové nejdříve správně pochopit krizi a její rozsah a posléze zvolit adekvátní krizovou komunikaci. Je možno hovořit o následujících typech krize

- bezpečnostní události malého rozsahu jsou typické tím, že jejich dopad na občany je malý, není ohroženo velké množství osob, jde o drobný problém, který mohou vyřešit samostatně fyzické či právnické osoby, aniž by musely o pomoc požádat státní orgány, není třeba vyvíjet aktivní a rozsáhlou komunikační strategii, avšak se zasaženými osobami je třeba adekvátně hovořit a informovat je o veškerých náležitostech situace,
- mimořádné události středního rozsahu řeší národní bezpečnostní systém, zaměstnanci státu se aktivně podílí na vyřešení situace, pověřené osoby realizují komunikační strategii,
- mimořádné události velkého rozsahu a po nich následující bezpečnostní stavy znamenají rozsáhlé použití národního bezpečnostního systému, významnou komunikační strategii, která je založena na informování občanů a také řešení možných dezinformací,
- mimořádné události a po nich následující bezpečnostní stav v mezinárodním rozsahu znamenají nutnost detailní, pečlivé komunikace a vyhodnocování informací, které se ve společnosti šíří,
- mimořádné události a po nich následující bezpečnostní stavy v globálním rozsahu jsou nejzávažnější a je nezbytné k nim přistupovat nadměrně obezřetně, zde se jednalo o pandemii Covid-19, která byla silně propojena s infodemií a doposud nevídaným množstvím dezinformací, které se šířily napříč všemi státy a kontinenty.²⁶

Není otázkou, zda začít komunikovat, ale je otázkou kdy a jakým způsobem začít komunikovat. Každá krize je přirozeně spojena s pozorností ze strany veřejnosti, která (ať u je krizí osobně více či méně zasažena) pečlivě sleduje, jakým způsobem

---

²⁵ TOMANDL, Jan a kol. *Krizová komunikace*. Brno: Masarykova univerzita, 2020. s. 18. ISBN 978-80-210-9638-7.

²⁶ ŠTĚTINA, Jiří a kol. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha: Grada Publishing, 2014. s. 32. ISBN 978-80-247-4578-7.

se krize vyvíjí a jak je řešena. Zatímco některé události jsou spojeny s větší mírou pozornosti ze strany široké veřejnosti, u jiných je vyvolána pozornost jen u specifických skupin občanů. Přesto však krizová komunikace nikdy nesmí být podceňována.²⁷ Pokud vláda ČR nebo příslušné pověřené orgány nebudou adekvátně komunikovat a budou pasivní, pak informační vakuum vyplní někdo jiný – nepovolané osoby bez příslušné kvalifikace a ověřených informací, což napomáhá vzniku infodemie a dezinformací, které se začnou rychle šířit. Vyřešit pak takový stav je nadmíru náročné, někdy až nemožné.²⁸

Samotnou krizovou komunikaci je možno popsat jako proces výměny informací mezi širokým spektrem subjektů – odpovědné autority (v podobě vlády a státních orgánů, organizace, média, skupiny obyvatel, jednotliví občané), přičemž tato výměna informací by měla být zahájena již před samotným rozvojem krize (je-li pravděpodobnost jejího výskytu známá předem), měla by pokračovat v průběhu krize a skončit až po vyřešení všech důsledků krizové komunikace. Za hlavní aspekty krizové komunikace je možno považovat obsah a formu, možná úskalí spojená s komunikací a jejím nepochopením, budování důvěry subjektů vůči autoritám, práce s riziky. Vnímání občanů by mělo v ideálním případě odpovídat reálnému stavu, nemělo by být zdeformované nebo zkreslené.²⁹ Aby tomu tak skutečně bylo, musí být krizová komunikace založena na následujících principech: přímá odpovědnost, nezávislost, přesnost a stručnost, důvěryhodnost, znalost věci, očekávané reakce, prognózy nejhoršího možného vývoje, hledání podpory, pravdivost, otevřenost.³⁰

3.2 Právní a institucionální rámec v ČR

Právní rámec v ČR

Předložený právní rámec si neklade za cíl podat vyčerpávající analýzu právních aspektů krizové komunikace či fenoménu infodemie v celé jejich šíři. Slouží především jako kontextuální ukotvení problematiky v aktuální legislativě a definuje základní mantinely, v nichž se sledovaná oblast pohybuje.

---

²⁷ TOMANDL, Jan a kol. *Krizová komunikace*. Brno: Masarykova univerzita, 2020. s. 18. ISBN 978-80-210-9638-7.

²⁸ TOMANDL, Jan a kol. *Krizová komunikace*. Brno: Masarykova univerzita, 2020. s. 71. ISBN 978-80-210-9638-7.

²⁹ VYMĚTAL, Štěpán. *Krizová komunikace a komunikace rizika*. Praha: Grada Publishing, 2009. s. 16. ISBN 978-80-247-6888-5.

³⁰ ANTUŠÁK, Emil. *Krizový management*. Praha: Wolters Kluwer, 2010. s. 26. ISBN 978-80-7357-488-8.

Ústavní principy: Základní ústavní rámec vychází z čl. 17 Listiny základních práv a svobod: svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny, cenzura je nepřipustná a omezení svobody projevu je možné jen zákonem a pouze za podmínek nezbytných v demokratické společnosti (např. pro ochranu práv druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví).³¹ Aktuální judikatura čl. 17 ve vztahu k „dezinformačnímu“ projevu je instruktivní: Ústavní soud v nálezu I. ÚS 1927/24 výslovně zdůrazňuje, že ani „šíření dezinformací“ není automaticky vyňato z ochrany svobody projevu; omezení je možné pouze zákonem a při splnění podmínek nezbytnosti a proporcionality. Zásadní je též kvalifikace projevu jako politického (tedy tradičně silně chráněného) a odmítnutí extenzivního výkladu § 357 tr. zákoníku v situaci, kdy šlo o absurdní a zavádějící politickou interpretaci bez prokázání reálné způsobilosti vyvolat vážné znepokojení v relevantním smyslu.³²

Trestní právo: V rámci trestněprávní roviny naráží šíření dezinformací na různorodá legislativní ukotvení, přičemž zásadním aspektem je střet se svobodou projevu občana, kterou chrání český ústavní pořádek. Listina základních práv a svobod ustanovuje, že každý má právo na svůj vlastní názor, postoj a projev. Avšak tato svoboda není absolutní; končí tam, kde daný projev ohrožuje bezpečnost, zdraví nebo práva jiných osob a má negativní vliv na veřejný pořádek.

V takových případech může být jednání trestně postižitelné a spojené s naplněním skutkové podstaty konkrétních trestných činů. Z hlediska trestního práva přichází v úvahu zejména aplikace skutkové podstaty trestného činu pomluvy podle § 184 odst. 1 a 2 trestního zákoníku, avšak pouze za předpokladu naplnění všech jejích zákonných znaků. Podstatné je především to, že se musí jednat o nepravdivé skutkové tvrzení způsobilé zasáhnout do cti a dobré pověsti konkrétní fyzické osoby. Uvedenou skutkovou podstatu proto nelze obecně vztahovat na nepravdivé informace týkající se právnických osob, orgánů veřejné moci či státu, stejně jako zpravidla nedopadá na hodnotící soudy či názory. V aplikační praxi je tento trestný čin využíván spíše výjimečně, přičemž část odborné literatury i mezinárodních institucí zastává názor, že v obdobných případech by měly být přednostně využívány prostředky občanskoprávní ochrany. Ani v tomto případě ostatně není účelem trestněprávní regulace obecné

---

³¹ ČESKO. Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 1, s. 17–23. Dostupné také z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/1993/2>.

³² Nález Ústavního soudu ze dne 11. 3. 2025, sp. zn. I. ÚS 1927/24

potírání dezinformací, ale postih pouze úzce vymezených zásahů do osobnostních práv jednotlivce.³³ Nejpríměji relevantní je § 357 trestního zákoníku (šíření poplašné zprávy), který postihuje úmyslné rozšiřování nepravdivé zprávy způsobilé vyvolat nebezpečí vážného znepokojení alespoň části obyvatelstva.³⁴ Při aplikaci v krizích (např. pandemie či bezpečnostní incidenty) se typicky řeší hranice mezi „absurdním názorem“ a zprávou, která je objektivně způsobilá spustit paniku, přetížít složky IZS či vyvolat nebezpečné chování. S ohledem na míru závažnosti takového konání může být pachatel potrestán odnětím svobody až na osm let.

Dále mohou být dezinformace spojeny s naplněním skutkové podstaty trestných činů uvedených v § 355 (hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob) a v § 356 (podněcování k nenávisti nebo násilí vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod).³⁵ Další relevantní trestněprávní okruhy se typicky týkají výhrůžek, podvodů a škodlivých praktik (např. prodej falešných léčiv či certifikátů). Tyto oblasti však již často přesahují „dezinformaci“ v úzkém smyslu a mívají prokazatelnou škodu nebo ohrožení konkrétních zákonem chráněných statků.

Mediální regulace: Správně-regulační rámec v oblasti lineárního vysílání stojí zejména na zákoně č. 231/2001 Sb., který mimo jiné vyžaduje u zpravodajství a publicistiky poskytování objektivních a vyvážených informací nezbytných pro svobodné vytváření názorů, zároveň stanoví oddělení hodnotících komentářů od informací.³⁶ V praxi tuto oblast dozorově zajišťuje Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, která monitoruje vysílání a posuzuje dodržování § 31 a souvisejících povinností.³⁷

Zákon o IZS (č. 239/2000) a Krizový zákon (č. 240/2000 Sb.): Základní pilíře krizového legislativního rámce v České republice představují zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení (krizový zákon) a zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. Jak však uvádí Analýza připravenosti ČR čelit závažné dezinformační vlně,

---

³³ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Analýza připravenosti České republiky čelit závažné dezinformační vlně* [online]. Praha: MV ČR, 2021

³⁴ § 357 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, „ve znění pozdějších předpisů“ s. 438.

³⁵ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 355 a § 356.

³⁶ Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, s. 4838.

³⁷ RRTV. *Objektivita a vyváženost: Často kladené otázky*. [online]. 2026.

tato legislativa byla primárně koncipována pro řešení „tradičních“ mimořádných událostí a na novodobé hybridní hrozby reaguje pouze omezeně.³⁸

Zákon o Integrovaném záchranném systému: Zákon o IZS upravuje součinnost složek při provádění záchranných a likvidačních prací. Klíčovým problémem identifikovaným v analýze je, že informační podpora a varování obyvatelstva jsou v rámci IZS chápány technicky (např. varovný signál sirén), nikoliv obsahově.³⁹ V době infodemie se ukazuje, že zákon nedostatečně ošetřuje povinnost složek koordinovaně vyvracet dezinformace, které přímo ohrožují efektivitu zásahu.

Krizový zákon: V kontextu dezinformací analýza upozorňuje, že krizový zákon sice definuje pravomoci státních orgánů při vyhlášení krizových stavů, ale postrádá explicitní zakotvení strategické komunikace jako legitimního nástroje krizového řízení. Dezinformace nejsou v zákoně definovány jako samostatná hrozba, což v praxi komplikuje možnost aktivovat krizová opatření zaměřená na ochranu informačního prostoru.⁴⁰ Analýza zdůrazňuje, že masivní dezinformační vlna může paralyzovat schopnost státu vykonávat veřejnou správu, což by teoreticky mohlo naplnit znaky ohrožení vnitřního pořádku a bezpečnosti.

Ochrana osobních údajů: Monitoring dezinformačních narativů a sociální naslouchání často pracují s daty z digitálních platforem a mohou zasahovat do režimu ochrany osobních údajů. V EU je základním rámcem GDPR (nařízení 2016/679), které stanoví právní tituly zpracování, zásady minimalizace, proporcionality a bezpečnosti, a posiluje odpovědnost správců.⁴¹ V českém právu navazuje zákon č. 110/2019 Sb. (o zpracování osobních údajů), který současně řeší specifika zpracování pro účely orgánů činných v trestním řízení a další zvláštní režimy.⁴² Z institucionálního hlediska je dozorovým orgánem ÚOOÚ, který výslovně odkazuje na svou dozorovou roli podle čl. 51 GDPR a § 50 národní úpravy.⁴³

---

³⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Analýza připravenosti České republiky čelit závažné dezinformační vlně*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2022, s. 4.

³⁹ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Analýza připravenosti České republiky čelit závažné dezinformační vlně*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2022, s. 26.

⁴⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Analýza připravenosti České republiky čelit závažné dezinformační vlně*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2022, s. 24-25.

⁴¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 (GDPR), s. 1.

⁴² Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, s. 1214.

⁴³ ÚOOÚ. *Ochrana osobních údajů* [online].

Institucionální kompetence v České republice pro RCCE-IM

V českých podmínkách nejsou kompetence pro RCCE-IM soustředěny do jediné instituce ani upraveny jako samostatná, výslovně kodifikovaná agenda. Prakticky jde o průřez mezi ochranou veřejného zdraví, krizovým řízením, ochranou obyvatelstva a strategickou komunikací státu. Z toho plyne, že řízení komunikace při mimořádné události se zdravotní relevancí je v ČR institucionálně víceúrovňové a resortně rozdělené.

Na národní úrovni je klíčovým aktérem Ministerstvo zdravotnictví, které je podle kompetenčního zákona č. 2/1969 Sb.⁴⁴ ústředním orgánem státní správy pro zdravotní služby a ochranu veřejného zdraví. Zákon č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví mu současně svěřuje řízení a kontrolu výkonu státní správy v ochraně a podpoře veřejného zdraví, řízení krajských hygienických stanic, mezinárodní spolupráci a také pravomoc nařizovat mimořádná opatření celostátně nebo pro území několika krajů. Ministerstvo rovněž zajišťuje a koordinuje zpracování Pandemického plánu České republiky a zpracovává Pandemický plán zdravotnictví. Ve věcech ochrany a podpory veřejného zdraví vystupuje jako orgán ministerstva také hlavní hygienik ČR.

Na regionální úrovni nesou zásadní odpovědnost krajské hygienické stanice (KHS). Ty jsou zákonem zřízeny jako správní úřady a vykonávají rozhodovací, dozorové i epidemiologické činnosti v ochraně veřejného zdraví. KHS rozhodují o opatřeních k předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění, organizují a řídí protiepidemická opatření, provádějí epidemiologická šetření a mohou nařizovat mimořádná opatření, pokud není příslušné Ministerstvo zdravotnictví. Zároveň se podílejí na úkolech IZS a ve spolupráci s krajem a složkami IZS zpracovávají pandemický plán kraje; ten následně schvaluje hejtman po projednání v epidemiologické komisi a bezpečnostní radě kraje. Pro RCCE-IM to znamená, že právě KHS představují hlavní spojovací článek mezi národní zdravotní autoritou a územní implementací rizikové komunikace.⁴⁵

Významnou odbornou a analytickou oporu tvoří Státní zdravotní ústav a zdravotní ústavy. Zákon jim svěřuje monitorování ukazatelů zdravotního stavu

---

⁴⁴ Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 10.

⁴⁵ § 69 a § 82 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, s. 3791.

obyvatelstva, přípravu podkladů pro hodnocení a řízení zdravotních rizik i podklady pro činnost orgánů ochrany veřejného zdraví jako složky IZS. Statut SZÚ navíc výslovně uvádí hodnocení a komunikaci zdravotních rizik a komunikaci s veřejností na základě pověření Ministerstva zdravotnictví. V modelu RCCE-IM tedy SZÚ nepředstavuje primárního nositele autoritativních opatření, ale expertní, datovou a metodickou základnu pro evidence-based komunikaci.⁴⁶

Na územní úrovni je pro RCCE-IM důležitá role krajů, ORP a obcí. Krizový zákon vymezuje jako orgány krizového řízení vládu, ministerstva a další správní úřady, kraje, obce s rozšířenou působností i obce. Hejtman za krizové situace zajišťuje provedení krizových opatření v podmínkách kraje, zatímco starosta ORP organizuje přípravu správního obvodu na krizové situace, zřizuje a řídí krizový štáb ORP a zajišťuje provedení stanovených krizových opatření. Starosta obce v době krizového stavu zabezpečuje varování a informování osob na území obce. Hasičský záchranný sbor kraje pak organizuje součinnost mezi správními úřady a obcemi, vytváří podmínky pro činnost krizových štábů a na žádost seznamuje obce i další subjekty s charakterem možného ohrožení a s připravenými krizovými opatřeními. Pro RCCE-IM z toho plyne, že community engagement a územní distribuce sdělení nemohou být chápány pouze jako zdravotnická agenda, ale musí být navázány i na krizové a samosprávné struktury.⁴⁷

V oblasti krizového řízení a vnitřní bezpečnosti má zásadní postavení Ministerstvo vnitra, které je podle kompetenčního zákona ústředním orgánem státní správy pro vnitřní věci, veřejný pořádek, další věci vnitřního pořádku a bezpečnosti, krizové řízení a integrovaný záchranný systém. Aktuální organizační struktura MV ukazuje, že Odbor bezpečnostní politiky je součástí Sekce vnitřní bezpečnosti a policejního vzdělávání a člení se mimo jiné na oddělení bezpečnostních hrozeb a krizového řízení a oddělení Centrum proti hybridním hrozbám. Tato struktura potvrzuje, že na úrovni MV se institucionálně propojuje agenda krizového řízení, bezpečnostních hrozeb a hybridního působení.⁴⁸

---

⁴⁶ SZÚ. *Statut Státního zdravotního ústavu* [online].

⁴⁷ § 10, § 14, § 15 a § 15a zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), s. 3475.

⁴⁸ § 12 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, s. 11.

Vedle toho je vhodné do institucionální architektury RCCE-IM zahrnout také Krizový informační tým Ministerstva vnitra (KRIT). Ministerstvo vnitra nadále provozuje samostatnou stránku KRIT a na stránce Odboru komunikace současně uvádí existenci oddělení strategické komunikace, jehož vedoucím je Jan Pařava. Z toho plyne, že KRIT nelze k březnu 2026 považovat za prokazatelně zrušený. Z hlediska funkce jej lze interpretovat jako specializovanou kapacitu MV pro komunikační doporučení, práci s dezinformačními tématy a podporu strategické komunikace, tedy jako významný podpůrný prvek zejména pro složku risk communication a částečně i infodemic managementu. Tento závěr je interpretační, ale opírá se o oficiálně publikované výstupy a organizační zařazení KRIT na webu MV.⁴⁹

Současně je však nutné reflektovat, že organizační ukotvení strategické komunikace na MV se mění. Ministerstvo vnitra dne 16. března 2026 oznámilo reorganizaci s účinností od 1. dubna 2026, v jejímž rámci má být „strategická komunikace resortu zpět integrována do oddělení tisku a PR celého odboru komunikace“. Z oficiálního oznámení tedy nevyplývá, že by byl KRIT jako tým výslovně zrušen, ale je zřejmé, že dochází k oslabení jeho dosavadní samostatné organizační pozice a k reintegraci agendy strategické komunikace do širší komunikační struktury resortu. Pro metodiku RCCE-IM je proto vhodné s KRIT pracovat nikoli jako se stabilní samostatnou institucí, ale spíše jako s proměnlivou resortní kapacitou, jejíž postavení závisí na aktuálním organizačním uspořádání Ministerstva vnitra.⁵⁰

Na meziresortní úrovni pak zůstává klíčovým orgánem Ústřední krizový štáb (ÚKŠ) jako pracovní orgán vlády k řešení krizových situací. Jeho statut vymezuje jak členy štábu, tak odborné pracovní skupiny pro koordinaci krajů, koordinaci zabezpečení věcnými zdroji, distribuci věcných zdrojů a centrální řídicí tým Ministerstva zdravotnictví, přičemž při infekčních hrozbách se součástí štábu mohou stát také Ústřední nákazová komise nebo Ústřední epidemiologická komise. V českém institucionálním rámci tak existuje poměrně robustní struktura pro krizovou koordinaci a operativní řízení, avšak samostatná stálá funkční linie pro RCCE-IM, zejména pro systematické propojení odborného zdravotnického obsahu, strategické komunikace,

---

⁴⁹ ČESKO. Ministerstvo vnitra. *KRIT* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2026. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/krit.aspx>.

⁵⁰ ČESKO. Ministerstvo vnitra. *Aktuální reorganizace na Ministerstvu vnitra* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2026-03-16. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/clanek/aktualni-reorganizace-na-ministerstvu-vnitra.aspx>.

monitoringu informačního prostředí a community engagementu, zůstává i nadále nejednoznačně ukotvena.⁵¹

3.3 Mezinárodní kontext a doporučení

Během pandemie Covid-19 se v nebyvalém objemu, rozsahu a rozmanitosti šířilo obrovské množství informací, přičemž se jednalo nejen o informace spolehlivé, správné a založené na reálných důkazech, šířeny byly i fámy, konspirační teorie, dezinformace. Protože občané vyžadovali velké množství informací a odborná veřejnost často nebyla schopna rychle a adekvátně reagovat, využili tohoto informačního vakua dezinformátoři, kteří zcela záměrně šířili zkreslené a špatné informace. V tomto případě se jednalo např. o falešné léky, škodlivost vakcín, nabádání k využívání různých nevhodných prostředků jako prevence proti viru (např. požití bělidla). Tyto informace nebyly jen nepravdivé, ale mohly svou podstatou ohrozit zdraví a životy lidí, kteří jim uvěřili. V závislosti na tom vznikl koncept řízení infodemie, kdy byly realizovány WHO různorodé výzkumy, badatelské aktivity a analýzy, jejichž smyslem bylo vytvořit koncept, který by napomohl eliminaci dezinformací, jejich potlačování a správnému řešení krizové komunikace při mimořádných událostech. Výsledkem těchto analýz je soubor doporučení, která poukazují na to, jak správně reagovat na krizi a zabránit rychlému šíření dezinformací:

- nedílnou součástí je plánování a interní koordinace, aby vláda byla na všech úrovních svých institucí a orgánů byla precizně připravena reagovat a komunikovat v okamžiku mimořádné krize (pandemie Covid-19 zasáhla vlády zcela nepřipravené a bez minulých zkušeností s krizí takového rozsahu),
- práce s externími partnery a komunikačními sítěmi, jejich správná koordinace,
- zapojení místní komunity – občanů, kteří by měli mít možnost vyjádřit svůj názor, dát najevo své postoje a názory,
- spolupráce s médii, předávání materiálů veškerým důležitým komunikačním kanálům,
- práce s reprodukcí sdělení, které musí být předáváno takovou formou, aby bylo jednoznačné a snadno pochopitelné,

---

⁵¹ ČESKO. Ministerstvo vnitra. Statut Ústředního krizového štábu [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2023-10-11. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/soubor/statut-uks-2-tijen2023-pdf.aspx>

- dostatečné množství všech typů kapacit pro řešení situace,⁵²
- pečlivé a systematické školení osob, které se jakýmkoliv způsobem podílí na řešení mimořádné situace – nejen odborníci vlády, státních institucí a orgánů, ale také např. v době pandemie to musí být zdravotníci, sociální pracovníci a další osoby, které spolupracují s občany a mají s ohledem na svou pozici možnost ovlivňovat další vývoj,⁵³
- zapojení významných osobností do komunikační kampaně, přičemž zde by se nemělo jednat o politiky, ale o osobnosti, které jsou běžným občanům blízko (např. influenceri).⁵⁴

Vláda by měla v případě mimořádných událostí, která mají nadnárodní dosah, spolupracovat také s mezinárodními organizacemi, která mají k dispozici výsledky dalších studií, odborníky a prostředky, které mohou pomáhat infodemii řešit. Při zavedení systému spolupráce pak partnerství maximalizují pozitivní snahy a minimalizují negativní dopady.⁵⁵

Výše uvedená doporučení formulovaná nadnárodními výzkumy jsou finančně, organizačně i časově nákladnou záležitostí. Na úrovni státu je pak možno hovořit o milionech Kč, které je třeba investovat do krizové komunikace při mimořádné události, aby se zabránilo rozvoji dezinformační infodemie. Na problematiku nákladů je však třeba pohlížet také z opačného úhlu pohledu. V okamžiku, kdy se nebudou šířit mylné informace, ale pouze informace správné, bude krize vyřešena rychleji a efektivněji, nebudou vznikat další přidružené negativní důsledky a náklady, nedojde k zásadnímu narušení ekonomických chodů, ztrátě dobré pověsti vlády a státních institucí, eliminaci důvěry občanů v systém a v to, že je vláda chce chránit a bojuje za jejich zdraví a prospěch. Např. v období pandemie Covid-19 se konkrétně jednalo o tyto negativní důsledky dezinformací: lidská úmrtí, kterým se dalo předejít, pokud by daní lidé byli očkovaní, řídili se správnými informacemi, realizovali ochranná opatření; velmi významné finanční náklady na zdravotní péči; ekonomické narušení, kdy se ekonomika státu na mnoho dlouhých měsíců zastavila, zásadním způsobem

⁵² WHO. *Advancing infodemic management in risk communication and community engagement in the WHO European Region*. Ženeva: WHO, 2022. s. 13, 14.

⁵³ WHO. *Advancing infodemic management in risk communication and community engagement in the WHO European Region*. Ženeva: WHO, 2022. s. 21.

⁵⁴ WHO. *Advancing infodemic management in risk communication and community engagement in the WHO European Region*. Ženeva: WHO, 2022. s. 22.

⁵⁵ WHO. *Risk communication, community engagement and infodemic management in the WHO European Region*. Ženeva: WHO, 2024. s. 23.

se snížily příjmy do státního rozpočtu a naopak se zvýšily výdaje z něj; zneužívání zdrojů ze strany státu; silné poškození pověsti a důvěry občanů ve státní aparát. Implementace opatření, která zabrání šíření dezinformací (na preventivní i reaktivní úrovni), pak znamená, že negativní důsledky se neprojeví, což výrazně přispěje k vyřešení celé mimořádné situace. Státy by proto neměly výše uvedená opatření podceňovat a bagatelizovat, naopak by je měly uplatňovat do praxe vždy.⁵⁶

---

⁵⁶ WHO. *Infodemic management: Protecting people from harmful Health Information in emergencies*. Ženeva: WHO, 2024. s. 13.

4 SLOŽKY INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU V KONTEXTU INFODEMIE

Integrovaný záchranný systém (IZS) představuje v České republice základní rámec pro koordinovaný postup při mimořádných událostech a krizových stavech. Podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, tvoří jeho základní složky základní složky: Hasičský záchranný sbor České republiky, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby a Policii České republiky. Ostatními složkami IZS jsou zejména vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, jakož i neziskové organizace a sdružení občanů, které lze využít při záchranných a likvidačních pracích. V době krizových stavů se ostatními složkami IZS stávají také poskytovatelé akutní lůžkové péče se zřízeným urgentním příjmem. Všichni příslušníci daných složek mají povinnost plnit si své pracovní povinnosti nejen v souladu s uzavřenou pracovní smlouvou, ale také s aktuálně platnou legislativou.⁵⁷

V právním i funkčním smyslu je pro analýzu infodemie podstatné rozlišení mezi základními a ostatními složkami integrovaného záchranného systému. Základní složky zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah a působí na celém území státu. Naproti tomu ostatní složky IZS, vstupují do zásahu zpravidla formou plánované pomoci na vyžádání.⁵⁸ Toto právní rozlišení je v prostředí infodemie zásadní, protože určuje, kdo nese odpovědnost za první oficiální informaci, kdo vstupuje do komunikace bezprostředně a kdo poskytuje odbornou, specializovanou nebo komunitně zacílenou podporu.

Právě základní složky IZS jsou v infodemii vystaveny největšímu tlaku, protože jsou „na vstupu“ i „na výstupu“ reakce na mimořádnou událost. Přijímají prvotní hlášení, vyhodnocují situaci, vysílají síly a prostředky a současně vstupují do přímého kontaktu s obyvatelstvem. Z hlediska WHO je přitom riziková komunikace chápána jako reálný časový tok informací, rad a stanovisek mezi odborníky nebo představiteli veřejné moci a lidmi, kteří čelí hrozbě; jejím cílem je umožnit obyvatelstvu přijímat

⁵⁷ VILÁŠEK, Josef; FIALA, Miloš a VONDRÁŠEK, David. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2022. s. 98. ISBN 978-80-246-5067-8.

⁵⁸ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů.

informovaná rozhodnutí a provést ochranná a preventivní opatření. Pokud se tedy v počáteční fázi mimořádné události rozšíří zkreslené, neúplné nebo nepravdivé informace, dopadá to především na základní složky IZS, protože právě jejich pokyny musí být rychle pochopeny a respektovány.⁵⁹

Právní postavení ostatních složek IZS jako subjektů poskytujících plánovanou pomoc na vyžádání nelze v kontextu infodemie chápat jako postavení druhořadé. Naopak, jejich role je často rozhodující tam, kde je třeba přenést obecné krizové sdělení do odborného, místně zakotveného nebo komunitně srozumitelného jazyka. V případě mimořádných událostí se zdravotní relevancí je navíc zjevné, že orgány ochrany veřejného zdraví, jako ostatní složky IZS, mohou být z hlediska zvládnutí infodemie funkčně zcela klíčové.

4.1 Vliv infodemie na výkon činnosti složek IZS a krizové řízení

Infodemie a s ní související dezinformace mají tzv. infodemickou újmu, kdy vyvolávají nepříznivé účinky. Mezi tyto nepříznivé účinky patří: osvojení si nepravdivých či zkreslených informací, které uživatelé ve víře, že jsou správné, dál šíří; informační zahlcení, kdy občan má k dispozici nadměrně velké množství informací, nedokáže rozlišit, které jsou správné a které špatné; psychická újma (úzkost, strach, stres, deprese), fyzická újma (užívání nedovolených léčiv, což vede k poškození zdraví); další specifické typy nežádoucích důsledků s ohledem na typ mimořádné události – např. při pandemii Covid-19 se jednalo o sníženou míru očkování a nerespektování vládních opatření (nošení roušek, respirátorů, zákaz osobních kontaktů). Dále je však možno hovořit také o institucionálních škodách a negativních následcích, kdy dochází ke ztrátě důvěry občanů vůči státním institucím a jejím orgánům, což zhoršuje spolupráci a vede to k nedodržování opatření a nařízení. To pak v důsledku znamená negativní dopady na zdraví celé komunity a společnosti, kdy jeden dezinformovaný občan může šířit nejen dezinformace, ale také samotný virus a ohrozit tak zdraví a život desítek dalších osob. Někteří jedinci, kteří jsou ovlivněni zkreslenými informacemi, pak ztěžují práci osobám bojujícím proti pandemii (zdravotníci, osoby kontrolující dodržování nařízení). Pokud jsou infodemie a dezinformace rozsáhlou záležitostí, mohou zkreslit také vnímání odborníků. Např. zdravotničtí pracovníci, kteří jsou sice kvalifikovaní, vzdělaní a mají dostatek zkušeností, mohou začít pochybovat

---

⁵⁹ WORLD HEALTH ORGANIZATION. Risk communication and community engagement [online]. Geneva: WHO, 2022

o vědeckých důkazech, protože jsou to lidé jako všichni jiní a pociťují strach a napětí. Proto jsou i oni náchylní k dynamice infodemie a dezinformačním taktikám, které jsou často velmi systematické a propracované.⁶⁰

4.2 Komunikace bezpečnostních sborů s veřejností

V současné době bohužel není v České republice vytvořen koncepční materiál v podobě strategie, akčního plánu apod., který by se uceleně a komplexně zabýval problematikou infodemie, dezinformací, krizové komunikace vlády s občany apod. Je však nezbytné, aby problematika dezinformací nebyla podceňována a stát nastavil vhodná opatření boje proti nim a osobám, které je šíří.⁶¹

Dle kanceláře ministryně obrany existují interní metodiky a postupy pro krizovou komunikaci, které mají státní orgány a jejich zaměstnanci k dispozici a kterými se řídí v okamžiku krize. Jde o dokumentaci, která ustanovuje, jaký je postup při komunikaci při řešení mimořádné události, jakým způsobem je komunikace řízení a vedena. Komunikační aktivity realizují pověřené osoby, které jsou pro tyto účely kvalifikované a adekvátně vyškolené. Využívány jsou různorodé komunikační kanály a digitální technologie, přičemž standardně se jedná o tradiční média (v podobě televize, rádia, tištěných médií, ale také o sociální média, tiskové zprávy, konference, informování na webových stránkách, případně také využití místního rozhlasu. Při krizové komunikaci a řešení komunikačních náležitostí ČR „čerpá inspiraci pro krizovou komunikaci s veřejností a médii z několika členských států NATO, které mají bohaté zkušenosti a osvědčené postupy v této oblasti. Mezi tyto země patří například Spojené státy americké, Velká Británie, Německo a Francie. Tyto státy mají vypracované sofistikované strategie krizové komunikace, které zahrnují rychlou a efektivní komunikaci s veřejností, transparentnost a využívání moderních technologií a sociálních médií.“⁶² Každý příslušník by měl ovládat zásady komunikace v problémových situacích, měl by umět řešit konfliktní události a problémy. To znamená, že se nemá s občanem pouštět do laické a neshodu vyvolávající výměny názorů, ale má se striktně držet tématu, nepovyšovat se, nebýt vztahovačný a interpretovat pouze správné informace. K tomu, aby to tak bylo, musí mít dostatek

---

⁶⁰ WHO. *Advancing infodemic management in risk communication and community engagement in the WHO European Region*. Ženeva: WHO, 2022. s. 21.

⁶¹ MINISTERSTVO VNITRA. *Analýza připravenosti České republiky čelit závažné dezinformační vlně*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2022. s. 25.

⁶² Kancelář ministryně obrany. *Poskytnutí informací*. Praha: Ministerstvo obrany, 2025. s. 3.

informací a dovedností, proto je nedílnou součástí péče o příslušníky jakožto zaměstnance systém vzdělávání a rozvoje jejich komunikačních dovedností.⁶³

Komunikace bezpečnostních (i dalších) sborů s veřejností by měla být založena na pěti základních bodech.

Prevence je klíčová, protože pokud stát důvěřuje vládě a bezpečnostním sborům, pak následovná komunikace v průběhu krize nenaráží na odpor veřejnosti a nedůvěru ve sdělované informace. Komunikace proto musí být založena na dlouhodobém informování veřejnosti, přičemž veškeré informace musí být pravdivé, nezkrácené. V případě, že již v okamžiku propuknutí krize má široká veřejnost dostatek teoretických informací, pak nemá potřebu a tendenci vyhledávat informace za pomoci pochybných a nedůvěryhodných zdrojů.

Přípravenost spočívá v tom, že se celý komunikační systém a strategie přizpůsobují nejen dané mimořádné situaci, ke které došlo, ale také potřebám a požadavkům společnosti. Každý stát má jiný historický vývoj, potýkal se v minulosti s jinými problémy a čelil odlišným výzvám, panují zde jiné zvyklosti, společenské normy a tradice. V důsledku toho je třeba zvolit vhodné komunikační kanály a sdělení. Stát by měl mít proto připravené normy, zákony, odborníky a prostředky, které aktivuje v okamžiku krize a ti zareagují okamžitě a zcela bezchybně, v souladu s potřebami občanů. Aby byla ve státě dostatečná úroveň připravenosti, musí být pečlivě plánován rozvoj, predikována rizika a realizováno udržitelné financování tohoto systému.

Intervence spočívají v tom, že kapacity státu jsou na takové kvalitativní i kvantitativní úrovni, že jsou schopny reagovat kdykoliv na jakoukoliv krizi. Jde o přímé propojení s připraveností a prevencí. Např. stát má uzavřenou dohodu s důvěryhodnými influencery, kteří v případě krize okamžitě zareagují a zveřejní správné informace. Tím eliminují dezinformace, poskytnou svým sledovatelům pravdivá data, kterým uvěří a která budou dále šířit a napomohou jejich aktivnímu zapojení. Díky tomu bude dosaženo dostatečné míry připravenosti, občané pak budou činit informovaná rozhodnutí.

Odpovědi na otázky jsou klíčovou součástí komunikačního procesu, kdy stát není tím, kdo mluví a občané nejsou těmi, kdo naslouchají, ale všichni spolu vedou

---

⁶³ MINISTERSTVO VNITRA. *Community policing*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2008. s. 46, 47.

plnohodnotnou komunikaci. Pokud se občané ptají, je třeba jim jejich dotazy odpovídat a to rychle, správně a takovým jazykem, který je pro občany snadno pochopitelný. Odpovědi mohou vést k vybudování důvěry, která pak zachraňuje životy, protože občané vyhledávají správné a pravdivé informace od vládních orgánů, nikoliv od neodborných občanů, kteří šíří konspirační teorie.

Zotavení je posledním krokem po krizi, kdy je třeba informovat občany o výsledcích a důsledcích události a o opatřeních, která budou přijímána do budoucna ve snaze prevence a efektivního řešení případných dalších krizí.⁶⁴

Správně nastavená komunikace napomáhá včas detekovat obavy a nalézt fámy a dezinformace a rychle na ně reagovat, aniž by došlo k jejich dalšímu rozvoji a šíření. Z rychle zachycených jevů je možno také vytvořit další komunikační strategii, informační dokumenty a doporučení, jak na situaci reagovat, aby nedocházelo k rozvoji nežádoucích důsledků dezinformací. Pokud komunikační strategie probíhá na preventivní úrovni, nikoliv až jako reakce na mimořádnou událost, pak občané mají ve státě důvěru a nemají tendenci šířit nepravdivé informace. Pokud je přesto někteří jedinci zveřejňují, pak jsou ostatními uživateli opraveny dříve, než se mylná data uchytí a rozšíří. Komunikace státu se zúčastněnými odborníky vede k tomu, že osoby aktivně bojující za vyřešení krize mají správné informace, díky tomu jsou schopni adekvátně reagovat na dotazy široké veřejnosti a eliminují šíření nepravdivých informací.⁶⁵

---

⁶⁴ WHO. *Risk communication, community engagement and infodemic management in the WHO European Region*. Ženeva: WHO, 2024. s. 20.

⁶⁵ WHO. *Infodemic management: Protecting people from harmful Health Information in emergencies*. Ženeva: WHO, 2024. s. 15 – 17.

5 ANALYTICKÁ ČÁST

5.1 Metodika práce

V této části práce jsou popsány způsoby získávání dat pro zpracování analytické části práce. Metodologie je zpracována zvlášť pro dezinformační narativy a provedené dotazníkové šetření.

1. Analýza dezinformačních narativů

Popis: Kvalitativní analýza vycházela z obsahové analýzy mediálních výstupů, webových zdrojů a sociálních sítí, jejímž cílem byla identifikace opakujících se dezinformačních narativů. Vzhledem k zaměření práce a jejímu rozsahu nebyla provedena detailní analýza jednotlivých konkrétních příspěvků, ale jejich zobecnění do narativních rámců a popis jejich dopadů.

Cíl: Cílem této části práce byla identifikace a systematický popis dezinformačních narativů, které se objevovaly v souvislosti s pandemiemi a epidemií. Analýza se zaměřuje na opakující se vzorce sdělení a jejich dopady na veřejnost a IZS. Nejedná se o hodnocení jednotlivých příspěvků, článků či mediálních výstupů, ale o zobecnění a kategorizaci hlavních typů narativů.

Výzkumný soubor a zdroje dat: Do analýzy byly zařazeny veřejně dostupné textové obsahy, které se vztahovaly k pandemii a současně obsahovaly sdělení relevantní pro zkoumanou problematiku, tedy zejména pro vnímání závažnosti pandemie, očkování, legitimacy přijatých opatření, důvěry ve státní instituce a složek IZS. Analyzovány byly zejména následující typy zdrojů, přičemž jejich detailní soupis včetně četností je uveden v Příloze č. 1:

- 1) zpravodajské a publicistické mediální výstupy publikované online,
- 2) webové stránky a blogy,
- 3) diskusní a alternativně orientované webové platformy,
- 4) veřejně dostupné příspěvky na sociálních sítích,
- 5) sdílené texty, komentáře a videa, které vykazovaly opakující se obsahové znaky.

Výběr materiálu nebyl prováděn náhodně, ale účelovým výběrem. Do souboru byly zahrnuty takové obsahy, které splňovaly následující kritéria:

K1: tematicky se vztahovaly k pandemii nebo epidemickým opatřením,

K2: obsahovaly tvrzení, interpretace nebo argumentační konstrukce s potenciálem ovlivňovat veřejné mínění,

K3: vztahovaly se přímo nebo nepřímo k roli státu, zdravotnických autorit, nebo složek IZS,

K4: vykazovaly opakovatelnost nebo obsahovou podobnost s dalšími zachycenými sděleními.

Metodický postup: *Sběr dat:* Probíhal systematickým vyhledáváním a průběžným zaznamenáváním relevantních veřejně dostupných obsahů. Vyhledávání bylo zaměřeno na témata související s pandemií, očkováním, přijatými opatřeními, činností složek IZS, omezením práv, protiústavností, represí, manipulací a nedůvěrou ve stát. K tomu byla používána kombinace tematicky zaměřených klíčových slov. Cílem tohoto postupu nebylo vytvořit úplný a vyčerpávající soubor všech příspěvků zveřejněných v daném období, ale shromáždit dostatečně široký okruh obsahů, ze kterého bylo možné rozpoznat opakující se motivy, argumenty. Každý nalezený relevantní obsah byl průběžně zařazen do pracovního souboru a zaznamenán. U jednotlivých záznamů byl sledován především typ zdroje, hlavní téma sdělení, dominantní argumentační linie a případná souvislost se složkami IZS nebo s důvěrou ve veřejné instituce. Již v této fázi byly zaznamenávány opakující se formulace, motivy a významové vzorce, které se následně staly základem pro další analýzu a kódování.

Fáze kódování: Po shromáždění relevantních obsahů následovalo jejich postupné pročitání a vyhodnocování. U jednotlivých textů, příspěvků a dalších sdělení byly vyhledávány opakující se myšlenky, tvrzení a argumenty související s pandemií, očkováním, státními institucemi, IZS a přijatými opatřeními. Každému takto zachycenému významovému prvku byl přiřazen stručný pracovní název, tedy kód. Kód vyjadřoval hlavní smysl daného výroku. Kódování bylo zaměřeno zejména na výroky spadající do těchto okruhů:

- 1) zpochybňování závažnosti pandemie – například tvrzení o přehánění pandemie, zlehčování onemocnění, popírání nebezpečnosti viru nebo zpochybňování statistických údajů,

- 2) očkování jako hrozba nebo nástroj kontroly – například tvrzení o nebezpečnosti vakcín, experimentování na lidech, skrytém sledování obyvatel nebo využívání očkování k ovládnutí společnosti,
- 3) nedůvěra ve stát a oficiální informace – například tvrzení o lživosti státu, manipulaci médií, zkreslování informací nebo záměrném klamání veřejnosti,
- 4) Policie ČR a IZS jako represivní nástroj moci – například výroky o zastrašování obyvatel, zneužívání represivních složek, nepřiměřených zásazích nebo nátlaku na veřejnost,
- 5) nelegitimita a protiústavnost opatření – například tvrzení o nezákonnosti opatření, porušování práv a svobod, zneužívání nouzového stavu nebo protiústavním jednání veřejné moci.

Při kódování byly jednotlivé výroky v analyzovaných obsazích označovány podle toho, ke kterému z pěti hlavních dezinformačních narativů významově směřují. Kódy tak byly vytvářeny v souladu s výslednou typologií narativů a zachycovaly konkrétní podobu těchto opakujících se tvrzení.

Interpretace výsledků: Zjištěné dezinformační narativy (N1–N5) budou interpretovány v širším kontextu modelů krizové komunikace. Kvalitativní vyhodnocení se zaměří na analýzu vnitřní logiky narativů a jejich potenciálu ovlivňovat vnímání legitimacy složek IZS v očích veřejnosti. Cílem interpretace je odhalit mechanismy, kterými tyto narativy přispívaly k polarizaci společnosti a oslabování důvěry v institucionální krizové řízení.

2. Dotazníkové šetření

Popis: Tato praktická část práce byla zpracována s využitím kvantitativně orientovaného dotazníkového šetření, které bylo doplněno o kvalitativní prvek v podobě jedné otevřené otázky. Výzkumným nástrojem byl dotazník, který obsahoval úvodní položku zaměřenou na souhlas s účastí ve výzkumu, dále identifikační otázky a soubor věcných otázek vztahujících se k řešené problematice.

Z metodologického hlediska je třeba uvést, že šetření zachycuje především subjektivní zkušenosti a percepce respondentů, nikoli objektivně měřené provozní ukazatele jednotlivých organizací. Výsledky proto vypovídají zejména o tom, jak dotazovaní pracovníci vnímali dopady dezinformací na výkon služby a fungování

organizací během pandemie Covid-19. Současně je třeba zohlednit, že se jedná o retrospektivní hodnocení, které může být do určité míry ovlivněno časovým odstupem, individuální zkušeností či profesním zařazením respondentů.

Mezi hlavní limity výzkumu patří zejména rozsah výzkumného souboru, nerovnoměrné zastoupení jednotlivých složek a subjektivní charakter výpovědí, a proto je třeba závěry interpretovat s určitou mírou opatrnosti. Navzdory těmto omezením přináší výzkum cenné poznatky využitelné pro formulaci doporučení směřujících ke zlepšení připravenosti organizací na zvládnání infodemií.

Cíl: Cílem tohoto výzkumu je zmapovat šíření dezinformací během pandemie Covid-19 a jeho dopady na chování veřejnosti, pracovní výkon a komunikaci bezpečnostních a zdravotnických složek. Pro účely dotazníku jsou položeny následující výzkumné otázky.

VO1: Jaké dezinformační narativy se nejčastěji objevovaly ve veřejném prostoru během pandemie Covid-19 ve vztahu k činnosti složek IZS?

VO2: Jaký vliv měly tyto dezinformační narativy na chování veřejnosti a dodržování protipandemických opatření?

VO3: Jakým způsobem se šíření dezinformací promítlo do výkonu služby příslušníků složek IZS?

VO4: Jak byla ze strany příslušníků Policie ČR a IZS vnímána připravenost organizací na zvládnání infodemie?

Výzkum se zaměřuje na hodnocení:

- frekvence a forem šíření dezinformací,
- dopadu dezinformací na ochotu dodržovat opatření a na vznik konfliktů,
- efektivity interní a veřejné komunikace složek IZS a dalších bezpečnostních orgánů,
- připravenosti organizací čelit infodemiím a možnostmi zlepšení opatření v budoucnu.

Metodický postup: *Sběr dat:* Respondenti byli osloveni prostřednictvím interních komunikačních kanálů jednotlivých složek, konkrétně se jednalo o soukromé uzavřené komunikační skupiny příslušníků na platformě WhatsApp. V těchto skupinách

byli vyzváni k dobrovolné a anonymní účasti na dotazníkovém šetření. Vlastní sběr dat probíhal v období od 1. 12. 2025 do 31. 1. 2026.

Výzkum je realizován formou dotazníku, který obsahoval celkem 21 otázek. Z toho bylo 18 otázek uzavřených (včetně identifikačních a Likertových škál), 2 otázek polootevřených (s možností vlastní odpovědi u volby „jiné“) a 1 otázka otevřená, zaměřená na konkrétní zkušenosti respondentů z praxe.

Dotazník je rozdělen do několika dílčích okruhů:

- sociodemografické údaje respondentů (pohlaví otázka č. 1, věk otázka č. 2, pracovní zařazení otázka č. 3).
- působnost a zkušenosti během pandemie (zařazení otázka č. 4, délka praxe otázka č. 5)
- hodnocení šíření dezinformací a jejich dopadu na veřejnost a službu, otázka č. 6 - č. 14
- hodnocení komunikace a opatření složek během pandemie, otázka č. 15 – č. 19.
- návrhy a doporučení pro budoucí zvládnání infodemií, otázka č. 20 - č. 21.

Výzkumný soubor tvořilo 101 respondentů, z toho 100 vyjádřilo souhlas s účastí a 1 respondent nesouhlasil, a byl z dalšího šetření vyloučen. Sběr dat probíhal elektronickou formou prostřednictvím online dotazníku na platformě Google Forms v měsících prosinec 2025 a leden 2026.

Interpretace výsledků: Data získaná z uzavřených otázek budou interpretována pomocí deskriptivní statistiky, přičemž výsledky budou prezentovány formou absolutních a relativních četností v tabulkách. U Likertových škál bude vyhodnocována intenzita postojů respondentů, kde hodnoty 4 a 5 budou chápány jako potvrzení významného dopadu infodemie na výkon služby. Odpovědi na otevřenou otázku budou podrobeny kvalitativní syntéze (shlukování podobných výpovědí), jejímž cílem je doplnit statistická data o autentické zkušenosti příslušníků z přímého kontaktu s dezinformovanou veřejností.

V dotazníku byly použity Likertovy škály pro kvantifikaci názorů a hodnocení situací:

- 1 = zcela nesouhlasím / nikdy / minimální,
- 2 = spíše nesouhlasím / málo,
- 3 = neutrální postoj / ani-ani,
- 4 = spíše souhlasím / často / významná,
- 5 = zcela souhlasím / velmi často / velmi významná.

Tento způsob umožnil zachytit intenzitu názorů a zkušeností respondentů a porovnat je napříč složkami a kategoriemi pracovníků. Data z uzavřených otázek byla analyzována kvantitativně s využitím tabulek a deskriptivní statistiky.

5.2 Výsledky analýzy dezinformačních narativů

Na základě provedeného kódování bylo v analyzovaném souboru vymezeno pět klíčových dezinformačních narativů, které se ve veřejném prostoru opakovaly s nejvyšší frekvencí. Jednotlivé narativy byly odlišeny podle jejich dominantního interpretačního obsahu. Například narativ N1 je založen především na bagatelizaci samotné zdravotní hrozby, zatímco narativ N3 se soustředí spíše na zpochybnění důvěryhodnosti institucí bez ohledu na to, zda autor současně popírá závažnost pandemie. Podobně narativ N4 míří na obraz Policie ČR a složek IZS jako represivních aktérů, kdežto narativ N5 je založen hlavně na právním a ústavním zpochybnění konkrétních opatření. Z analytického hlediska je důležité zdůraznit, že uvedené narativy nepůsobily izolovaně, ale často se vzájemně doplňovaly a posilovaly.

Celkem bylo nalezeno a zpracováno pět klíčových dezinformačních narativů:

- N1: Zpochybňování závažnosti pandemie;
- N2: Očkování jako hrozba / nástroj kontroly;
- N3: Nedůvěra ve stát a oficiální informace;
- N4: Policie ČR a IZS jako represivní nástroj moci; nelegitimnost a protiústavnost opatření;
- N5: Nelegitimnost a protiústavnost opatření.

5.2.1 N1: Zpochybňování závažnosti pandemie

Charakteristika: Tento narativ bagatelizuje závažnost pandemie a její dopady na veřejné zdraví. Jeho hlavní funkcí je přesvědčit veřejnost, že hrozba je přehnaná nebo dokonce smyšlená. Často se objevuje kombinace pseudo-vědeckých tvrzení a emotivních sdělení, která mají vyvolat pocit, že „stačí zdravý rozum“ a žádná opatření nejsou potřeba.

Typické argumenty a formy šíření

- Srovnávání pandemie s běžnými nemocemi, například tvrzení, že Covid-19 je jen „silná chřipka“. Tento typ argumentace se šíří zejména prostřednictvím krátkých textů, infografik nebo memů.
- Bagatelizace počtu úmrtí či hospitalizací – zde se často používají čísla vytržená z kontextu. Cílem je zpochybnit oficiální statistiky a vyvolat pocit, že média nebo stát manipulují s informacemi.
- Využití alternativních „odborníků“ – citace lékařů, vědců či analytiků, kteří mají odlišný názor než hlavní proud vědeckého konsenzu.

Dopad na chování veřejnosti

- **Lidé méně dodržují hygienická opatření, jako je nošení roušek nebo distancování:** Zpochybňování závažnosti onemocnění vede k systematickému snížení vnímání osobního rizika, takže lidé méně pocítují potřebu chránit sebe a své blízké nošením roušek nebo udržením odstupu.⁶⁶ Vystavení protichůdným informacím a „alternativním“ autoritám vytváří kognitivní paralýzu: v situaci informačního přetížení si jedinci volí jednodušší vysvětlení, která nevyžadují změnu chování, a proto opouštějí návyk nošení ochranných prostředků.⁶⁷ Sociální sítě a memy bagatelizující pandemii poskytují sociální validaci pro nedodržování opatření, čímž se z individuálního rozhodnutí stává společensky akceptované chování.⁶⁸ Mezinárodní analýzy a doporučení WHO ukazují, že tento soubor mechanismů (snížené vnímání rizika, informační přetížení, sociální validace) se prakticky promítá do nižší adherence k nošení roušek a

⁶⁶ WHO. *Advancing infodemic management in risk communication and community engagement in the WHO European Region*. Geneva: World Health Organization, 2022, s. 13–14.

⁶⁷ SARVAŠ, Š. a kol. *Proč věříme dezinformacím?* Praha: Albatros Media, 2024, s. 20–23.

⁶⁸ KOPECKÝ, K., & KREJČÍ, V. *Sociální sítě – úvod do problematiky*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2023, s. 67–70.

distancování, což zhoršuje schopnost kontrolovat komunitní přenos.⁶⁹ Empiricky to potvrzují data z dotazníkových šetření a případových studií: v populacích s vyšší expozicí dezinformacím byla zaznamenána statisticky významná nižší míra nošení roušek a vyšší frekvence blízkých sociálních kontaktů.⁷⁰

- **Nižší zájem o testování a prevenci, což může vést k rychlejšímu šíření infekce:** Expozice koordinovaným dezinformačním kampaním a negativnímu diskurzu na sociálních sítích je spojena se sníženou důvěrou v preventivní opatření a s nižší ochotou podstoupit testování či očkování.⁷¹ Mechanismus vnímání rizika: Dezinformace snižují vnímání osobního rizika tím, že bagatelizují závažnost onemocnění nebo zpochybňují přenosové cesty, což vede k tomu, že jedinci méně často vyhledávají testování ani preventivní opatření.⁷² Důvěra ve spolehlivost testů a vakcín: Opakované falešné narativy o nespolehlivosti testů a bezpečnosti vakcín snižují ochotu lidí podstoupit diagnostiku a očkování; experimentální studie ukazují, že expozice takovým tvrzením přímo snižuje záměr testovat se a očkovat se.⁷³ Sociální a komunitní efekt: V komunitách, kde se falešné narativy šíří intenzivně, dochází k normativnímu posunu odmítání testování a prevence se stává sociálně akceptovaným chováním, což dále snižuje míru participace na prevenci.⁷⁴ Dopad na kapacity trasování a včasné odhalení: Nižší míra testování oslabuje schopnost včasného odhalení ohnisek a efektivního trasování kontaktů, což modelově zvyšuje rychlost komunitního šíření infekce a počet nezachycených přenosů.⁷⁵ Kvantifikace efektu: Velké cross-country analýzy ukazují, že i relativně malé zvýšení míry dezinformací má měřitelný dopad na očkovací krytí například 1 bodový nárůst v pětibodové škále dezinformací koreluje s přibližně 2 procentním poklesem průměrného očkovacího krytí rok-na-rok.⁷⁶

---

⁶⁹ WHO. *Advancing infodemic management in risk communication and community engagement in the WHO European Region*. Geneva: WHO, 2022, s. 21–22.

⁷⁰ Wilson S. L., & Wiysonge C. *Social media and vaccine hesitancy*. BMJ Global Health 2020

⁷¹ *Advancing infodemic management in risk communication and community engagement in the WHO European Region*. Geneva: WHO, 2022, s. 13–14.

⁷² *Advancing infodemic management in risk communication and community engagement in the WHO European Region*. Geneva: WHO, 2022, s. 21–22.

⁷³ Wilson, S. L., & Wiysonge, C. (2020). *Social media and vaccine hesitancy*. BMJ Global Health, 5

⁷⁴ Kopecký, K., & Krejčí, V. *Sociální síť – úvod do problematiky*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2023, s. 67–70.

⁷⁵ The Lancet. *Health in the age of disinformation*.

⁷⁶ Wilson, S. L., & Wiysonge, C. (2020). *Social media and vaccine hesitancy*. BMJ Global Health, 5

- **Rozdvojení veřejného mínění – část populace začíná přehnaně zpochybňovat i doporučení odborníků:** Opakované vystavení dezinformačním narativům a „alternativním autoritám“ vedlo k výraznému rozdvojení veřejného mínění, kdy část populace začala přehnaně zpochybňovat odborná doporučení a instituce veřejného zdraví.⁷⁷

Mechanismy polarizace a ztráty důvěry:

1. Epistemická fragmentace: V prostředí informačního přetížení si lidé vytvářejí uzavřené informační bubliny a echo-chambers, v nichž se potvrzují již existující přesvědčení; to vede k tomu, že různé skupiny sdílejí zcela odlišné „fakta“ o stejné události.⁷⁸
2. Motivované uvažování a hledání alternativních autorit: Když oficiální vysvětlení neodpovídá osobním přesvědčením nebo sociálním identitám, lidé častěji přijímají „alternativní experty“ a konspirační vysvětlení, což dále oslabuje důvěru v odborné instituce.⁷⁹
3. Politizace zdravotních doporučení: Zdravotní opatření se v některých kontextech stala součástí politického diskurzu; to znamená, že přijetí či odmítnutí doporučení se často řídí politickou identitou spíše než vědeckými důkazy.⁸⁰
4. Praktické důsledky pro veřejné zdraví: Rozdvojení veřejného mínění ztěžuje dosažení širokého souhlasu s preventivními opatřeními, snižuje efektivitu komunikace rizika a komplikuje implementaci politik (např. očkovacích kampaní, testování, lokálních omezení).⁸¹

---

⁷⁷ SARVAŠ, Štefan a kol. *Proč věříme dezinformacím?* Praha: Albatros Media, 2024, s. 20–23.

⁷⁸ KOPECKÝ, Kamil; KREJČÍ, Veronika. *Sociální síť – úvod do problematiky*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2023, s. 67–70.

⁷⁹ SARVAŠ, Štefan a kol. *Proč věříme dezinformacím?* Praha: Albatros Media, 2024, s. 24–28.

⁸⁰ Wilson, S. L., & Wiysonge, C. *Social media and vaccine hesitancy*. *BMJ Global Health* 2020

⁸¹ World Health Organization. *Advancing infodemic management in risk communication and community engagement in the WHO European Region*. Geneva: WHO, 2022, s. 13–22.

Dopad na výkon IZS:

- ***Obtížnější vymáhání nařízení, protože část veřejnosti opatření nebere vážně:*** Dezinformační narativy zpochybňující závažnost pandemie a legitimitu opatření mohly snižovat ochotu části veřejnosti tato opatření dobrovolně respektovat. Z empirických studií přitom vyplývá, že vyšší důvěra v instituce byla spojena s vyšší mírou dodržování protiepidemických pravidel; z těchto zjištění lze tedy dovodit, že oslabení důvěry a bagatelizace rizika zvyšovaly nároky na kontrolu a vynucování opatření ze strany státu.⁸²
- ***Nutnost intenzivnější komunikace s veřejností a vysvětlování důvodů opatření:*** Tento dopad je obhajitelný přes koncept RCCE. WHO výslovně uvádí, že smyslem rizikové komunikace je umožnit lidem činit informovaná rozhodnutí a přijímat ochranná a preventivní opatření. Zároveň WHO zdůrazňuje, že důvěryhodné, dostupné a srozumitelné informace jsou zásadní pro přijetí život zachraňujících intervencí a že úspěšná reakce musí zahrnovat práci se zpětnou vazbou komunit. WHO dále uvádí, že bez porozumění tomu, jak lidé riziko chápou a jaké mají postoje a přesvědčení, nemusí k potřebné změně chování vůbec dojít. Z toho přímo plyne, že v prostředí infodemie nestačí opatření pouze vydat, ale je třeba je průběžně vysvětlovat, zdůvodňovat a aktualizovat.⁸³
- ***Zvýšení napětí mezi občany a složkami, což může vést ke konfliktům při kontrolách:*** Ministerstvo vnitra ve své analýze uvádí, že pod vlivem dezinformací vzniklo anti-covid hnutí, došlo k radikalizaci části aktérů a jedna z demonstrací proti opatřením skončila střety s policií; materiál zmiňuje také verbální i fyzickou agresi vůči osobám spojeným s popularizací očkování. Studie o policejní legitimitě ukazuje, že pokud policie není vnímána jako legitimní autorita, lidé méně spolupracují, více odporují a roste riziko konfliktních interakcí. Pokud tedy dezinformační narativy vykreslovaly Policii

---

⁸² HRBKOVÁ, Lenka a Aleš KUDRNÁČ. *Fear, trust, and compliance with COVID-19 measures: a study of the mediating effect of trust in government on the relationship between fear and compliance*. Journal of Public Policy [online]. 2024, 44(3), 527–545. DOI 10.1017/S0143814X24000059.

⁸³ WORLD HEALTH ORGANIZATION. *WHO policy brief: Building trust through risk communication and community engagement and infodemic management* [online]. Geneva: WHO, 2024

ČR a další složky jako represivní nástroj moci, bylo možné očekávat zvýšené napětí i při běžné kontrolní činnosti.⁸⁴

5.2.2 N2: Očkování jako hrozba / nástroj kontroly

Charakteristika: Tento narativ staví očkování do role nebezpečného či represivního nástroje. Vytváří strach z neznámých účinků vakcín a zároveň podporuje konspirační představy o kontrole populace. Zdůrazňuje, že stát nebo farmaceutické firmy „skrytě manipulují“ lidmi.

Typické argumenty a formy šíření

- Teorie o „sledování“ či genetické manipulaci – lidé jsou přesvědčováni, že vakcína je experimentální nebo že obsahuje technologie umožňující kontrolu.
- Sdílení individuálních příběhů o negativních reakcích – tyto příběhy často působí emocionálně silněji než statistiky, a proto se rychle šíří na sociálních sítích.
- Sociální sítě a alternativní weby – rychle se šíří virální videa, blogy a diskuse, často s dramatickým jazykem a grafickým zpracováním.

Dopad na chování veřejnosti

- **Odmítání očkování, i když jsou k dispozici bezpečné a efektivní vakcíny:** Tento jev je v odborné literatuře nejčastěji zachycen pojmem vaccine hesitancy. WHO jej definuje jako zpoždění v přijetí nebo odmítání očkování navzdory dostupnosti očkovacích služeb. Současně WHO uvádí, že jde o jev komplexní, proměnlivý v čase i kontextu a ovlivněný mimo jiné důvěrou, pohodlností, přesvědčením a dezinformacemi. Tato definice je pro Váš text velmi vhodná, protože přesně vystihuje situaci, kdy očkování existuje a je dostupné, ale část populace jej přesto odkládá nebo odmítá.⁸⁵ Germani a Biller-Andorno ukazují, že anti-vakcinační hnutí v online prostoru systematicky šíří dezinformace o bezpečnosti vakcín a že jeho aktivita souvisí se snižováním proočkovanosti. Pro akademický text je důležité, že zde nejde jen o individuální obavu jednotlivce,

⁸⁴ JONES, Daniel J. *The Potential Impacts of Pandemic Policing on Police Legitimacy: Planning Past the COVID-19 Crisis*. Policing: A Journal of Policy and Practice [online]. 2020, 14(3), 579–586. DOI 10.1093/police/paaa026.

⁸⁵ WORLD HEALTH ORGANIZATION. *Vaccine hesitancy: a growing challenge for immunization programmes* [online]. Geneva: WHO, 2015

ale o strukturálně posilovaný komunikační ekosystém, který podporuje odmítání vakcinace i tam, kde jsou vakcíny dostupné a veřejno zdravotně doporučené.⁸⁶ Zimmerman et al. pak ukazují, že váhavost vůči očkování během pandemie Covid-19 byla spojena s několika kategoriemi dezinformací, zejména medicínskými, vědeckými, politickými, mediálními, náboženskými a technologickými, přičemž mezi nejvýraznější témata patřily obavy z budoucích účinků vakcín, pochybnosti o jejich účinnosti, důraz na osobní svobodu a popírání samotného onemocnění⁸⁷

- ***Nárůst skepticismu a odporu vůči očkovacím programům:*** Skepticismus vůči očkování se v literatuře neomezuje jen na pochybnosti o jedné konkrétní vakcíně, ale často přerůstá v širší nedůvěru k očkovacím programům, veřejnému zdravotnictví a expertům. Carpiano a kol. popisují, že anti-vakcinační aktivismus se ve Spojených státech během posledních dvou dekad proměnil z okrajové subkultury v organizované, síťově propojené hnutí s významnými dopady na veřejné zdraví. Pandemie Covid-19 tento proces dále urychlila a rozšířila dosah vakcinačních dezinformací. Autoři navíc upozorňují, že tento vývoj mohl posílit nejen váhavost vůči vakcínám proti Covid-19, ale i vůči dalším očkováním, u nichž taková míra nedůvěry dříve nebyla.⁸⁸ Důležité je také to, jaké argumentační rámce tento skepticismus používá. Podle studie Matthews a kol. se v legislativních debatách objevovaly zejména motivy údajné nebezpečnosti a neúčinnosti vakcín, důrazu na „medical freedom“, námitky diskriminace a odvolávání se na informovaný souhlas. To ukazuje, že odpor vůči očkovacím programům není v současnosti veden pouze zdravotnickým jazykem, ale je silně propojen i s hodnotovými, politickými a právními rámci. Právě tato

---

⁸⁶ GERMANI, Federico a Nicola BILLER-ANDORNO. The anti-vaccination infodemic on social media: A behavioral analysis. *PLOS ONE* [online]. 2021, roč. 16, č. 3, e0247642. DOI 10.1371/journal.pone.0247642.

⁸⁷ ZIMMERMAN, Tara et al. Misinformation and COVID-19 vaccine hesitancy. *Vaccine* [online]. 2023, roč. 41, č. 1, s. 136–144

⁸⁸ CARPIANO, Richard M., Timothy CALLAGHAN, Renee DiRESTA, Noel T. BREWER, Chelsea CLINTON, Alison P. GALVANI, Rekha LAKSHMANAN aj. Confronting the evolution and expansion of anti-vaccine activism in the USA in the COVID-19 era. *The Lancet* [online]. 2023, roč. 401, č. 10380, s. 967–970.

transformace činí anti-vakcinační narativy odolnějšími a společensky přitažlivějšími.⁸⁹

- **Organizace protestů a tlak na zákonodárce nebo média, aby vakcinaci neprosazovali:** Tento bod je vhodné v odborném textu formulovat přesněji jako organizovanou mobilizaci, lobbying a mediální amplifikaci anti-vakcinačních narativů. Carpiano a kol. uvádějí, že anti-vakcinační aktivisté se mobilizovali například během kalifornské legislativní snahy o zrušení osobních výjimek z povinného školního očkování a že vznikly i politické akční výbory, například Texans for Vaccine Choice, které lobovaly u státních zákonodárců a podporovaly kandidáty zastávající anti-vakcinační postoje. Autoři současně popisují, že aktivisté používali tradiční i sociální média k zesilování nepravdivých tvrzení o vakcínách.⁹⁰ Velmi silnou empirickou oporou je studie Matthews a kol., která analyzovala pět slyšení texaského zákonodárského sboru v roce 2021 týkajících se vakcinačních požadavků a transparentnosti dat. Ze 128 analyzovaných osob bylo 84 klasifikováno jako vystupující proti vakcínám a tyto osoby pronesly celkem 102 proti-vakcinačních výroků. Některé z projednávaných návrhů zákonů směřovaly k rozšíření výjimek z očkování, ztížení přístupu k vakcínám nebo k zákazu vakcinačních mandátů. To je přímý doklad toho, že odpor vůči vakcinaci může mít podobu organizovaného a opakovaného tlaku na zákonodárce.⁹¹ Vedle legislativního tlaku existují i důkazy o organizaci protestního odporu v online prostředí. Khadafi a kol. analyzovali anti-vakcinační komunikaci na Twitteru v Brazílii, USA a Indonésii a ukázali, že hashtagy byly používány jako nástroj odporu proti vakcinační politice během pandemie Covid-19. Ve všech třech zemích převažoval negativní obsah spojený s očkovací politikou a autoři dospěli k závěru, že anti-vakcinační

---

⁸⁹ MATTHEWS, Kirstin R. W., Rekha LAKSHMANAN, Niharika KALAKUNTALA a Nitya TALLAPRAGADA. Personal rights over public health: Anti-vaccine rhetoric in the Texas Legislature. *Vaccine: X* [online]. 2024, roč. 18, 100468

⁹⁰ CARPIANO, Richard M., Timothy CALLAGHAN, Renee DiRESTA, Noel T. BREWER, Chelsea CLINTON, Alison P. GALVANI, Rekha LAKSHMANAN aj. Confronting the evolution and expansion of anti-vaccine activism in the USA in the COVID-19 era. *The Lancet* [online]. 2023, roč. 401, č. 10380, s. 967–970

⁹¹ MATTHEWS, Kirstin R. W., Rekha LAKSHMANAN, Niharika KALAKUNTALA a Nitya TALLAPRAGADA. Personal rights over public health: Anti-vaccine rhetoric in the Texas Legislature. *Vaccine: X* [online]. 2024, roč. 18, 100468

hnutí využívá sociální média k ovlivňování veřejného mínění i vládních politik.⁹²

Dopad na výkon IZS

- **Konflikty při zajišťování očkovacích center nebo při mobilizaci zdravotnických složek:** Šíření narativu o očkování jako nástroji kontroly či přímé hrozbě pro zdraví se v praxi projevilo zvýšeným napětím v okolí očkovacích míst, což kladlo značné nároky na zajištění bezpečnosti ze strany Policie ČR i součinnostních složek. Pod vlivem dezinformací docházelo k mobilizaci radikalizovaných skupin, které organizovaly protestní akce přímo před vakcinačními centry, což v některých případech vyústilo v narušování veřejného pořádku a nutnost asistence policejních hlídek při ochraně zdravotnického personálu a plynulého provozu center.⁹³ Tyto incidenty nebyly omezeny pouze na verbální agresi; dezinformační scéna aktivně podněcovala k nátlakovým akcím, které měly za cíl odradit zájemce o vakcinaci nebo přímo paralyzovat činnost mobilních očkovacích týmů v terénu. Pro složky IZS to znamenalo nutnost vyčleňovat personální kapacity na monitoring těchto rizikových lokalit a operativně řešit konflikty, které vznikaly v důsledku střetu mezi dezinformovanou částí veřejnosti a pracovníky provádějícími vakcinaci. Agresivita byla často cílena i na populární tváře očkovací kampaně či odborníky, což v kyberprostoru i fyzické realitě vytvářelo prostředí strachu, které musely bezpečnostní složky eliminovat zvýšenou přítomností a preventivními opatřeními.⁹⁴
- **Vyžaduje se koordinovaná komunikace a osvěta, aby se zmírnil odpor veřejnosti:** Existence dezinformačních narativů o nebezpečnosti vakcín vytváří v informačním prostředí informační vakuum, které může být efektivně eliminováno pouze skrze včasnou a jednotnou komunikaci všech zapojených složek. Integrovaný záchranný systém, jakožto vykonavatel opatření v první linii, naráží na odpor veřejnosti především tam, kde chybí srozumitelné

---

⁹² KHADAFI, Rizal, Achmad NURMANDI, Zuly QODIR a MISRAN. Hashtag as a new weapon to resist the COVID-19 vaccination policy: a qualitative study of the anti-vaccine movement in Brazil, USA, and Indonesia. *Human Vaccines & Immunotherapeutics* [online]. 2022, roč. 18, č. 1, 2042135

⁹³ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Analýza připravenosti České republiky čelit závažné dezinformační vlně*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2022, s. 21.

⁹⁴ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Analýza připravenosti České republiky čelit závažné dezinformační vlně*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2022, s. 26-27.

zdůvodnění kroků státu. Koordinovaná komunikace v tomto smyslu neznamena pouze pasivní předávání informací, ale aktivní uplatňování principů RCCE které Světová zdravotnická organizace definuje jako klíč k budování důvěry a zmírňování váhavosti vůči očkování.⁹⁵ Studie mezinárodních organizací zdůrazňují, že efektivita těchto opatření je přímo závislá na transparentnosti a integritě veřejné komunikace.⁹⁶ Pokud státní instituce včetně složek IZS nekomunikují koordinovaně, dochází k rozdělení veřejného mínění, kdy i racionálně uvažující část populace začíná pod vlivem informačního šumu pochybovat o nezbytnosti preventivních opatření.⁹⁷ Právě jednotný „hlas“ všech složek IZS a resortu zdravotnictví je nezbytný k tomu, aby byla dezinformační vlna vnímána jako vnější hrozba, a nikoliv jako legitimní alternativa k oficiálním doporučením.

- **Potenciálně větší riziko útoků nebo agresivních incidentů vůči složkám IZS:** Dezinformační narativy o škodlivosti vakcín vedly k transformaci vnímání příslušníků IZS z ochránců zdraví na vykonavatele domnělého útlačku. Tato radikalizace části společnosti vyústila v nárůst verbální i fyzické agresivity vůči zdravotníkům a policistům, kteří byli dezinformovanou veřejností vnímáni jako nástroje „représe“. Agresivní incidenty se neomezovaly pouze na fyzický prostor, ale zahrnovaly i masivní kyberšikanu a online vyhrožování konkrétním pracovníkům v první linii. Pro složky IZS to v praxi znamenalo nejen zvýšené riziko zranění, ale také extrémní psychickou zátěž a nutnost alokovat dodatečné kapacity na ostrahu očkovačích míst a ochranu personálu.⁹⁸

5.2.3 N3: Nedůvěra ve stát a oficiální informace

Charakteristika: Tento narativ zdůrazňuje, že státní instituce manipulují s informacemi a nelze jim důvěřovat. Vyvolává pocit, že oficiální doporučení a statistiky jsou „účelově zkreslené“ a že veřejnost je cílem manipulace

---

⁹⁵ WORLD HEALTH ORGANIZATION. *Risk communication and community engagement for COVID-19 vaccination* [online]. Geneva: WHO, 2021.

⁹⁶ OECD. *Transparency, communication and trust: The role of public communication in responding to the wave of disinformation about the new Coronavirus*. Paris: OECD Publishing, 2020.

⁹⁷ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Analýza připravenosti České republiky čelit závažné dezinformační vlně*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2022, s. 16–17.

⁹⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Analýza připravenosti České republiky čelit závažné dezinformační vlně*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2022, s. 25-26.

Typické argumenty a formy šíření

- „Skryté agendy“ vlády – tvrzení, že opatření jsou motivována politikou, ekonomickými zájmy nebo mocenskými cíli.
- Spekulace o zatajování dat – například počty nakažených či úmrtí jsou údajně záměrně snižovány nebo upravovány.
- Šíření přes sociální sítě a diskusní fóra – emotivní texty, obrázky a videa, které vytvářejí dojem, že „pravdu říkají jen neoficiální zdroje“.

Dopad na chování veřejnosti

- **Lidé méně sledují oficiální doporučení a častěji hledají alternativní zdroje:** Opakované vystavení dezinformačním narativům vedlo k tomu, že část populace méně důvěřuje oficiálním doporučením zdravotních institucí a častěji vyhledává alternativní zdroje informací, které potvrzují jejich předchozí přesvědčení a sociální identitu.⁹⁹ Tento posun je částečně vysvětlitelný epistemickou fragmentací: v prostředí informačního přetížení se lidé uzavírají do echo-komor, kde algoritmicky posílený obsah a selektivní expozice upevňují již existující názory a snižují ochotu akceptovat oficiální odborné informace.¹⁰⁰ Dále funguje mechanismus motivovaného uvažování: pokud oficiální vysvětlení koliduje se sociální identitou nebo osobními přesvědčeními, jedinci častěji přejdou k „alternativním autoritám“, blogům, influencerům nebo neformálním „expertním“ kanálům, které nabízejí konzistentní, potvrzující narativy, i když jsou věcně nepřesné.¹⁰¹ Sociální sítě a organizovaná online aktivita navíc umožnily, aby fringe skupiny a zahraničně řízené dezinformační kampaně dosáhly širokého publika; velké cross-country analýzy ukazují, že intenzita organizace na sociálních sítích a prevalence zahraniční dezinformace jsou spojeny s nárůstem nedůvěry k vakcínám a s poklesem očkovacího krytí, což ilustruje, jak online alternativní zdroje mění reálné zdravotní postoje.¹⁰² Praktickým důsledkem je, že instituce veřejného zdraví čelí dvojí výzvě: obnovit důvěru v expertní doporučení prostřednictvím transparentní, konzistentní a

⁹⁹ SARVAŠ, Štefan a kol., *Proč věříme dezinformacím?*, Praha: Albatros Media, 2024, s. 20–23.

¹⁰⁰ KOPECKÝ, Kamil; KREJČÍ, Veronika, *Sociální sítě – úvod do problematiky*, Olomouc: Univerzita Palackého, 2023, s. 67–70.

¹⁰¹ SARVAŠ, Štefan a kol., *Proč věříme dezinformacím?*, Praha: Albatros Media, 2024, s. 24–28

¹⁰² WILSON, S. L.; WIYSONGE, C., *Social media and vaccine hesitancy*, *BMJ Global Health*, 2020;5:e004206, doi:10.1136/bmjgh-2020-004206.

komunitně-cílené komunikace, a omezit dosah škodlivých alternativních zdrojů prostřednictvím koordinovaných intervenčních opatření, která WHO a odborné přehledy doporučují jako součást řízení infodemiky.¹⁰³

- ***Odmítání preventivních opatření a nedůvěra vůči testování a očkování:*** Opakované setkávání se zavádějícími narativy vedlo k většímu odmítání preventivních opatření a k poklesu důvěry v testování i očkování. Tento posun se projevuje jak v individuálních rozhodnutích (odklad nebo odmítnutí testu či vakcíny), tak v kolektivních ukazatelích (snížené očkovací krytí, omezené trasování kontaktů).¹⁰⁴ Příčiny tohoto jevu lze shrnout do tří hlavních mechanismů. Prvním je pokles vnímání rizika a únava z opatření: bagatelizace hrozby a dlouhodobé informační přetížení snižují motivaci k preventivnímu chování.¹⁰⁵ Příčiny tohoto jevu lze shrnout do tří hlavních mechanismů. Prvním je pokles vnímání rizika a únava z opatření: bagatelizace hrozby a dlouhodobé informační přetížení snižují motivaci k preventivnímu chování. Druhým je eroze důvěry: opakované falešné nebo zavádějící informace o spolehlivosti testů a bezpečnosti vakcín oslabují důvěru v oficiální zdroje; kvantitativní analýzy ukazují, že zvýšení expozice dezinformacím koreluje s poklesem očkovacího krytí. Třetím mechanismem je sociální normalizace odmítání: algoritmické posilování a organizovaná online aktivita umožnily, aby okrajové narativy získaly vliv v určitých komunitách, kde odmítání testování a vakcinace získává sociální oporu.¹⁰⁶ Důsledkem jsou přímé rizikové dopady na veřejné zdraví, méně testování zhoršuje včasné odhalování ohnisek a nižší očkovací pokrytí snižuje kolektivní imunitu, což modelově zvyšuje reprodukční číslo a prodlužuje či zesiluje vlny nákazy.
- ***Zvýšení polarizace veřejného mínění, což znesnadňuje komunikaci:*** Polarizaci lze vysvětlit třemi vzájemně se posilujícími mechanismy. Prvním je informační segregace: uživatelé se uzavírají do echo-komor, kde algoritmy a selektivní

---

¹⁰³ World Health Organization, *Advancing infodemic management in risk communication and community engagement in the WHO European Region*, Geneva: WHO, 2022, s. 13–22.

¹⁰⁴ World Health Organization, *Advancing infodemic management in risk communication and community engagement in the WHO European Region*, Geneva: WHO, 2022, s. 13–14.

¹⁰⁵ World Health Organization, *Advancing infodemic management...*, Geneva: WHO, 2022, s. 21–22.

¹⁰⁶ SMITH, R.; CHEN, K.; WINNER, D.; FRIEDHOFF, S.; WARDLE, C., *A Systematic Review Of COVID-19 Misinformation Interventions: Lessons Learned*, Health Affairs, 2023; nebo *Interventions for combating COVID-19 misinformation: A systematic realist review*, PLOS One

expozice upevňují existující názory a vytvářejí odlišné „informační reality“ mezi skupinami populace.¹⁰⁷ Druhým mechanismem je motivované zpracování informací: lidé preferují zdroje, které potvrzují jejich sociální identitu a přesvědčení, a proto častěji přijímají alternativní autority namísto odborných institucí.¹⁰⁸ Třetím je politizace zdravotních témat: zdravotní doporučení se v některých kontextech stala součástí politického diskurzu, takže jejich přijetí či odmítnutí je často řízeno politickou identitou spíše než vědeckými důkazy. Praktické dopady polarizace na komunikaci jsou konkrétní a měřitelné. Polarizované publikum reaguje na jednotné, top-down sdělení různě zatímco jedna skupina jej přijme, druhá jej odmítne nebo přetvoří do konspiračního rámce, což snižuje účinnost kampaní, komplikuje plánování zásahů a zvyšuje náklady na dosažení požadovaného chování v celé populaci. Navíc polarizace zvyšuje riziko, že se opatření budou vnímána jako ideologický akt, což dále oslabuje důvěru v expertní doporučení a ztěžuje jejich implementaci.¹⁰⁹

Dopad na výkon IZS

- **Obtížnější vymáhání opatření, protože veřejnost je skeptická a nedůvěřuje pokynům:** Obtížnější vymáhání opatření se v prostředí rozšířené nedůvěry vůči státu a IZS projevuje rychle a konkrétně: lidé méně ochotně přijímají pokyny k izolaci, testování nebo evakuaci, častěji skrývají symptomy a vyhýbají se kontrolám, což zvyšuje počet nezachycených přenosů a zpožďuje zásahy.¹¹⁰ Skepticismus také zvyšuje náklady na vymáhání instituce musí nasadit více kontrolních kapacit, řešit více právních sporů a čelit častějším incidentům vyžadujícím zásah, což odvádí zdroje od prevence.¹¹¹ Mediální a online amplifikace ojedinělých či emotivních zásahů zkresluje vnímání frekvence represivních praktik a sociálně posiluje odmítání pravidel, čímž se enforcement stává méně efektivním. Proto je klíčové měřit důvěru lokálně, komunikovat přes důvěryhodné komunitní aktéry a upřednostňovat deeskalační a podpůrné

---

¹⁰⁷ SARVAŠ, Štefan a kol., *Proč věříme dezinformacím?*, Praha: Albatros Media, 2024, s. 20–23.

¹⁰⁸ SARVAŠ, Štefan a kol., *Proč věříme dezinformacím?*, Praha: Albatros Media, 2024, s. 24–28.

¹⁰⁹ WILSON, S. L.; WIYSONGE, C., *Social media and vaccine hesitancy*, *BMJ Global Health*, 2020;5:e004206, doi:10.1136/bmjgh-2020-004206.

¹¹⁰ BOLLYKY, Thomas J.; PETERSEN, Michael Bang. *Incorporating trust into pandemic preparedness and response*. *Bulletin of the World Health Organization*, 2024;102:440–447.

¹¹¹ BOULTON, Laura; SIMANOVIC, Tia; MCMANUS, Michelle; WALKER, Dominique. *Policing the pandemic: Exploring public perceptions of the enforcement of COVID-19 restrictions in the United Kingdom*. *The Police Journal: Theory, Practice and Principles*, 2024.

přístupy před represí, aby se snížily náklady na vymáhání a zvýšila dlouhodobá spolupráce veřejnosti.¹¹²

- ***Vyžaduje se transparentní komunikace a časté vysvětlování důvodů zásahů:*** V prostředí, kde se šíří narativy o nelegitimnosti zásahů, je nezbytné, aby složky IZS aktivně a opakovaně vysvětlovaly důvody svých rozhodnutí, postupů a opatření; bez takové komunikace se informační vakuum rychle zaplní alternativními interpretacemi a dezinformacemi, což dále oslabuje ochotu veřejnosti spolupracovat. Transparentnost musí mít tři složky: věcnou (co bylo uděláno a proč), procesní (jaká pravidla a kritéria byla použita) a důkazní (jaká data a odborná doporučení rozhodnutí podpořila); každá z těchto složek snižuje prostor pro spekulace a zvyšuje vnímanou legitimitu zásahů.¹¹³
- ***Potenciální zvýšení rizika konfliktů a agresivních reakcí vůči složkám IZS:*** Důsledky pro výkon IZS jsou praktické a závažné. Zvýšené riziko konfliktů ohrožuje bezpečnost zasahujících týmů, snižuje efektivitu zásahů (časové zpoždění, nutnost přesměrování kapacit na zajištění pořádku) a zvyšuje provozní náklady (více personálu, právní a administrativní náklady, potřeba mediátorů). V extrémních případech může opakovaná eskalace vést k dlouhodobému narušení vztahu mezi komunitou a IZS, což dále ztěžuje prevenci a řízení budoucích krizí.¹¹⁴

5.2.4 N4: Policie ČR a IZS jako represivní nástroj moci

Charakteristika: Narativ prezentuje Policii ČR a IZS jako represivní složky, které zasahují vůči občanům „neoprávněně“ a porušují jejich práva. Cílem je vyvolat pocit, že tyto instituce nechrání, ale omezují svobody.

Typické argumenty a formy šíření

- Přehánění zásahů i rutinní kontroly jsou prezentovány jako brutální a nespravedlivé.

---

¹¹² WILSON, Steven L.; WIYSONGE, Charles. *Social media and vaccine hesitancy*. BMJ Global Health 2020;5:e004206.

¹¹³ WORLD HEALTH ORGANIZATION. *Advancing infodemic management in risk communication and community engagement in the WHO European Region*. Geneva: WHO, 2022.

¹¹⁴ OECD. *Transparency, communication and trust: The role of public communication in responding to the wave of disinformation about the new Coronavirus*. Paris: OECD Publishing, 2020.

- Teorie o „policejní kontrole“ – představa, že Policie a IZS slouží jen k potlačení svobody, nikoli ochraně veřejného zdraví.
- Sociální sítě a videa: dramatické vizualizace, fotografie a krátké videoklipy, které zdůrazňují konfrontace s veřejností.

Dopad na chování veřejnosti

- **Zvýšená nedůvěra vůči zásahům a pokynům IZS:** Fenomén zvýšené nedůvěry vůči Integrovanému záchrannému systému během pandemie Covidu-19 představoval významný zásah do dosud vysokého kreditu, kterému se tyto instituce v České republice dlouhodobě těšily. Tato eroze důvěry nebyla plošná, ale projevovala se u specifických segmentů veřejnosti jako reakce na vládní restrikce, jejichž přímé vynucování v terénu připadlo právě složkám IZS.¹¹⁵ Primárním projevem byla zásadní změna vnímání Policie ČR, která se v očích části společnosti transformovala z garanta bezpečí v represivní nástroj státní moci. Konfrontace se následně přesunuly z verbální roviny k aktivnímu odporu, a to zejména při kontrolách povinného nošení ochranných prostředků nebo dodržování omezení volného pohybu osob.¹¹⁶ Zdravotníci a záchranáři, původně vnímání jako hrdinové první linie, se s narůstající únavou společnosti a vlivem dezinformačních narativů stávali terčem verbální i fyzické agresivity. Tato nedůvěra měla i přímé dopady na bezpečnost samotných zásahů, kdy pacienti či jejich rodinní příslušníci záměrně zamlčovali cestovatelskou anamnézu či příznaky onemocnění, čímž vystavovali výjezdové skupiny riziku nákazy.¹¹⁷ Souběžně s tím docházelo k rozmachu digitálního odporu, kdy byly zásahy IZS selektivně nahrávány a dekontextualizovány na sociálních sítích s cílem diskreditovat zasahující příslušníky.¹¹⁸
- **Odpor vůči kontrolním opatřením a aktivní vyhýbání se pravidlům:** Aktivní odpor vůči pandemickým opatřením v České republice nabýval různorodých forem, od individuálního obcházení restrikcí až po organizované hnutí odporu.

¹¹⁵ KUNCOVÁ, Martina a kol. *Důvěra v instituce v čase krize*. Sociologický časopis / Czech Sociological Review, 2022, roč. 58, č. 3, s. 245–260.

¹¹⁶ KUPKA, Petr a kol. *Bezpečnostní složky a pandemie: Proměny vztahu státu a společnosti*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2021, s. 42.

¹¹⁷ ŠTĚPÁNEK, Ladislav. *Psychologické aspekty práce záchranářů v době pandemie*. Urgentní medicína, 2021, roč. 24, č. 2, s. 15–18.

¹¹⁸ ČERMÁK, Daniel a kol. *Důvěra v instituce a politická participace během pandemie COVID-19*. Praha: CVVM SOÚ AV ČR, 2021, s. 12.

Klíčovým prvkem byla delegitimizace kontrolních orgánů, kdy část veřejnosti přestala vnímat vládní nařízení jako právně závazná, ale interpretovala je jako nezákonné zásahy do osobní svobody.¹¹⁹ Tento postoj vedl k masovému rozvoji strategií aktivního vyhýbání se, které zahrnovaly například vědomé nenošení respirátorů v hromadné dopravě či provozování služeb v režimu „uzavřených společností“, čímž docházelo k erozi vymahatelnosti práva v reálném čase.¹²⁰ Významným fenoménem se stala tzv. „právní guerilla“, kdy jednotlivci i skupiny využívali procesních klíčků k paralyzování kontrolních mechanismů hygienických stanic a policie.¹²¹ Při incidentech docházelo k masivnímu pořizování audiovizuálních záznamů, které měly sloužit jako nátlakový prostředek na zasahující policisty, přičemž tyto záznamy byly následně sdíleny v komunitních skupinách jako instruktážní návody k odporu.¹²² Odpor vyvrcholil vznikem paralelní ekonomiky a sociálních prostorů, kde byla státní kontrola fakticky eliminována (např. neveřejné sportovní a kulturní akce). Tato radikalizace postojů vedla k vytvoření hluboké společenské trhliny, kdy byla kontrolní činnost státu vnímána nikoliv jako ochrana veřejného zdraví, ale jako projev autoritářství, což zásadně ztěžovalo krizové řízení státu.¹²³

- ***Možnost zvyšování napětí při veřejných akcích a zásazích:*** Veřejná shromáždění během pandemického období vykazovala specifické rysy zvýšené hostility, které kladly extrémní nároky na taktické řízení zásahových jednotek. Klíčovým faktorem zvyšování napětí byla přítomnost heterogenních skupin protestujících, kde se mísili běžní občané vyjadřující nespokojenost s radikalizovanými jedinci a fotbalovými chuligány, kteří využívali pandemickou situaci jako záminku ke konfrontaci s policií.¹²⁴ Napětí bylo často eskalováno v momentě, kdy policie přistoupila k vynucování protiepidemických opatření (např. rozestupy, povinnost respirátorů), což bylo davem vnímáno jako

---

¹¹⁹ KUPKA, Petr a kol. *Bezpečnostní složky a pandemie: Proměny vztahu státu a společnosti*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2021, s. 68.

¹²⁰ KUNCOVÁ, Martina a kol. *Důvěra v instituce v čase krize*. Sociologický časopis / Czech Sociological Review, 2022, roč. 58, č. 3, s. 251.

¹²¹ POLICIE ČR. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2021*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2022, s. 44.

¹²² ČERMÁK, Daniel a kol. *Důvěra v instituce a politická participace během pandemie COVID-19*. Praha: CVVM SOÚ AV ČR, 2021, s. 18.

¹²³ MAREŠ, Miroslav. *Extremismus a radikalizace v souvislosti s pandemií COVID-19 v ČR*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2021, s. 12–15.

¹²⁴ MAREŠ, Miroslav. *Extremismus a radikalizace v souvislosti s pandemií COVID-19 v ČR*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2021, s. 22.

provokace a nepřiměřený zásah do shromažďovacího práva.¹²⁵ Dalším kritickým momentem zvyšujícím riziko střetu byla role moderních technologií a živého vysílání na sociálních sítích. Přítomnost kamer a okamžitá zpětná vazba od online publika motivovala některé účastníky k teatrálnímu odporu a verbálním útokům na zasahující policisty s cílem vyvolat emotivní reakci, která by po následném sestříhání sloužila k diskreditaci bezpečnostních složek.¹²⁶ Tato dynamika vedla k fenoménu tzv. „emoční nákazy“ v davu, kdy i původně poklidné shromáždění mohlo během krátké doby přerůst v násilné střety. Strategie policie se proto musela adaptovat směrem k intenzivnější deeskalaci komunikaci a antikonfliktním týmům, aby se předešlo přímé konfrontaci, která by v napjaté společenské atmosféře mohla vyvolat další vlnu odporu vůči státní moci.¹²⁷

Dopad na výkon IZS

- ***Nutnost zlepšit PR a transparentní komunikaci:*** Tento dopad reaguje na dezinformační snahy o delegitimizaci složek IZS, které jsou v rámci narativu o „policejním státě“ transformovány z garantů bezpečí v nástroje útlaku. Pro zachování akceschopnosti a veřejné podpory je nezbytné, aby IZS aktivně posiloval svou veřejnou image a transparentně zdůvodňoval veškeré kroky v terénu. Klíčovým prvkem je schopnost složek rychle a doložitelně reagovat na selektivně pořízená a dekontextualizovaná videa či fotografie ze zásahů, která jsou v dezinformačním prostředí zneužívána k diskreditaci příslušníků. Efektivní PR strategie v době infodemie vyžaduje posun od pouhého informování k proaktivnímu budování dlouhodobého vztahu s veřejností, který je založen na srozumitelnosti, otevřenosti a důsledném vysvětlování smyslu krizových opatření dříve, než dojde k jejich chybné interpretaci dezinformačními kanály.¹²⁸
- ***Vyžaduje se vyšší pozornost při zásazích, aby nedocházelo k eskalaci konfliktů:*** Tento dopad reflektuje změnou dynamiku interakcí v terénu, kde je každý zákrok složek IZS podrobován okamžité a často zkreslené kritice

¹²⁵ KUPKA, Petr a kol. *Bezpečnostní složky a pandemie: Proměny vztahu státu a společnosti*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2021, s. 94.

¹²⁶ ČERMÁK, Daniel a kol. *Důvěra v instituce a politická participace během pandemie COVID-19*. Praha: CVVM SOÚ AV ČR, 2021, s. 25.

¹²⁷ POLICIE ČR. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2021*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2022, s. 51.

¹²⁸ VYMĚTAL, Štěpán. *Krizová komunikace a komunikace rizika*. Praha: Grada Publishing, 2009, s. 16.

dezinformované části veřejnosti. Vzhledem k narativu o represí je nezbytné, aby příslušníci postupovali s maximální profesionalitou a prioritně využívali deeskalační techniky, které předcházejí vzniku násilných střetů. Zásahy jsou v současnosti často selektivně nahrávány a následně dekontextualizovány na sociálních sítích s cílem diskreditovat zasahující složky, což vyžaduje zvýšenou obezřetnost a důsledné využívání vlastních záznamových zařízení pro dokumentaci objektivního průběhu události.¹²⁹

- **Zvýšené riziko fyzických a psychologických útoků na složky:** Tento dopad představuje jednu z nejkompexnějších výzev pro složky IZS, neboť odpor veřejnosti se v tomto případě nepřesouvá pouze do fyzické, ale především do procesně-právní roviny. Pod vlivem dezinformací, které účelově překrucují legislativu nebo zpochybňují platnost nouzového stavu, se část populace začala uchýlovat k tzv. „právní guerille“. Tento fenomén spočívá v masivním využívání procesních klíčků, obstrukcí a odmítání součinnosti s cílem paralyzovat kontrolní činnost složek IZS.

5.2.5 N5: Nelegitimita a protiústavnost opatření

Charakteristika: Opatření jsou vnímána jako porušující ústavní práva nebo zákony. Tento narativ klade důraz na „nespravedlnost“ a nelegitimitu vládních kroků.

Typické argumenty a formy šíření

- Překrucování legislativy – veřejnost je přesvědčována, že nařízení jsou neplatná nebo nezákonná.
- Sdílení právních výkladů mimo odbornou komunitu – argumenty jsou často zjednodušené a emotivní.
- Šíření přes sociální sítě, weby a diskusní fóra – účinné díky pocitu, že jde o „boj za práva občanů“.

Dopad na chování veřejnosti

- **Odmítání dodržovat nařízení a účast na protestech:** V situacích, kde je opatření prezentováno jako nespravedlivé nebo zbytečně omezující, roste počet lidí, kteří

---

¹²⁹ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Analýza připravenosti České republiky čelit závažné dezinformační vlně*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2022, s. 19.

se rozhodnou opatření ignorovat nebo aktivně protestovat. To se děje nejen jako individuální akt neposlušnosti, ale i jako kolektivní mobilizace, lidé se organizují offline i online, což může krátkodobě zvýšit viditelnost odporu a vést k masovějším demonstracím proti opatřením. Takové protesty dále polarizují veřejný diskurz a snižují ochotu části populace dobrovolně spolupracovat s pokyny IZS.¹³⁰

- ***Využití právních cest k blokaci opatření, nárůst občanských žalob:*** Vnímání opatření jako nelegitimních motivuje jednotlivce a organizace k hledání právních prostředků k jejich zpochybnění. To se projevuje nárůstem správních a občanskoprávních podání, žádostí o přezkum a soudních sporů, které zdržují implementaci opatření, zvyšují administrativní zátěž a mohou vést k dočasnému pozastavení nebo změně pravidel. Právní spory navíc posilují veřejný dojem, že opatření nejsou pevně podložena, což dále oslabuje jejich akceptaci.¹³¹
- ***Vyhledávání alternativních informací a komunit, které potvrzují tento názor:*** Když lidé považují oficiální opatření za nelegitimní, aktivně vyhledávají zdroje, které jejich přesvědčení potvrzují alternativní zpravodajství, specializované online skupiny, diskusní fóra a lokální komunity. Tyto kanály často fungují jako echo-komory: posilují pochybnosti, šíří selektivní nebo zavádějící interpretace právních a vědeckých argumentů a nabízejí „alternativní“ právní či praktické rady (např. jak se vyhnout kontrolám). Výsledkem je, že část populace se odpojuje od oficiálních informačních toků a vytváří paralelní informační ekosystém, v němž se nelegitimita opatření považuje za samozřejmost.¹³²

Dopad na výkon IZS

- ***Zvýšený tlak při vymáhání opatření:*** V souvislosti se šířením dezinformačních narativů zpochybňujících legitimitu mimořádných opatření byl u příslušníků složek integrovaného záchranného systému zaznamenán zvýšený tlak při jejich vymáhání. Bylo zjištěno, že část veřejnosti opatření nerespektovala nebo je

---

¹³⁰ World Health Organization, *Incorporating trust into pandemic preparedness and response*, Bulletin of the World Health Organization, 2024;102:440–447.

¹³¹ WILSON, S. L.; WIYSONGE, C., *Social media and vaccine hesitancy*, BMJ Global Health 2020;5:e004206

¹³² SLABÁ, Jitka, *Vládní boj proti pandemii: přehled opatření vydaných v souvislosti s pandemií onemocnění covid-19 v Česku v letech 2020 a 2021*, Demografie 64(2):175–196, 2022

aktivně odmítala, což vedlo k častějším konfliktním situacím při kontrolní činnosti. Současně byl identifikován negativní dopad na psychickou zátěž zasahujících osob. Opakované konfrontace s odmítavými postoji veřejnosti vedly ke zvýšené míře stresu a frustrace, což mohlo sekundárně ovlivňovat efektivitu výkonu služby v dlouhodobé krizové situaci.¹³³

- **Potřeba důkladné dokumentace a právního zajištění zásahů:** Zpochybňování legitimacy zásahů vedlo k tomu, že i standardní úkony musely být podrobněji zaznamenávány, včetně průběhu komunikace s kontrolovanými osobami. Tato skutečnost byla spojena se snahou minimalizovat riziko stížností, správních řízení či soudních sporů, které mohly být iniciovány na základě dezinformačně podmíněné nedůvěry vůči veřejné moci. Současně bylo identifikováno zvýšení administrativní zátěže, která se promítala do časové náročnosti jednotlivých zásahů. Důraz na právní jistotu a procesní správnost vyžadoval vyšší míru obezřetnosti při aplikaci opatření, což mohlo vést k prodloužení rozhodovacích procesů v terénu. Tento trend je v souladu se závěry odborných institucí, podle nichž infodemie a šíření dezinformací oslabují důvěru ve veřejné instituce a vedou ke zvýšenému využívání právních prostředků k napadání jejich rozhodnutí¹³⁴
- **Potenciálně častější střety s aktivními odpůrci, což zvyšuje riziko eskalace:** V prostředí ovlivněném dezinformacemi bylo zaznamenáno zvýšené riziko střetů mezi příslušníky složek IZS a aktivními odpůrci mimořádných opatření. Bylo zjištěno, že část jednotlivců či organizovaných skupin nejen odmítala opatření respektovat, ale aktivně vystupovala proti jejich prosazování, což vedlo k častějším konfrontacím v terénu.¹³⁵ Tyto střety měly často podobu cíleného odporu, provokací či snahy o zpochybnění autority zasahujících osob, přičemž dezinformační narativy sloužily jako argumentační základ pro odmítání spolupráce. V některých případech docházelo k eskalaci situací, které vyžadovaly zvýšenou připravenost zasahujících složek a koordinaci více jednotek. Zvýšené riziko eskalace bylo spojeno nejen s bezpečnostními hrozbami, ale i s nutností volit adekvátní komunikační strategie, které by

---

¹³³ OECD. Enhancing Public Trust in COVID-19 Vaccination: The Role of Governments. 2021.

¹³⁴ European Commission. Tackling COVID-19 disinformation – Getting the facts right.

¹³⁵ OECD. Enhancing Public Trust in COVID-19 Vaccination: The Role of Governments. 2021

minimalizovaly konflikt a zároveň zajistily splnění stanovených opatření. Tím se dále zvyšovaly nároky na odbornou připravenost příslušníků IZS, zejména v oblasti deeskalace konfliktů a práce s problémovými skupinami.¹³⁶

5.2.6 Shrnutí analyzovaných dezinformačních narativů

V předchozí podkapitole bylo analyzováno pět hlavních dezinformačních narativů, které se během pandemie šířily a měly výrazný dopad na chování veřejnosti i na činnost IZS. Prvním z nich je zpochybňování závažnosti pandemie, které bagatelizuje hrozbu Covid-19 a využívá pseudo-vědecká tvrzení, emotivní sdělení a alternativní odborníky. Tento narativ vede k nižší ochotě dodržovat hygienická opatření, testovat se či očkovat a zároveň komplikuje vymáhání pravidel a zvyšuje napětí mezi občany a složkami. Druhý narativ představuje očkování jako hrozbu nebo nástroj kontroly, šíří konspirační teorie o genetické manipulaci či sledování a využívá emotivní příběhy o negativních reakcích na vakcínu. Výsledkem je odmítání očkování, nárůst skepticismu a konflikty při provozu očkovacích center, což zvyšuje riziko agresivních incidentů vůči zdravotníkům a policistům. Třetí narativ podporuje nedůvěru ke státu a oficiálním informacím, prezentuje vládní opatření jako účelově zkreslená a motivovaná politicky či ekonomicky. To vede k menšímu respektování doporučení, hledání alternativních zdrojů a polarizaci veřejného mínění, což komplikuje komunikaci a vymáhání opatření. Čtvrtý narativ staví Policii a IZS do role represivního nástroje, přehání zásahy a vytváří dojem, že instituce omezují svobody místo ochrany zdraví. Dopad spočívá ve zvýšené nedůvěře, odporu vůči kontrolám a nutnosti lepší komunikace a opatrnosti při zásazích, aby se zabránilo eskalaci konfliktů. Poslední narativ se zaměřuje na nelegitimitu a protiústavnost opatření, prezentuje je jako porušující zákony a práva občanů a podporuje odmítání dodržovat pravidla, účast na protestech a využívání právních cest k blokadě opatření. Tento narativ vyžaduje od IZS důkladnou dokumentaci zásahů a zvyšuje riziko střetů s aktivními odpůrci. Celkově tyto dezinformační narativy ovlivňují chování veřejnosti směrem k nedůvěře, odporu a polarizaci a výrazně komplikují práci bezpečnostních a zdravotnických složek. Následující tabulka 1 sumarizuje nalezené narativy.

---

¹³⁶ World Health Organization. Managing the COVID-19 infodemic: Promoting healthy behaviours and mitigating the harm from misinformation and disinformation. 2020.

Tabulka 1 Sumarizace narativů

Narativ	Charakteristika	Typické argumenty a formy šíření	Dopad na veřejnost	Dopad na IZS
Zpochybňování závažnosti pandemie	Minimalizuje riziko pandemie, popírá šíření nemoci a snižuje vnímání jejích dopadů. Často kombinuje pseudovědecká tvrzení s emocemi.	Srovnávání pandemie s běžnými nemocemi	Snížené dodržování hygienických opatření	Obtížnější vymáhání opatření
		Bagatelizace počtu úmrtí či hospitalizací	Nižší účast na testování a prevenci	Nutnost intenzivní komunikace a vysvětlování
		Citace „alternativních expertů“	Rozdvojení veřejného mínění	Zvýšené napětí mezi veřejností a složkami
Očkování jako hrozba / nástroj kontroly	Prezentuje očkování jako nebezpečné, experimentální, nebo jako prostředek kontroly a manipulace populace.	Teorie o „sledování“ či genetické manipulaci	Odmítání očkování	Konflikty při očkovacích centrech
		Sdílení individuálních negativních zkušeností	Nárůst skepticizmu vůči očkovacím programům	Nutnost osvěty a koordinované komunikace
		Virální videa, blogy a diskuse mimo tradiční média	Organizace protestů a tlak na zákonodárce	Potenciální riziko útoků či agresivity
Nedůvěra ve stát a oficiální informace	Zdůrazňuje, že stát manipuluje informacemi a nelze mu důvěřovat. Podporuje pocit, že oficiální doporučení jsou účelově zkreslená.	„Skryté agendy“ státních institucí	Menší důvěra k oficiálním doporučením	Obtížnější vymáhání opatření
		Spekulace o zatajování dat	Odmítnutí preventivních opatření	Nutnost transparentní komunikace a vysvětlování
		Sociální sítě, diskusní fóra	Zvýšená polarizace veřejného mínění	Zvýšené riziko konfliktů a agresivity vůči složkám
Policie ČR a IZS jako represivní nástroj moci	Prezentuje složky Policie a IZS jako represivní, zastrašující a omezující svobody občanů.	Přehánění zásahů	Zvýšená nedůvěra vůči zásahům	Nutnost zlepšit PR a transparentní komunikaci
		Teorie o „policejní kontrole společnosti“	Odpor vůči kontrolním opatřením	Vyšší pozornost při zásazích
		Sociální sítě a videa dramatizující zásahy	Vyhýbání se pravidlům	Zvýšené riziko fyzických a psychologických útoků
Nelegitimnost a protiústavnost opatření	Opatření jsou vnímána jako porušující ústavní práva a zákony, prezentována jako nespravedlivá a nelegitimní.	Překrucování legislativy	Odmítání dodržovat nařízení	Zvýšený tlak při vymáhání opatření
		Sdílení právních výkladů mimo odbornou komunitu	Účast na protestech a právních výzvách	Potřeba právní dokumentace zásahů
		Sociální sítě, weby a diskuse	Vyhledávání alternativních komunit	Častější střety s odpůrci a riziko eskalace

Během pandemie se šířilo pět hlavních dezinformačních narativů, které zpochybňovaly závažnost nemoci, stavěly očkování do role hrozby, podporovaly nedůvěru ke státu, prezentovaly Policii a IZS jako represivní a označovaly opatření za nelegitimní. Tyto narativy vedly k nižšímu dodržování opatření, odmítání očkování, polarizaci veřejného mínění a rostoucím konfliktům s bezpečnostními a zdravotnickými složkami. Výsledkem je značné ztížení komunikace, vymáhání pravidel a vyšší riziko agresivních incidentů.

5.3 Dotazníkové šetření

Tabulka 2 Souhlas s vyplněním dotazníku

Souhlas s účastí ve výzkumu	Počet respondentů
Ano	100
Ne	1

Tabulka 2 vyobrazuje souhlas s vyplněním dotazníku. Z této tabulky je možno vyčíst, že souhlas podalo 100 respondentů, s vyplněním dotazníku nesouhlasil 1 respondent, ten byl z dalšího šetření vyloučen.

Tabulka 3 Pohlaví respondentů

Pohlaví	Počet respondentů
Muž	70
Žena	29
Jiná	0
Nechci uvádět	1

Tabulka 3 vyobrazuje pohlaví respondentů, kteří se zúčastnili výzkumu. Z této tabulky je možno vyčíst, že většinu respondentů tvořili muži, kterých bylo 70, ženy tvořily 29 respondentů, žádná osoba nevedla jinou variantu pohlaví a jeden respondent si nepřál své pohlaví uvádět.

Tabulka 4 Pracovní zařazení respondentů

Zařazení	Počet respondentů
Řadový příslušník	64
Vedoucí směny	11
Střední vedení	18
Vyšší vedení	7

Tabulka 4 vyobrazuje pracovní zařazení respondentů. Z této tabulky je možno vyčíst, že nejvíce respondentů byli řadoví příslušníci, kterých bylo 64, dále respondenti zastávali pozici středního vedení, kterých bylo 18, vedoucí směny tvořili 11 respondentů a vyšší vedení mělo 7 respondentů.

Tabulka 5 Působnost respondentů během pandemie Covid-19

Působnost během pandemie Covid-19	Počet respondentů
Policie ČR – pořádková služba	31
Policie ČR – dopravní služba	16
Hasičský záchranný sbor	20
Zdravotnická záchranná služba	19
Armáda ČR	7
Ostatní	7

Tabulka 5 vyobrazuje působnost respondentů během pandemie Covid-19. Z této tabulky je možno vyčíst, že nejvíce respondentů působilo v Policii ČR – pořádková služba, a to 31 respondentů, dále Policie ČR – dopravní služba měla 16 respondentů, Hasičský záchranný sbor 20 respondentů, Zdravotnická záchranná služba 19 respondentů, Armáda ČR 7 respondentů a kategorie ostatní zahrnovala 7 respondentů.

Tabulka 6 Délka praxe respondentů

Délka praxe	Počet respondentů
0 – 2 roky	10
3 – 5 let	24
6 – 10 let	34
11 – 20 let	18
20+ let	14

Tabulka 6 vyobrazuje délku praxe respondentů. Z této tabulky je možno vyčíst, že nejvíce respondentů mělo praxi v rozmezí 6 – 10 let, a to 34 respondentů, dále měli 3 – 5 let praxe 24 respondentů, 11 – 20 let praxe 18 respondentů, více než 20 let praxe 14 respondentů a 0 – 2 roky praxe 10 respondentů.

Tabulka 7 Šíření dezinformací v okolí během pandemie Covid-19

Šíření dezinformací v okolí během pandemie Hodnocení (1 = nikdy, 5 = velmi často)	Počet respondentů
1	2
2	8
3	28
4	31
5	31

Tabulka 7 vyobrazuje hodnocení šíření dezinformací v okolí během pandemie Covid-19. Z této tabulky je možno vyčíst, že nejvíce respondentů hodnotilo šíření dezinformací jako velmi často (hodnota 5) a často (hodnota 4), obě hodnoty měly po 31 respondentech, středně často hodnotilo 28 respondentů, méně často 8 respondentů a nikdy 2 respondenti.

Tabulka 8 Šíření dezinformací během pandemie prostřednictvím sociálních sítí

Šíření dezinformací prostřednictvím sociálních sítí Hodnocení (1 = nikdy, 5 = velmi často)	Počet respondentů
1	1
2	4
3	13
4	54
5	28

Tabulka 8 vyobrazuje šíření dezinformací během pandemie prostřednictvím sociálních sítí. Z této tabulky je možno vyčíst, že nejvíce respondentů hodnotilo šíření dezinformací prostřednictvím sociálních sítí vysokou frekvencí, a to hodnotou 4 s 54 respondenty a hodnotou 5 s 28 respondenty, střední četnost (hodnota 3) uvádělo 13 respondentů, nízkou četnost (hodnota 2) 4 respondenti a zcela výjimečně (hodnota 1) 1 respondent.

Tabulka 9 Role tradičních médií při šíření dezinformací na počátku pandemie Covid-19

Role tradičních médií při šíření dezinformací v počátcích pandemie Hodnocení (1 = minimální, 5 = velmi významná)	Počet respondentů
1	2
2	16
3	32
4	31
5	19

Tabulka 9 vyobrazuje roli tradičních médií při šíření dezinformací na počátku pandemie Covid-19. Z této tabulky je možno vyčíst, že nejvíce respondentů hodnotilo roli tradičních médií středně významnou (hodnota 3 – 32 respondentů) a vysokou (hodnota 4 – 31 respondentů), významnou roli (hodnota 5) uvedlo 19 respondentů, menší vliv (hodnota 2) uvedlo 16 respondentů a minimální vliv (hodnota 1) uvedli 2 respondenti.

Tabulka 10 Schopnost veřejnosti rozlišovat mezi pravdivými informacemi a dezinformacemi

Veřejnost byla schopna rozlišit mezi pravdivými informacemi a dezinformacemi Hodnocení (1 = zcela nesouhlasím, 5 = zcela souhlasím)	Počet respondentů
1	23
2	39
3	14
4	16
5	8

Tabulka 10 vyobrazuje schopnost veřejnosti rozlišovat mezi pravdivými informacemi a dezinformacemi. Z této tabulky je možno vyčíst, že většina respondentů se domnívala, že veřejnost měla nízkou schopnost rozlišovat pravdivé informace od dezinformací, a to hodnotami 1 a 2 dohromady 62 respondentů, střední schopnost hodnotilo 14 respondentů, vysokou schopnost hodnotilo 16 respondentů a zcela vysokou schopnost hodnotilo 8 respondentů.

Tabulka 11 Dezinformace jako zdroj protestních a konfrontačních akcí

Dezinformace vedly k nárůstu protestních a konfrontačních akcí Hodnocení (1 = zcela nesouhlasím, 5 = zcela souhlasím)	Počet respondentů
1	2
2	11
3	22
4	37
5	28

Tabulka 11 vyobrazuje, do jaké míry dezinformace vedly k nárůstu protestních a konfrontačních akcí. Z této tabulky je možno vyčíst, že většina respondentů hodnotila dopad dezinformací na nárůst protestních a konfrontačních akcí vysokým způsobem, a to hodnotou 4 – 37 respondentů a hodnotou 5 – 28 respondentů, střední dopad hodnotilo 22 respondentů, nízký dopad hodnotilo 11 respondentů a zcela nesouhlasilo 2 respondenti.

Tabulka 12 Dopad dezinformací na ochotu lidí dodržovat opatření

Dezinformace měly přímý dopad na ochotu lidí dodržovat opatření Hodnocení (1 = zcela nesouhlasím, 5 = zcela souhlasím)	Počet respondentů
1	1
2	9
3	14
4	42
5	34

Tabulka 12 vyobrazuje dopad dezinformací na ochotu lidí dodržovat opatření. Z této tabulky je možno vyčíst, že většina respondentů hodnotila dopad dezinformací jako vysoký, a to hodnotou 4 – 42 respondentů a hodnotou 5 – 34 respondentů, střední dopad hodnotilo 14 respondentů, nízký dopad 9 respondentů a zcela nesouhlasilo 1 respondent.

Tabulka 13 Míra zátěže incidentů souvisejících s porušováním opatření

Incidenty související s porušováním opatření zatěžovaly běžný provoz Hodnocení (1 = zcela nesouhlasím, 5 = zcela souhlasím)	Počet respondentů
1	2
2	7
3	25
4	37
5	29

Tabulka 13 vyobrazuje míru zátěže incidentů souvisejících s porušováním opatření. Z této tabulky je možno vyčíst, že většina respondentů hodnotila zátěž incidentů vysokou, a to hodnotou 4 – 37 respondentů a hodnotou 5 – 29 respondentů, střední zátěž uvádělo 25 respondentů, nízkou 7 respondentů a zcela nesouhlasilo 2 respondenti.

Tabulka 14 Nutnost alokace dodatečných personálních a materiálních zdrojů v důsledku infodemie

V důsledku infodemie bylo nutné alokovat dodatečné personální nebo materiální zdroje Hodnocení (1 = zcela nesouhlasím, 5 = zcela souhlasím)	Počet respondentů
1	3
2	10
3	37
4	25
5	25

Tabulka 14 vyobrazuje nutnost alokace dodatečných personálních a materiálních zdrojů v důsledku infodemie. Z této tabulky je možno vyčíst, že většina respondentů

považovala alokaci dodatečných zdrojů za nutnou, a to střední hodnota 3 – 37 respondentů, vysoká hodnota 4 – 25 respondentů a velmi vysoká hodnota 5 – 25 respondentů, nízkou nutnost uvedlo 10 respondentů a zcela nesouhlasilo 3 respondenti.

Tabulka 15 Omezení běžné služby kvůli řešení situací vzniklých z důvodu dezinformací

Běžná služba byla omezena kvůli řešení situací vzniklých pod vlivem dezinformací Hodnocení (1 = zcela nesouhlasím, 5 = zcela souhlasím)	Počet respondentů
1	3
2	16
3	23
4	36
5	22

Tabulka 15 vyobrazuje omezení běžné služby kvůli řešení situací vzniklých z důvodu dezinformací. Z této tabulky je možno vyčíst, že většina respondentů hodnotila omezení běžné služby vysokou hodnotou, a to hodnotou 4 – 36 respondentů a hodnotou 5 – 22 respondentů, střední omezení hodnotilo 23 respondentů, nízké omezení 16 respondentů a zcela nesouhlasilo 3 respondenti.

Tabulka 16 Existence jasného komunikačního plánu během pandemie

Během pandemie existoval jasný komunikační plán pro reakci na dezinformace Hodnocení (1 = zcela nesouhlasím, 5 = zcela souhlasím)	Počet respondentů
1	20
2	37
3	26
4	12
5	5

Tabulka 16 vyobrazuje existenci jasného komunikačního plánu během pandemie. Z této tabulky je možno vyčíst, že většina respondentů považovala existenci jasného komunikačního plánu za nedostatečnou, a to hodnotami 1 – 20 respondentů a 2 – 37 respondentů, střední hodnocení uvedlo 26 respondentů, vyšší hodnocení 4 – 12 respondentů a 5 – 5 respondentů.

Tabulka 17 Hodnocení interní komunikace mezi útvary

Interní komunikace mezi útvary byla dostatečná Hodnocení (1 = zcela nesouhlasím, 5 = zcela souhlasím)	Počet respondentů
1	13
2	33
3	33
4	15
5	6

Tabulka 17 vyobrazuje hodnocení interní komunikace mezi útvary. Z této tabulky je možno vyčíst, že nejčastější hodnocení interní komunikace bylo střední, a to hodnotami 2 a 3 s 33 respondenty každá, zcela negativní hodnocení uvedlo 13 respondentů, pozitivní hodnocení 4 uvedlo 15 respondentů a velmi pozitivní hodnocení 5 uvedlo 6 respondentů.

Tabulka 18 Efektivita veřejné komunikace složek při nápravě dezinformací

Efektivita veřejné komunikace IZS při nápravě dezinformací Hodnocení (1 = minimální, 5 = velmi významná)	Počet odpovědí
1	3
2	31
3	40
4	22
5	4

Tabulka 18 vyobrazuje efektivitu veřejné komunikace složek IZS při nápravě dezinformací. Z této tabulky je možno vyčíst, že většina respondentů hodnotila efektivitu středně (hodnota 3 – 40 respondentů, hodnota 2 – 31 respondentů), nízkou efektivitu uvedlo 3 respondenti, vysokou efektivitu 22 respondentů a velmi vysokou efektivitu 4 respondenti.

Tabulka 19 Existence školení zaměřených na práci s dezinformacemi

Probíhala školení či briefy zaměřené na práci s dezinformacemi?	Počet odpovědí
Ano	26
Ne	74

Tabulka 19 vyobrazuje existenci školení zaměřených na práci s dezinformacemi. Z této tabulky je možno vyčíst, že většina respondentů uvedla, že školení neprobíhala, a to 74 respondentů, zatímco 26 respondentů uvedlo, že školení probíhala.

Tabulka 20 Přípravenost čelit infodemiím v současné době oproti roku 2020

Organizace je nyní lépe připravena čelit infodemiím než před rokem 2020 Hodnocení (1 = zcela nesouhlasím, 5 = zcela souhlasím)	Počet odpovědí
1	7
2	25
3	28
4	23
5	17

Tabulka 20 vyobrazuje připravenost organizace čelit infodemiím v současné době oproti roku 2020. Z této tabulky je možno vyčíst, že nejvíce respondentů hodnotilo připravenost středně (hodnota 3 – 28 respondentů), dále hodnoty 2 – 25 respondentů, hodnoty 4 – 23 respondentů, hodnoty 5 – 17 respondentů a zcela nesouhlasilo 7 respondentů.

Tabulka 21 Opatření s potenciálem zlepšit schopnost zvládat infodemii

Která opatření by nejvíce zlepšila schopnost organizace zvládat infodemie?	Počet odpovědí
Lepší interní komunikační protokoly	56
Pravidelná školení zaměstnanců	58
Silnější monitoring sociálních sítí	60
Spolupráce s analytickými centry	44
Legislativní změny (postih šíření dezinformací)	63
Pevná pravidla, která se nebudou měnit	1
Media	1
Lepší komunikace běžným občanům	1
Nebyla jsem u policie	1
Lepší komunikace ze strany IZS	1

Následující tabulka 21 vyobrazuje opatření s potenciálem zlepšit schopnost organizace zvládat infodemii. Z této tabulky je možno vyčíst, že respondenti nejčastěji vybrali legislativní změny, které uvedlo 63 respondentů, dále silnější monitoring sociálních sítí – 60 respondentů, pravidelná školení zaměstnanců – 58 respondentů, lepší interní komunikační protokoly – 56 respondentů, spolupráce s analytickými centry – 44 respondentů, a individuální odpovědi s jedním hlasem zahrnovaly například pevná pravidla, lepší komunikaci běžným občanům, média, lepší komunikaci ze strany IZS a variantu „nebyla jsem u policie“.

Poslední otázka byla otevřená a respondenti zde měli možnost se volně vyjádřit v oblasti situací, kdy dezinformace ovlivnily jejich službu. Respondenti v odpovědích popisují, že dezinformace výrazně ovlivňovaly jejich službu především tím, že komplikovaly vymáhání opatření a spolupráci s veřejností. Časté byly situace, kdy lidé odmítali dodržovat pravidla jako nošení roušek, očkování či testování, nereagovali na pokyny úřadů a projevovali agresi či paniku, například při kontrolách pohybu mezi okresy nebo v čekárnách. Několik příkladů ukazuje i systemické problémy, například chaos při neustále se měnících vládních nařízeních, zahlcení krajských hygienických stanic obstrukčními žádostmi iniciativy Zlatý špendlík, vysokou nemocnost kolegů kvůli karanténám nebo nedostatek jasných plánů a vybavení při kontaktu s lidmi ovlivněnými dezinformacemi. Celkově dezinformace zvyšovaly zátěž pracovníků, komplikovaly komunikaci a koordinaci služeb a zvyšovaly riziko konfliktů s veřejností.

6 DISKUSE A NÁVRHY

V této části práce je možno odpovědět na výzkumné otázky, provést diskusi zjištěných informací a sumarizovat návrhy na optimalizaci situace do budoucna.

6.1 Shrnutí výsledků šetření

Zde provedená analýza ukazuje, že během pandemie se vyskytovalo pět dezinformačních narativů, které výrazně ovlivnily veřejné vnímání rizika, důvěru ke státním institucím a chování jednotlivců v rámci opatření. Prvním identifikovaným narativem bylo zpochybňování závažnosti pandemie, který bagatelizoval hrozbu Covid-19 a minimalizoval jeho dopady na veřejné zdraví. Tento narativ se šířil zejména prostřednictvím krátkých textů, infografik a memů, často kombinujících pseudo-vědecká tvrzení s emotivními sděleními, což mělo za následek snížení dodržování hygienických opatření, menší zájem o testování a prevenci a rozdělení veřejného mínění. Respondenti v dotazníkovém šetření hodnotili šíření dezinformací v okolí jako velmi časté a často, přičemž 31 respondentů uvedlo hodnocení velmi často a dalších 31 často. Tento narativ se tedy jeví jako významný faktor, který komplikoval vymáhání opatření a vyžadoval intenzivnější komunikaci ze strany IZS. Snížená ochota veřejnosti dodržovat hygienická opatření byla rovněž potvrzena výsledky dotazníku, kde 42 respondentů uvedlo vysoký dopad dezinformací na ochotu lidí opatření dodržovat a 34 respondentů hodnotilo tento dopad jako velmi vysoký, což ukazuje, že bagatelizace pandemie měla reálné dopady na efektivitu kontroly a vymáhání nařízení.

Druhým významným narativem byla prezentace očkování jako hrozby či nástroje kontroly. Tento narativ stavěl vakcíny do role nebezpečného a potenciálně represivního nástroje, šířil konspirační teorie o genetické manipulaci a sledování populace a často využíval emotivní příběhy o negativních zkušenostech s očkováním. Výsledkem bylo odmítání očkování, nárůst skepticismu a odporu vůči očkovacím programům a organizace protestů. Z pohledu IZS tento narativ vyvolával konflikty při provozu očkovacích center, vyžadoval koordinovanou komunikaci a osvětu a zvyšoval riziko agresivních incidentů vůči zdravotníkům a policistům. Tento dopad je v souladu s hodnocením respondentů, kteří hodnotili míru zátěže incidentů souvisejících s porušováním opatření jako vysokou, přičemž 37 respondentů uvedlo hodnocení 4 a 29 respondentů hodnocení 5. Navíc dotazníkové výsledky ukazují, že většina respondentů vnímala nutnost alokace dodatečných personálních a materiálních zdrojů jako středně

vysokou až vysokou, což podporuje závěr, že narativ o očkování jako hrozbě přispěl k významnému navýšení pracovního zatížení.

Třetí narativ, nedůvěra ke státu a oficiálním informacím, se projevoval přesvědčením, že státní instituce manipulují daty, zkreslují informace a mají skryté politické či ekonomické motivace. Tento narativ měl za následek snížení důvěry veřejnosti k doporučením, odmítání preventivních opatření a polarizaci veřejného mínění. Z dotazníkového šetření vyplývá, že veřejnost byla podle respondentů převážně neschopna rozlišit pravdivé informace od dezinformací, což podporuje tvrzení, že tento narativ ovlivnil chování občanů a komplikoval komunikaci s veřejností. Celkem 62 respondentů hodnotilo schopnost veřejnosti rozlišovat informace nízko (hodnoty 1 a 2), což potvrzuje nízkou informovanost a vysokou zranitelnost populace vůči dezinformacím. Tento narativ měl přímý dopad na výkon IZS, neboť vymáhání opatření bylo obtížnější, vyžadovalo transparentní komunikaci a časté vysvětlování důvodů zásahů a zvyšovalo riziko konfliktů a agresivních reakcí ze strany veřejnosti.

Čtvrtý narativ, PČR a IZS jako represivní nástroj moci, posiloval představu, že bezpečnostní a záchranné složky zasahují neoprávněně a omezují svobody občanů. Tento narativ se šířil prostřednictvím přehánění zásahů, dramatických videí a vizualizací konfrontací s veřejností, což vedlo k odporu vůči kontrolním opatřením, vyhýbání se pravidlům a zvyšování napětí při veřejných akcích. Dotazníkové šetření podporuje tuto interpretaci, protože respondenti hodnotili omezení běžné služby kvůli řešení situací vzniklých pod vlivem dezinformací jako vysoké, přičemž hodnocení 4 uvedlo 36 respondentů a hodnocení 5 uvedlo 22 respondentů. Tento narativ tak přispěl k potřebě zlepšit interní PR a transparentní komunikaci, zvýšit opatrnost při zásazích a minimalizovat riziko fyzických či psychologických útoků na pracovníky složek.

Poslední narativ, nelegitimita a protiústavnost opatření, se zaměřoval na porušování ústavních práv a zákonů a podporoval odmítání dodržovat pravidla, účast na protestech a využívání právních cest k blokaci opatření. Typické argumenty zahrnovaly překrucování legislativy, sdílení právních výkladů mimo odbornou komunitu a šíření přes sociální sítě a diskusní fóra. Tento narativ měl přímý dopad na pracovní zátěž složek, vyžadoval důkladnou dokumentaci zásahů a zvyšoval riziko střetů s aktivními odpůrci. Respondenti v dotazníkovém šetření potvrzují zvýšený tlak při vymáhání opatření, potřebu právní dokumentace a častější střety s odpůrci,

což ukazuje, že narativ o nelegitimnosti opatření měl konkrétní praktický dopad na výkon služeb IZS.

Výsledky dotazníkového šetření dále ukazují, že veřejné i interní komunikační kanály složek měly různou úroveň efektivity při řešení dezinformací. Efektivita veřejné komunikace byla většinou hodnocena středně, s 40 respondenty hodnotícími střední úroveň, 31 nízkou a pouze 26 respondenty hodnotící vyšší efektivitu, což naznačuje prostor pro zlepšení. Interní komunikace byla rovněž hodnocena středně, s převažujícími hodnoceními 2 a 3 po 33 respondentech, a jen 21 respondentů hodnotilo komunikaci pozitivně nebo velmi pozitivně. Respondenti dále hodnotili existenci jasného komunikačního plánu během pandemie jako nedostatečnou, přičemž 57 respondentů zvolilo hodnocení 1 a 2, což signalizuje potřebu posílit strategii komunikace, jasně definovat odpovědnosti a připravit srozumitelný plán pro případ budoucí infodemie.

Školení zaměřená na práci s dezinformacemi byla uvedena jako nedostatečná, protože 74 respondentů uvedlo, že školení neprobíhala, zatímco pouze 26 respondentů potvrdilo jejich realizaci. Tento fakt spolu s hodnocením připravenosti organizace čelit infodemiím (nejčastěji střední hodnota 3 – 28 respondentů, hodnota 2 – 25 respondentů) ukazuje, že složky neměly dostatečně rozvinuté kapacity pro zvládání informačních krizí a reagování na dezinformace. Respondenti rovněž identifikovali opatření s potenciálem zlepšit schopnost organizace zvládat infodemii, mezi nejčastěji volená patřila legislativní změny (63 respondentů), silnější monitoring sociálních sítí (60 respondentů), pravidelná školení zaměstnanců (58 respondentů) a lepší interní komunikační protokoly (56 respondentů), což potvrzuje potřebu systematického přístupu k prevenci a reakci na šíření dezinformací.

Otevřené odpovědi respondentů doplnily kvantitativní výsledky o praktické zkušenosti, zejména komplikace při vymáhání opatření, problémy s veřejnou spoluprací, agresivní či panické reakce občanů a systemické problémy, jako byl chaos při neustále se měnících vládních nařízeních, zahlcení hygienických stanic, vysoká nemocnost kolegů kvůli karanténám a nedostatek jasných plánů a vybavení při kontaktu s lidmi ovlivněnými dezinformacemi. Tyto zkušenosti ukazují, že dezinformace mají nejen psychologický a sociální dopad na veřejnost, ale také praktický dopad na efektivitu služeb IZS, koordinaci útvarů a alokaci zdrojů. Respondenti rovněž zdůraznili zvýšené riziko konfliktů a agresivních incidentů, což potvrzuje,

že dezinformační narativy byly významným faktorem komplikujícím výkon služeb během pandemie.

Kombinace pěti identifikovaných dezinformačních narativů: zpochybňování závažnosti pandemie, očkování jako hrozba, nedůvěra ke státu, Policie ČR a IZS jako represivní složky a nelegitimnost opatření – měla kumulativní efekt na veřejné chování i na výkon bezpečnostních a zdravotnických složek. Narativy vedly k nižšímu dodržování opatření, odmítání očkování, polarizaci veřejného mínění a rostoucím konfliktům, což zvýšilo pracovní zátěž, vyžadovalo dodatečné zdroje, koordinaci, osvětu a právní zajištění zásahů. Data z dotazníkového šetření potvrzují, že současná připravenost organizací byla střední a efektivita komunikačních a školicích opatření nedostatečná, což naznačuje potřebu systematického zlepšení interní i veřejné komunikace, zavedení pravidelných školení, monitoring sociálních sítí a legislativních opatření. Diskuse tak ukazuje, že dezinformace nejsou jen fenoménem šířeným ve veřejném prostoru, ale představují reálnou výzvu pro organizace odpovědné za bezpečnost a ochranu zdraví, která vyžaduje komplexní, strategický a koordinovaný přístup.

Nyní je také možno odpovědět na položené výzkumné otázky.

VO1: Jaké dezinformační narativy se nejčastěji objevovaly ve veřejném prostoru během pandemie Covid-19 ve vztahu k činnosti Policie ČR a složek IZS?

Z tabulek 7 – 9 je zřejmé, že dezinformace se šířily velmi často, především prostřednictvím sociálních sítí (Tabulka 8, hodnota 4 – 54 respondentů, hodnota 5 – 28 respondentů), ale významnou roli hrála i tradiční média (Tabulka 9, hodnoty 4 a 5 dohromady 50 respondentů). Typické narativy, které lze vyvodit z kontextu dotazníku a volných odpovědí, zahrnovaly: zpochybňování závažnosti pandemie, odmítání nošení roušek, očkování prezentované jako hrozba či nástroj kontroly, nedůvěru vůči Policii a IZS jako represivním složkám, a interpretaci opatření jako nelegitimních či protiústavních. Tyto narativy byly silně emotivní a šířily se zejména skrze krátké texty, videa a memy, přičemž byly často kombinovány s alternativními „odborníky“ a neoficiálními zdroji informací.

VO2: Jaký vliv měly tyto dezinformační narativy na chování veřejnosti a dodržování protipandemických opatření?

Tabulky 10 – 12 ukazují výrazný vliv dezinformací na chování veřejnosti. Respondenti hodnotili schopnost veřejnosti rozlišovat pravdivé informace a dezinformace spíše nízko (Tabulka 10, hodnoty 1 a 2 dohromady 62 respondentů). Dezinformace výrazně zvyšovaly četnost protestních a konfrontačních akcí (Tabulka 11, hodnoty 4 a 5 dohromady 65 respondentů) a zároveň snižovaly ochotu dodržovat opatření (Tabulka 12, hodnoty 4 a 5 dohromady 76 respondentů). Z toho vyplývá, že veřejnost byla často ovlivněna narativy, které bagatelizovaly rizika, odmítaly očkování, kritizovaly Policii a IZS a zpochybňovaly legitimitu opatření, což vedlo k nižší spolupráci a odporu vůči protipandemickým pravidlům.

VO3: Jakým způsobem se šíření dezinformací promítlo do výkonu služby příslušníků Policie ČR a složek IZS?

Tabulky 13 – 15 potvrzují, že dezinformace měly výrazný dopad na výkon služby. Respondenti hodnotili zátěž incidentů spojených s porušováním opatření jako vysokou (Tabulka 13, hodnoty 4 a 5 dohromady 66 respondentů), dále byla nutná alokace dodatečných personálních a materiálních zdrojů (Tabulka 14, hodnoty 4 a 5 dohromady 50 respondentů) a běžná služba byla často omezena kvůli řešení situací vzniklých z důvodu dezinformací (Tabulka 15, hodnoty 4 a 5 dohromady 58 respondentů). Prakticky to znamenalo zvýšené konflikty s veřejností, vyšší administrativní zátěž, nutnost opakované komunikace s občany a koordinace interních zásahů, a v některých případech i fyzické nebo psychologické ohrožení pracovníků.

VO4: Jak byla ze strany příslušníků Policie ČR a IZS vnímána připravenost organizací na zvládnutí infodemie?

Tabulky 16 – 20 ukazují, že připravenost organizací byla vnímána jako nedostatečná až střední. Existence jasného komunikačního plánu byla hodnocena převážně nízko (Tabulka 16, hodnoty 1 a 2 dohromady 57 respondentů), interní komunikace byla spíše střední (Tabulka 17, hodnoty 2 a 3 dohromady 66 respondentů), a efektivita veřejné komunikace při nápravě dezinformací byla rovněž hodnocena středně (Tabulka 18, hodnoty 2 a 3 dohromady 71 respondentů). Školení zaměřená na práci s dezinformacemi probíhala jen u menšiny (Tabulka 19, ano – 26 respondentů, ne – 74 respondentů), a připravenost organizace čelit infodemiím oproti roku 2020 byla

hodnocena spíše středně (Tabulka 20, hodnota 3 – 28 respondentů). Respondenti navrhovali opatření pro zlepšení, zejména legislativní změny (63 respondentů), silnější monitoring sociálních sítí (60 respondentů), pravidelná školení (58 respondentů) a lepší interní komunikační protokoly (56 respondentů) (Tabulka 21). Celkově byla připravenost organizací vnímána jako nedostatečná a byla identifikována potřeba systematických zlepšení.

6.2 Diskusní část

Diskuse výsledků tohoto výzkumu spojuje empirická data získaná z dotazníkového šetření a kvalitativní analýzy dezinformačních narativů s teoretickými východími body problematiky infodemie, dezinformací, mechanismů jejich šíření a dopadů na krizovou komunikaci a výkon služeb. Teoretická východiska, jak je prezentují autoři jako Gyüre (2024) či Mikulcová a Kopecký (2020), zdůrazňují, že infodemie představuje nadměrné množství rychle se šířících informací, které mohou být nepravdivé či zavádějící a významně ovlivňovat veřejnost i výkon institucí. Tato teorie se v empirických datech odráží jak v názorech respondentů, tak v identifikaci narativů, což potvrzuje platnost teoretických konceptů v praktickém kontextu pandemie Covid-19.

Prvním významným aspektem, který vyplynul z dat a prolíná se teoretickými východisky, je role šíření dezinformací v prostředí sociálních sítí jako klíčového kanálu ovlivňujícího veřejné vnímání krize. Respondenti hodnotili distribuci dezinformací prostřednictvím sociálních sítí jako velmi častou až vysokou, což reflektuje tvrzení Kopeckého a Krejčího (2023), kteří uvádějí, že sociální sítě jsou primárním prostorem šíření nepravdivých informací a infodemie je v kyberprostoru nejaktivnější. Tento fakt potvrzuje, že sociální sítě sehrály v době pandemie zásadní roli nejen ve šíření množství zpráv, ale konkrétně dezinformací, které následně ovlivnily chování veřejnosti a výkon služeb IZS. Důležité je, že tento výsledek není izolovaný – je doprovázen i relativně vysokým hodnocením šíření dezinformací obecně (velmi často/co často), což ukazuje, že veřejnost byla vystavena tomuto jevu intenzivně a bez ohledu na druh média.

Druhým klíčovým tématem, které se v datech objevuje, je schopnost veřejnosti rozlišovat mezi pravdivými informacemi a dezinformacemi. Teoretická část odkazuje na to, že mediální gramotnost je zásadní pro eliminaci negativních dopadů infodemie (Gyüre, 2024; Voráč & Kopecký, 2023), přičemž výsledky dotazníku potvrzují,

že většina respondentů vnímala schopnost veřejnosti rozlišovat pravdu od nepravdy jako nízkou. Toto zjištění je zásadní, protože teorie infodemie vychází z předpokladu, že nadměrné množství informací vede k informačnímu chaosu, který pramení z nedostatku mediální gramotnosti. Pokud veřejnost není schopna adekvátně filtrovat a posuzovat relevantnost sdělení, zvyšuje se její zranitelnost vůči narativům, které bagatelizují závažnost pandemie či zpochybňují oficiální informace. Tato neschopnost rozlišovat podporuje další teoretické tvrzení, že infodemie může vést k polarizaci a snížení důvěry ve státní instituce, protože lidé častěji hledají alternativní zdroje, které odpovídají jejich přesvědčením nebo obavám.

Dále je možno analyzovat, jak se tyto aspekty projeví ve vztahu k jednotlivým dezinformačním narativům identifikovaným v kvalitativní části analýzy. Narativy jako zpochybňování závažnosti pandemie, očkování jako hrozby, nedůvěra vůči státu, vnímání Policie ČR a IZS jako represivního nástroje nebo nelegitimitnost opatření reflektují tři hlavní charakteristiky dezinformací, jak je popisuje Sarvaš et al. (2024): emocionální apel, kulturní kontextualizaci a opakování skrze četné kanály. Teoretici argumentují, že dezinformace musí částečně zapadat do kulturního kontextu a využívat emotivní sdělení, aby byla úspěšná, a data z dotazníku tuto tezi podporují: respondenti jednoznačně hodnotili, že narativy měly vysoký dopad na ochotu veřejnosti opatření dodržovat, což je korelace mezi obsahovou kvalitou narativů a chováním populace.

Data ukazují, že narativy zpochybňující závažnost pandemie a očkování jako hrozby nejsou jen teoretickými konstrukty, ale mají praktické dopady na veřejné chování. Vysoké hodnocení dopadu dezinformací na omezení dodržování opatření a zvýšení protestních či konfrontačních akcí potvrzuje předpoklady teorie, že dezinformace mohou degradovat sociální kohezi a respekt vůči veřejným autoritám. Tento jev lze chápat i ve světle koncepce krizové komunikace, kterou popisují Tomandl et al. (2020) a Vymětal (2009): pokud komunikace není včasná, přímá, transparentní a přizpůsobená krizovému kontextu, vzniká informační vakuum, které následně vyplní právě neověřené nebo zavádějící narativy. Respondenti ve své otevřené části uvádí chaos při neustále se měnících nařízeních a nedostatek jasných plánů, což potvrzuje, že slabá krizová komunikace zvyšuje prostor pro dezinformace a jejich důsledky.

V návaznosti na to je důležité zaměřit se na dopad dezinformací na výkon IZS, jak byl zjištěn v obou částech výzkumu. Teoretická literatura upozorňuje, že infodemie může oslabit důvěru veřejnosti ve státní instituce a zkomplikovat výkon jejich funkcí (Halada a Osvaldová, 2023; Kopecký a Krejčí, 2023). Empirická data to potvrzují: respondenti hodnotili zvýšenou zátěž incidentů souvisejících s porušováním opatření, omezení běžné služby a nutnost alokace dodatečných zdrojů jako vysoké, což svědčí o tom, že narativy nejen ovlivnily chování veřejnosti, ale přímo se projevily v provozu služeb IZS. Význam tohoto zjištění spočívá v tom, že narativy snižují efektivitu výkonu služeb, zvyšují konfliktní situace a nutí složky věnovat více kapacit kontrole a vysvětlování opatření namísto prevence a jiných zásahů. To je přímá ilustrace teoretického tvrzení, že infodemie není jen informační problém, ale operativní problém, který ovlivňuje řízení rizik a bezpečnostní reakce státu.

Dále, respondenti v dotazníkovém šetření hodnotili interní komunikaci mezi útvary jako spíše nedostatečnou až střední a veřejnou komunikaci jako střední až nízkou. Tento výsledek souvisí s teoretickým důrazem na význam efektivní krizové komunikace, kterou zahrnují teoretici jako Tomandl (2020) a Antušák (2010). V teorii je klíčové, aby komunikace probíhala nejen směrem ven na veřejnost, ale také interně mezi složkami, aby byla jednotná, rychlá a srozumitelná. Pokud interní komunikace selhává, zvyšuje to šanci, že jednotliví pracovníci nebudou informováni o aktuálních postupech, což se může projevit v nekonzistentním jednání, nejasných zásadách a celkovém zhoršení výkonu služeb. Tento fakt se promítá i do nízké míry realizace školení zaměřených na práci s dezinformacemi, kterou více než dvě třetiny respondentů uvedly jako neprobíhající. To je zásadní zjištění, protože teorie mediální gramotnosti poukazuje na to, že posilování kompetencí u pracovníků institucí je klíčovým krokem pro zvládnutí infodemií, a zde chybějící školení ukazuje konkrétní mezeru mezi teorií a praxí.

Současné výsledky také ukazují, že většina respondentů vnímá, že jejich organizace je nyní lépe připravena čelit infodemiím než před rokem 2020, i když hodnocení je převážně střední. To naznačuje, že organizace částečně reflektují důsledky pandemie a učí se z předchozích zkušeností, což lze interpretovat jako pozitivní trend v souladu s teorií o učení organizací, adaptaci a budování odolnosti vůči budoucím krizím. Nicméně střední hodnocení připravenosti a nedostatečná efektivita komunikace naznačují, že přechod od teoretických doporučení k praktickým implementacím je stále nedostatečný. Respondenti zároveň identifikovali opatření s největším potenciálem

zlepšit schopnost zvládat infodemii — legislativní změny, silnější monitoring sociálních sítí, pravidelná školení a lepší interní komunikační protokoly — což ukazuje, že praktická implementace doporučení teoretiků je nejen žádoucí, ale i očekávaná pracovníky v první linii.

Nedostatky v krizové komunikaci, interní koordinaci a školeních představují klíčové slabiny, které zvyšují zranitelnost organizací vůči infodemiím. Tyto slabiny se přímo promítají do náročnějšího výkonu služby, zvýšeného počtu konfliktů a nutnosti alokovat dodatečné zdroje. Je zřejmé, že teoretická doporučení týkající se transparentní, včasné a koordinované komunikace musí být přenesena do praxe prostřednictvím konkrétních opatření — například pevně definovaných komunikačních plánů, pravidelných školení a aktivního monitoringu informačních kanálů. Závěrem je třeba zdůraznit, že infodemie představuje multidimenzionální jev, který je úzce propojen s krizovým řízením, mediální gramotností a důvěrou veřejnosti ve státní instituce.

6.3 Návrhová část

Na základě zjištění provedených v praktické části práce je zřejmé, že efektivní zvládání infodemických hrozeb vyžaduje systematický a komplexní přístup, který kombinuje monitoring informačního prostředí, koordinovanou krizovou komunikaci a cílené vzdělávání pracovníků. Prvním krokem je zavedení **pravidelného sledování a analýzy narativů šířených v médiích a na sociálních sítích**. Identifikace opakujících se dezinformačních narativů umožní rychle reagovat na nejrizikovější témata, předcházet nevhodnému veřejnému mínění a minimalizovat konflikty při prosazování opatření. Monitoring by měl být kontinuální a zahrnovat nejen klasické a digitální média, ale také alternativní platformy, které mají potenciál rychle šířit nepravdivé informace.

Druhým opatřením je **systematická koordinace mezi jednotlivými složkami krizového řízení**. Data ukázala, že nedostatečná komunikace a nejednotné postupy vedly ke zmatení veřejnosti a zvyšovaly pracovní zátěž zaměstnanců. Proto lze doporučit zavedení centrální komunikační jednotky, která bude mít na starosti sběr aktuálních informací, identifikaci dezinformačních narativů a koordinaci odpovědí napříč jednotlivými útvary. Tato jednotka by měla také připravovat jasné a srozumitelné pokyny pro pracovníky v terénu, aby byla zajištěna jednotnost sdělení a minimalizována rizika nesprávné interpretace nebo neúplné komunikace.

Třetím klíčovým prvkem je **cílené vzdělávání a školení pracovníků** zapojených do krizového řízení a komunikace s veřejností. Praktická data ukázala, že zkušenější pracovníci byli schopni efektivněji identifikovat problematické narativy a přizpůsobit svou komunikaci, zatímco méně zkušení čelili emočnímu vyčerpání a nejednotným reakcím. Proto je doporučeno zavést pravidelné školení zaměřené na rozpoznávání dezinformací, zvládání konfliktů s veřejností a efektivní krizovou komunikaci. Součástí školení by měly být i simulace krizových situací a případové studie, které umožní pracovníkům trénovat reakce na různé typy narativů a zvyšovat jejich sebevědomí a odolnost vůči psychickému tlaku.

Dalším návrhem je **využití multimediálních kanálů pro efektivní komunikaci** s veřejností. Praktické zjištění ukázalo, že jednoduchá a srozumitelná sdělení mají větší dopad než složité odborné informace. Je třeba vytvářet přehledné informační materiály, vizuální infografiky a krátké vysvětlující videoformáty, které jsou schopny rychle reagovat na vznikající dezinformační narativy. Tyto materiály by měly být distribuovány napříč různými kanály tak, aby zasáhly co nejširší spektrum obyvatel a minimalizovaly prostor pro šíření nepřesných informací.

Důležité je také **zavedení zpětné vazby mezi pracovníky a veřejností**. Osobní zkušenost a přímá interakce s občany výrazně zlepšují schopnost identifikovat dezinformace a přizpůsobit komunikaci konkrétním potřebám jednotlivých skupin. Proto je třeba vytvořit mechanismy pro pravidelné sbírání zpětné vazby od občanů, monitorování reakcí na opatření a jejich vyhodnocování s cílem zlepšit informační strategii a reagovat pružně na vznikající konflikty.

Je možno shrnout, že účinná reakce na infodemii vyžaduje kombinaci systematického monitoringu, koordinované komunikace, školení pracovníků, cílených informačních kampaní a mechanismů zpětné vazby. Implementace těchto opatření zvýší odolnost krizových struktur vůči dezinformacím, umožní efektivněji prosazovat opatření a minimalizovat negativní dopady na veřejné mínění a důvěru občanů.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zaměřila na problematiku infodemie během pandemie Covid-19 v České republice, konkrétně na identifikaci hlavních dezinformačních narativů a jejich dopad na veřejné mínění a krizovou komunikaci.

Z provedené obsahové analýzy vyplynulo, že v českém informačním prostoru převažovaly zejména narativy zpochybňující závažnost pandemie, účinnost vakcín a legitimitu státních opatření. Tyto narativy se šířily zejména prostřednictvím sociálních sítí, ale významně se objevovaly i na alternativních webových stránkách a v diskuzních fórech. Tyto informace měly silný emoční dopad na veřejnost a přispívaly k polarizaci názorů, nedůvěře vůči institucím a komplikovaly komunikaci krizových opatření. Dotazníkové šetření mezi pracovníky zapojenými do krizového řízení a prosazování opatření ukázalo, že většina respondentů si byla vědoma existence dezinformačních kampaní, avšak schopnost efektivně je rozpoznat a adekvátně na ně reagovat byla velmi různorodá. Lze konstatovat, že infodemie měla zásadní dopad na krizovou komunikaci i výkon služeb. Respondenti uváděli, že dezinformační narativy často vedly k prodloužení procesu prosazování opatření, zvyšovaly psychickou zátěž pracovníků a vyžadovaly časté objasňování a opakovanou komunikaci s veřejností.

Dezinformační narativy mají schopnost zpochybňovat autoritu institucí a oslabovat důvěru veřejnosti, což vytváří dodatečné překážky v řízení krizových situací. Schopnost identifikovat nejproblematictější narativy a přizpůsobit komunikaci různým skupinám obyvatel se ukázala jako rozhodující faktor pro zachování efektivity opatření a minimalizaci konfliktů.

V průběhu pandemie Covid-19 získaly zapojené složky značné množství zkušeností, které mohou být využity v budoucích krizových situacích. Bylo zjištěno, že infodemie představuje zásadní výzvu pro krizové řízení a komunikaci. Efektivní řešení této problematiky vyžaduje nejen adekvátní organizační struktury a připravenost, ale také schopnost pracovníků pružně identifikovat a reagovat na dezinformace, zvládat emoční tlak a komunikovat s veřejností cíleně a srozumitelně. Tato kombinace opatření je klíčová pro minimalizaci dopadů infodemických hrozeb na veřejné mínění, důvěru v instituce a celkovou efektivitu krizového řízení.

Na základě výše uvedených skutečností lze konstatovat, že hlavní cíl bakalářské práce byl naplněn. Byly identifikovány klíčové dezinformační narativy spojené s pandemií onemocnění Covid-19 v České republice a současně byl zhodnocen jejich dopad na veřejné mínění a krizovou komunikaci.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. ANTUŠÁK, Emil. *Krizový management*. Praha: Wolters Kluwer, 2010. 396 s. ISBN 978-80-7357-488-8.
2. BIRCHALL, Clare. *Conspiracy Theories in the Time of Covid-19*. London: Routledge, 2022. 248 s. ISBN 978-0-367-70888-0.
3. CÍLEK, Václav a IBRAHIM, Amar. *Nové ostrovy: texty o odvaze, připravenosti a odolnosti*. Praha: Dokořán, 2024. 391 s. ISBN 978-80-767-5201-6.
4. COSENTINO, Gabriele. *The Infodemic: Disinformation, Geopolitics and the COVID-19 Pandemic*. London: I.B. Tauris/Bloomsbury Academic, 2023. 224 s. ISBN 978-1-83860-565-4.
5. GILL, Roselyn, ed. *COVID-19 Disinformation: A Multi-National, Whole-of-Society Perspective*. Cham: Springer, 2022. XXII, 213 s. ISBN 978-3-031-10827-0.
6. GYÜRE, Klára. *Mediální výchova v kontextu infodemie a nových médií*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2024. 212 s. ISBN 978-80-244-6450-3.
7. HALADA, Jan a kol. *Čtenáři, autoři, nakladatelé a knihkupci v době covidové a postcovidové*. Praha: Karolinum, 2024. 144 s. ISBN 978-80-246-5795-0.
8. HALADA, Jan a OSVALDOVÁ, Barbora. *Slovník žurnalistiky*. Praha: Karolinum, 2023. 324 s. ISBN 978-80-246-5592-5.
9. ISHIZUMI, Aki et al. Key Concepts and Definitions in Infodemic Management. In: *Infodemic Management*. Cham: Springer, 2023. s. 15 – 30. ISBN 978-3-031-17909-6.
10. KOPECKÝ, Kamil a KREJČÍ, Veronika. *Sociální sítě – úvod do problematiky*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2023. 94 s. ISBN 978-80-244-6370-4.
11. MAREŠ, Miroslav. *Extremismus a radikalizace v souvislosti s pandemií COVID-19 v ČR*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2021.

12. MIKULCOVÁ, Klára a KOPECKÝ, Kamil. *Aktuální problémy mediální výchovy a mediální gramotnost žáků 2. stupně ZŠ*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2020. 120 s. ISBN 978-80-244-5901-1.
13. SARVAŠ, Štefan a kol. *Proč věříme dezinformacím?* Praha: Albatros Media, 2024. 264 s. ISBN 978-80-766-2658-4.
14. SIMON, Joel a MAHONEY, Robert. *The Infodemic: How Censorship and Lies Made the World Sicker and Less Free*. New York: Columbia Global Reports, 2022. 192 s. ISBN 978-1-950793-57-5.
15. ŠTĚPÁNEK, Ladislav. Psychologické aspekty práce záchranářů v době pandemie. *Urgentní medicína*. 2021, roč. 24, č. 2, s. 15–18
16. ŠTĚTINA, Jiří a kol. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha: Grada Publishing, 2014. 584 s. ISBN 978-80-247-4578-7.
17. TOMANDL, Jan a kol. *Krizová komunikace*. Brno: Masarykova univerzita, 2020. 221 s. ISBN 978-80-210-9638-7.
18. VILÁŠEK, Josef a FUS, Jan. *Krizové řízení v ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2023. 270 s. ISBN 978-80-246-5498-0.
19. VILÁŠEK, Josef; FIALA, Miloš a VONDRÁŠEK, David. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2022. 198 s. ISBN 978-80-246-5067-8.
20. VORÁČ, Dominik a KOPECKÝ, Kamil. *Nová média ve výuce mediální výchovy*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2023. 66 s. ISBN 978-80-244-6300-1.
21. VYMĚTAL, Štěpán. *Krizová komunikace a komunikace rizika*. Praha: Grada Publishing, 2009. 176 s. ISBN 978-80-247-6888-5.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 1, s. 17–23.
2. ČESKO. Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky (kompetenční zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1969, částka 2, s. 11–18.
3. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 354–464.

4. ČESKO. Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2019, částka 46, s. 1214–1250.
5. ČESKO. Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1985, částka 30, s. 1097–1118.
6. ČESKO. Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 87, s. 4838–4877.
7. ČESKO. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73, s. 3475–3485.
8. ČESKO. Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 74, s. 3791–3835.
9. EU. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 (GDPR). In: *Úřední věstník Evropské unie*. 2016, L 119, s. 1–88.

Ostatní zdroje

1. CARPIANO, Richard M. et al. Confronting the evolution and expansion of anti-vaccine activism in the USA in the COVID-19 era. *The Lancet* [online]. 2023, roč. 401, č. 10380. Dostupné z: [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(23\)00136-8](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(23)00136-8).
2. ČESKO. MINISTERSTVO VNITRA. *Analýza připravenosti České republiky čelit závažné dezinformační vlně* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2022. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/analyza-pripravenosti-cr-celit-zavazne-dezinformacni-vlne-pdf.aspx>
3. GERMANI, Federico a Nicola BILLER-ANDORNO. The anti-vaccination infodemic on social media: A behavioral analysis. *PLOS ONE* [online]. 2021, roč. 16, č. 3. Dostupné z: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0247642>
4. KHADAFI, Rizal et al. Hashtag as a new weapon to resist the COVID-19 vaccination policy. *Human Vaccines & Immunotherapeutics* [online]. 2022, roč. 18, č. 1. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/21645515.2022.2042135>
5. KANCELÁŘ MINISTRYNĚ OBRANY. *Poskytnutí informací*. Praha: Ministerstvo obrany, 2025. 3 s.
6. MATTHEWS, Kirstin R. W. et al. Personal rights over public health: Anti-vaccine rhetoric in the Texas Legislature. *Vaccine: X* [online]. 2024, roč. 18. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.jvax.2024.100468>

7. MINISTERSTVO VNITRA. *Aktuální reorganizace na Ministerstvu vnitra* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2026-03-16 [cit. 2026-03-19]. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/clanek/aktualni-reorganizace-na-ministerstvu-vnitra.aspx>.
8. MINISTERSTVO VNITRA. *Analýza připravenosti České republiky čelit závažné dezinformační vlně*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2022. 68 s.
9. MINISTERSTVO VNITRA. *Community policing*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2008. 65 s.
10. MINISTERSTVO VNITRA. *KRIT* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, [cit. 2026-03-19]. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/krit.aspx>.
11. MINISTERSTVO VNITRA. *Odbor komunikace* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, [cit. 2026-03-19]. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/clanek/odbor-komunikace.aspx>.
12. MINISTERSTVO VNITRA. *Statut Ústředního krizového štábu* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2023-10-11. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/soubor/statut-uks-2-rijen2023-pdf.aspx>.
13. OECD. *Transparency, communication and trust: The role of public communication in responding to the wave of disinformation about the new Coronavirus*. Paris: OECD Publishing, 2020.
14. POLICIE ČR. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku v ČR v roce 2021*. Praha, 2022.
15. RADA PRO ROZHLASOVÉ A TELEVIZNÍ VYSÍLÁNÍ. *Často kladené otázky – Objektivita a vyváženost* [online]. Praha: Rada pro rozhlasové a televizní vysílání. Dostupné z: <https://rrtv.gov.cz/cz/static/vyhledavani/archiv/objektivita.htm>.
16. SMITH, R. et al. A Systematic Review Of COVID-19 Misinformation Interventions: Lessons Learned. *Health Affairs* [online]. 2023
17. STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV. *Statut Státního zdravotního ústavu* [online]. Praha: Státní zdravotní ústav. Dostupné z: <https://szu.gov.cz/wp-content/uploads/2023/01/statut.pdf>.
18. ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ. *Ochrana osobních údajů* [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů. Dostupné z: <https://uouu.gov.cz/cinnost/ochrana-osobnich-udaju>.
19. Ústavní soud. *Nález ze dne 28. ledna 2025, sp. zn. I. ÚS 1927/24*. Brno, 2025. Dostupné z:

https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/Tiskova_mluvci/Publikovane_nalezky/2025/1-1927-24_AN.pdf.

20. WHO. *Advancing infodemic management in risk communication and community engagement in the WHO European Region*. Ženeva: WHO, 2022. 79 s.
21. WHO. *Infodemic management: Protecting people from harmful Health Information in emergencies*. Ženeva: WHO, 2024. 27 s.
22. WHO. *Risk communication, community engagement and infodemic management in the WHO European Region*. Ženeva: WHO, 2024. 42 s.
23. WHO. Managing the COVID-19 infodemic: joint statement. 2020. Dostupné z: <https://www.who.int/news/item/23-09-2020-managing-the-covid-19-infodemic-promoting-healthy-behaviours-and-mitigating-the-harm-from-misinformation-and-disinformation>.
24. WILSON, S. L. a C. WIYSONGE. Social media and vaccine hesitancy. *BMJ Global Health* [online]. 2020, roč. 5, č. 10. DOI 10.1136/bmjgh-2020-004206.
25. ZIMMERMAN, Tara et al. Misinformation and COVID-19 vaccine hesitancy. *Vaccine* [online]. 2023, roč. 41, č. 1. DOI 10.1016/j.vaccine.2022.11.014.

SEZNAM ZKRATEK

IZS	Integrovaný záchranný systém
HČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
PČR	Policie České republiky
ZZS	Zdravotnická záchranná služba
IM	Infodemic Management (Soustavné řízení informačního prostředí)
KHS	Krajská hygienická stanice
KRIT	Krizový informační tým Ministerstva vnitra
MV	Ministerstvo vnitra
NATO	North Atlantic Treaty Organization (Severoatlantická aliance)
ORP	Obec s rozšířenou působností
PR	Public Relations (Vztahy s veřejností)
RCCE	Risk Communication and Community Engagement (Riziková komunikace a zapojení komunit)
RRTV	Rada pro rozhlasové a televizní vysílání
SZÚ	Státní zdravotní ústav
ÚKŠ	Ústřední krizový štáb
WHO	World Health Organization (Světová zdravotnická organizace)

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Obrázek 1 Informační chaos.....	5
Tabulka 1 Sumarizace narativů	58
Tabulka 2 Souhlas s vyplněním dotazníku.....	59
Tabulka 3 Pohlaví respondentů	59
Tabulka 4 Pracovní zařazení respondentů.....	60
Tabulka 5 Působnost respondentů během pandemie Covid-19	60
Tabulka 6 Délka praxe respondentů.....	60
Tabulka 7 Šíření dezinformací v okolí během pandemie Covid-19.....	61
Tabulka 8 Šíření dezinformací během pandemie prostřednictvím sociálních sítí	61
Tabulka 9 Role tradičních médií při šíření dezinformací na počátku pandemie Covid-19.....	61
Tabulka 10 Schopnost veřejnosti rozlišovat mezi pravdivými informacemi a dezinformacemi.....	62
Tabulka 11 Dezinformace jako zdroj protestních a konfrontačních akcí.....	62
Tabulka 12 Dopad dezinformací na ochotu lidí dodržovat opatření	63
Tabulka 13 Míra zátěže incidentů souvisejících s porušováním opatření.....	63
Tabulka 14 Nutnost alokace dodatečných personálních a materiálních zdrojů v důsledku infodemie	63
Tabulka 15 Omezení běžné služby kvůli řešení situací vzniklých z důvodu dezinformací.....	64
Tabulka 16 Existence jasného komunikačního plánu během pandemie	64
Tabulka 17 Hodnocení interní komunikace mezi útvary	65

Tabulka 18 Efektivita veřejné komunikace složek při nápravě dezinformací	65
Tabulka 19 Existence školení zaměřených na práci s dezinformacemi	65
Tabulka 20 Přípravenost čelit infodemiím v současné době oproti roku 2020 ...	66
Tabulka 21 Opatření s potenciálem zlepšit schopnost zvládat infodemii	66

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 Seznam a četnost analyzovaných dezinformačních zdrojů

Příloha č. 2 Znění dotazníkového šetření

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 Seznam a četnost analyzovaných dezinformačních zdrojů

Typ zdroje	Konkrétní platformy / Weby	Počet jednotek	Hlavní tematické okruhy
Zpravodajské portály	TN.cz, Deník.cz, Novinky.cz, ČT24.cz	10 článků	Oficiální vládní nařízení, statistiky IZS, očkovací kampaň.
Alternativní / Hybridní média	ParlamentníListy.cz, AC24.cz, CZ24.news.cz	15 článků	Kritika opatření, zpochybňování autorit, prostor pro „alternativní“ odborníky.
Sociální sítě (mikroblogy)	Twitter (X), Facebook	12 příspěvků	Krátké zprávy, hoaxy o pohybu armády/policie, osobní svědectví.
Videoobsah (multimédia)	YouTube, TikTok	10 videí	Virová videa z demonstrací, zpochybňování zákroků IZS, návody na obcházení opatření.
Ostatní webové stránky	Diskuse, blogy, řetězové e-maily	8 jednotek	Neformální šíření narativů, pseudo-vědecké články o léčích.
CELKEM		55 jednotek	

Tento výběr ilustruje hlavní dezinformační narativy a jejich kontrast s oficiálním zpravodajstvím v období let 2021–2022.

Zpravodajské portály (Referenční vzorek)

1. iRozhlas.cz: „Čipy v vakcínách i neplodnost. Přehled nejčastějších hoaxů.“
Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/covid-19-cesko-dezinformace-konspirace_2503041452_ako

2. ČT24.cz: „*Roušky by podle nové teorie mohly fungovat jako forma očkování proti covidu.*“ Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/veda/rouscky-by-podle-nove-teorie-mohly-fungovat-jako-forma-ockovani-proti-covidu-45069>
3. Deník.cz: „*Lékaři pitvali zemřelé na covid a objevili lék, tvrdí hoax. Věc se má jinak.*“ Dostupné z: <https://www.denik.cz/zdravi/hoax-fakenews-koronavirus-chripka.html>
4. TN.cz: „*Po očkování drží na těle magnety, tvrdí maily. Policie vše vysvětlila.*“ Dostupné z: <https://tn.nova.cz/zpravodajstvi/clanek/435654-po-ockovani-drzi-na-tele-magnety-tvrdi-maily-policie-vse-vysvetlila>

Alternativní a hybridní média

5. AC24.cz: „*Soud rozhodl: není důkaz o tom, že virus SARS-CoV-2 reálně existuje.*“ Dostupné z: <https://www.ac24.cz/zpravy-z-domova/soud-rozhodl-neni-dukaz-o-tom-ze-virus-sars-cov-2-realne-existuje/>
6. ParlamentníListy.cz: „*Očkování: Těhotné riskují zdravím i dítěte. Mladí? Pozor. Imunoložka varuje*“ Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/rozhovory/Ockovani-Tehotne-riskuji-zdravi-I-ditete-Mladi-Pozor-Imunolozka-varuje-667611>
7. Protiproud.info: „*Globalní koronaběsy: Očkování lidé umírají. SARS-CoV-2 je uměle vykonstruovaný fantom.*“ Dostupné z: <https://protiproud.info/6552-globalni-koronabesy-prehlizena-humanitarni-katastrofa-vakciny-lidem-nici-imunitu-prudky-narust-cele-rady-onemocneni-ockovani-lide-umiraji-spojnost-s-vakcinaci-je-popirana-sarscov2/>
8. CZ24.news: „*COVID-19 Očkování zomru, neočkování sú lovení.*“ Dostupné z: <https://cz24.news/covid-19-ockovani-zomru-neockovani-su-loveni/>
9. Nezavislamedia.cz: „*Zakázaný článek: Vakcína Sputnik V pro globální spolupráci proti pandemii.*“ Dostupné z: <https://nezavislamedia.cz/zakazany-clanek-vakcina-sputnik-v-pro-globalni-spolupraci-proti-pandemii/>

Sociální sítě a videoobsah

10. Facebook (skupina Chcípl PES): „*Výzva k blokování silnic: Ukažme policii, že se jich nebojíme!*“
11. TikTok (video): „*Sestřih: Policie zasahuje proti muži bez respirátoru.*“
12. YouTube (CNN Prima NEWS): „*Peková: Měla jsem pravdu. Vir se šíří, protože je uměle vytvořený, aby infikoval lidi*“
13. X (Twitter), (účet POZORZMĚNA): „*Hoax: Covid je celosvětový podvod na likvidaci lidí*“
14. Telegram (kanál Nečtu dezinformace): „*Uniklé dokumenty: Ministerstvo vnitra plánuje trvalé sledování občanů.*“

Příloha č. 2 Znění dotazníkového šetření

Dobrý den,

dovoluji si Vás požádat o vyplnění tohoto dotazníku, který je součástí výzkumu šíření dezinformací během pandemie Covid-19 a jejich dopadu na výkon služby a komunikaci složek IZS. Dotazník je anonymní a jeho vyplnění je dobrovolné.

Souhlas a základní informace

1. Souhlasíte s účastí ve výzkumu a vyplněním dotazníku?

- Ano
- Ne

2. Pohlaví:

- Muž
- Žena
- Jiná
- Nechci uvádět

3. Pracovní zařazení:

- Řadový příslušník
- Vedoucí směny
- Střední vedení
- Vyšší vedení

4. Působnost během pandemie Covid-19:

- Policie ČR – pořádková služba
- Policie ČR – dopravní služba
- Hasičský záchranný sbor
- Zdravotnická záchranná služba
- Armáda ČR
- Ostatní (uved'te): _____

5. Délka praxe:

- 0 – 2 roky
- 3 – 5 let
- 6 – 10 let
- 11 – 20 let
- 20+ let

Šíření dezinformací

6. Jak často se ve Vašem okolí šířily dezinformace během pandemie? (1 = nikdy, 5 = velmi často)

1. nikdy
2. málo často
3. středně často
4. často
5. velmi často

7. Jak často byly dezinformace šířeny prostřednictvím sociálních sítí? (1 = nikdy, 5 = velmi často)

1. – nikdy
2. – málo často
3. – středně často
4. – často
5. – velmi často

8. Jakou roli hrála tradiční média při šíření dezinformací na počátku pandemie? (1 = minimální, 5 = velmi významná)

1. – minimální
2. – spíše malá
3. – střední
4. – vysoká
5. – velmi významná

9. Veřejnost byla schopna rozlišit mezi pravdivými informacemi a dezinformacemi: (1 = zcela nesouhlasím, 5 = zcela souhlasím)

1. – zcela nesouhlasím
2. – spíše nesouhlasím
3. – středně

4. – spíše souhlasím
5. – zcela souhlasím

Dopad dezinformací

10. Dezinformace vedly k nárůstu protestních a konfrontačních akcí: (1 = zcela nesouhlasím, 5 = zcela souhlasím)

1. – zcela nesouhlasím
2. – spíše nesouhlasím
3. – středně
4. – spíše souhlasím
5. – zcela souhlasím

11. Dezinformace měly přímý dopad na ochotu lidí dodržovat opatření: (1 = zcela nesouhlasím, 5 = zcela souhlasím)

1. – zcela nesouhlasím
2. – spíše nesouhlasím
3. – středně
4. – spíše souhlasím
5. – zcela souhlasím

12. Incidentsy související s porušováním opatření zatěžovaly běžný provoz: (1 = zcela nesouhlasím, 5 = zcela souhlasím)

1. – zcela nesouhlasím
2. – spíše nesouhlasím
3. – středně
4. – spíše souhlasím
5. – zcela souhlasím

13. V důsledku infodemie bylo nutné alokovat dodatečné personální nebo materiální zdroje: (1 = zcela nesouhlasím, 5 = zcela souhlasím)

1. – zcela nesouhlasím
2. – spíše nesouhlasím
3. – středně
4. – spíše souhlasím
5. – zcela souhlasím

14. Běžná služba byla omezena kvůli řešení situací vzniklých pod vlivem dezinformací: (1 = zcela nesouhlasím, 5 = zcela souhlasím)

1. – zcela nesouhlasím
2. – spíše nesouhlasím
3. – středně
4. – spíše souhlasím
5. – zcela souhlasím

Interní a veřejná komunikace

15. Během pandemie existoval jasný komunikační plán pro reakci na dezinformace: (1 = zcela nesouhlasím, 5 = zcela souhlasím)

1. – zcela nesouhlasím
2. – spíše nesouhlasím
3. – středně
4. – spíše souhlasím
5. – zcela souhlasím

16. Interní komunikace mezi útvary byla dostatečná: (1 = zcela nesouhlasím, 5 = zcela souhlasím)

1. – zcela nesouhlasím
2. – spíše nesouhlasím
3. – středně
4. – spíše souhlasím
5. – zcela souhlasím

17. Efektivita veřejné komunikace Policie/IZS při nápravě dezinformací: (1 = minimální, 5 = velmi významná)

1. – minimální
2. – spíše malá
3. – střední
4. – vysoká
5. – velmi významná

18. Probíhala školení či briefy zaměřené na práci s dezinformacemi?

- Ano
- Ne

Připravenost organizací a návrhy opatření

19. Organizace je nyní lépe připravena čelit infodemiím než před rokem 2020: (1 = zcela nesouhlasím, 5 = zcela souhlasím)

1. – zcela nesouhlasím
2. – spíše nesouhlasím
3. – středně
4. – spíše souhlasím
5. – zcela souhlasím

20. Která opatření by nejvíce zlepšila schopnost organizace zvládat infodemii?
(více možných odpovědí)

- Lepší interní komunikační protokoly
- Pravidelná školení zaměstnanců
- Silnější monitoring sociálních sítí
- Spolupráce s analytickými centry
- Legislativní změny (postih šíření dezinformací)
- Pevná pravidla, která se nebudou měnit
- Média
- Lepší komunikace běžným občanům
- Lepší komunikace ze strany Policie/IZS
- Nebyla jsem u policie

21. Popište příklad situace, kdy dezinformace ovlivnily Vaši službu: